

PT 5843

.H6

1822

Copy 1

Library of Congress.

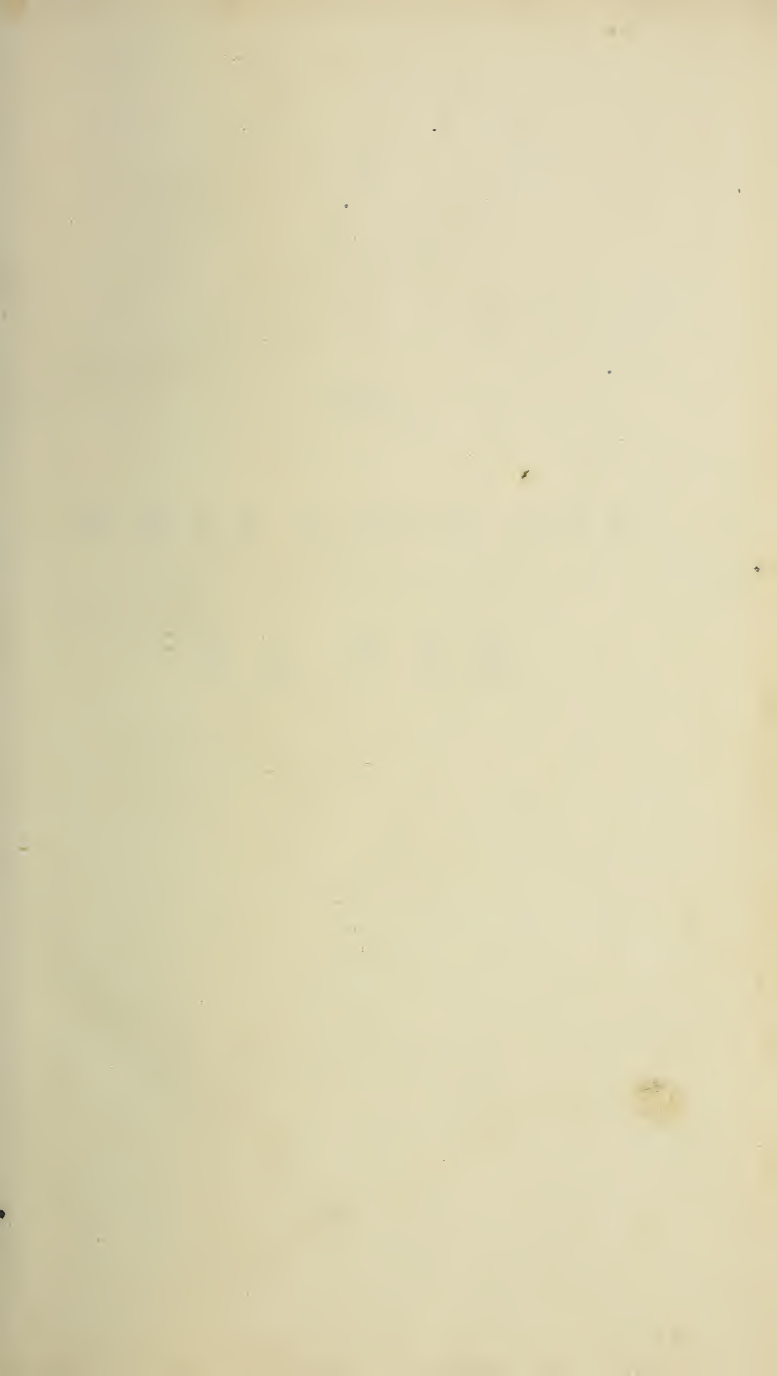
Chap. PT 5843

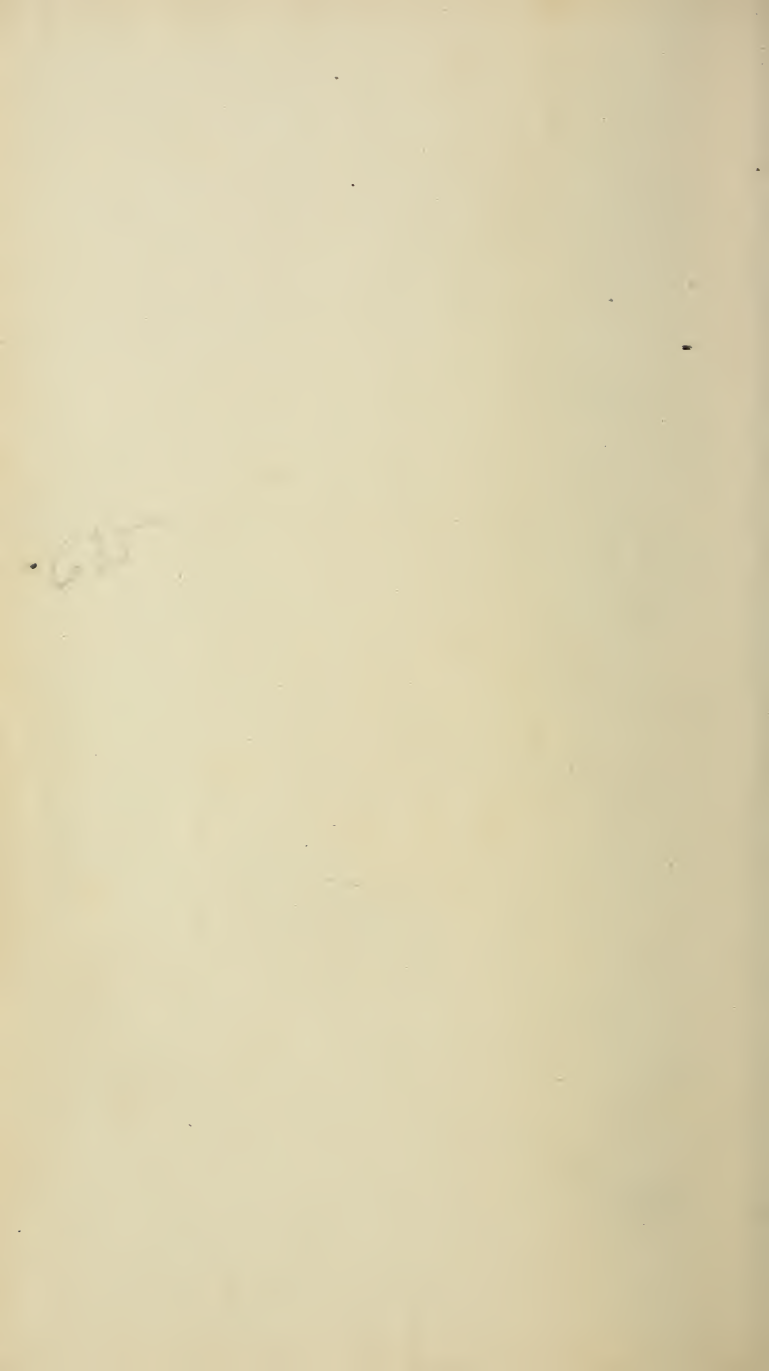
Shelf H6
1822

UNITED STATES OF AMERICA.

$$\begin{array}{r} 240 \overline{) 18000} \\ \underline{168} \\ 720 \\ \underline{720} \\ \hline \end{array} \quad (99,50$$

DE

H O L L A N D S C H E

N A T I E.

DE
HOLLANDSCHE
NATIE,

IN ZES ZANGEN,

DOOR

J. F. HELMERS.

ZESDE DRUK.

IN 'S GRAVENHAGE, BY
DE WEDUWE J. ALLART EN COMP.
MDCCCXXII.

PT 5843

.H6

1822

V O O R R E D E.

Het is met schroom, dat ik U, waarde Landgenooten! dit dichtstuk ter hand stel. Indien het genoeg ware, geheel vervuld te zijn met het onderwerp, dat men behandelt, zou het volgende werk niet geheel onwaardig zijn U aangeboden te worden: ik gevoel echter maar al te wel, hoe ver ik beneden mijn onderwerp gebleven ben. Zelden was ik over mij zelve voldaan.

Hoe dikwerf heb ik mij koel uitgedrukt, daar mijne ziel moest ontvlammen, en in gevoel en bewondering wegzinken! En waar is hij, die koud, die onverschillig blijven kan bij de herinnering aan al het edele, het voortreffelijke, door onze voorvaderen verrigt? Indien er zulke lieden gevonden worden, ik begeer ze niet te kennen; ik verlang niet, dat zij het volgende dichtstuk lezen.

Dit onderwerp is rijk, ja te rijk voor de poëzij. Men houde dit voor geene wonderspreuk. Ieder, die weet wat dichtkunst is, zal mij dit gereedelijk toestemmen. Er is geen onderwerp, hoe arm, hoe klein, hoe nietig ook in zich zelve, dat voor den dichter niet rijk, groot, belangrijk zijn kan, wanneer hij waarlijk dichter is. Zijn gevoel, zijne gloeiende verbeelding zetten zijne geheele ziel in vlam, en hij weet het gevoel, dat hem bezielt, in het hart zijner lezers en hoorders uit te storten. 't Is dadr, waar zijn onderwerp bijna geen stof aanbiedt, dat zijn scheppend vermogen zich ontwikkelt: dan is het, dat hij waarlijk dichter, dat is schepper, zijn kan. Maar is zijn onderwerp in zich zelve groot, rijk in zaken, en belangrijk door verscheidenheid, dan wordt de dichter, als het ware, door de stof, die hij behandelt, overweldigd en er aan geboeid. Waartoe dichterlijke uitbreiding, vergrooting en sieraden, wanneer de eenvoudige voorstelling der zaak allen lof in zich besluit.

Denkt gij, Lezers! dat het schoonste dichtstuk op Leonidas en zijne driehonderd Spartanen, zoo veel aan het gevoel, aan het hart der Grieken kon gezegd hebben als het eenvoudige grafschrift bij de landengte van Thermopyle. Hoe vurig wenschte ik, dat elk met waarheid kon zeggen, dat het volgende dichtstuk geheel nutteloos is; dat elk met waarheid mij kon toeroepen: » Wat » dwaasheid vermeent gij u, dichter! wilt gij ons de » da-

» *daden onzer voorvaderen in het geheugen herroepen,*
 » *die voor onze verbeelding schilderen? weet, dat zij*
 » *met oneindig sterker trekken, dan uw koud penseel*
 » *in staat is af te malen, in ons hart en ons geheu-*
 » *gen gegraveerd staan! weg met uw dichtstuk!» —*
Maar ik ken mijne tijdgenooten, en ik geloof, dat de
lof der Hollandsche Natie niet onverschillig is, en niet
zonder nut kan gelezen worden.

Het was hoogachting voor mijne voorvaderen, liefde
voor het land mijner geboorte, die mij de dichtpen in
handen stelden. Ik riep uit:

O grond! waarop, in blijde dagen,
 Een moeder me onder 't hart gedragen,
 Mijn wieg en rinkelstoel met bloemen heeft bestrooid!
 O grond! waarop, in reine weelde,
 Ik aan haar' dierbren boezem speelde,
 O aangebeden grond! neen, ik vergeet U nooit.

Neen! eeuwig blijft gij mij bekoren!
 Ik sta u voor geen schatten af!
 Mijn gade is in uw kreits geboren,
 En heilig blijft gij mij door mijner kindren graf.

Hier zal, welligt na weinig dagen,
 Mijn zoon mij naar den grafkuil dragen,
 En sluiten mijn gebeente in d'ouderlijken grond.
 En ik zou, zinloos en vermeten,
 Dien goddelijken grond vergeten!
 Neen! 'k heilig hém mijn hier tot aan mijn' laatsten stond.

Hier staan de graven mijner vaderen,
 'k Ontving hier d' eersten kus der min;
 'k Zie hier mijn' zoon mij dankend naderen,
 En drinken uit mijn' mond de les der wijsheid in.

Hier hoorde ik eerst zijn' teedren lippen
 Den heilgen vadersnaam ontglippen!
 Nog dartlend speelt hij aan mijn hand:
 En 'k zou dien dierbren grond miskennen!
 Der Oudren deugd, heur graven schennen!
 Neen! onvergeetbaar blijft mij 't heilig Vaderland.

Gij verwacht niet, Landgenooten! dat ik U, in het volgende dichtstuk, alles in het geheugen terug roepen zal, wat door onze voorvaderen, in alle vakken van wetenschappen en fraaije kunsten, voortreffelijks verrigt is; dat ik U uwe geschiedenissen zal herinneren. Dit is de taak van den geschiedschrijver, niet van den dichter

ter. Neen! het is alleen de uitboezeming van het hart, het is alleen het gevoel door de herdenking aan hen

Wier weêrgâ de aard' nooit zag, ligt nimmer weêr zal zien!

in mij verwekt, hetwelk ik in het gemoed mijner Landgenooten heb willen uitstorten. Gelukkig zou ik zijn, had ik dat oogmerk bereikt! nog gelukkiger zou ik mij rekenen, indien ik, met waarheid, mogt onderstellen, dat al mijne Lezers mijne uitdrukkingen te flauw, mijne geestvervoering te zwak, mijne denkbeelden beneden hunne verwachting, mijne verzen te nietig mogten oordeelen. Als dichter zou ik zeker hierbij oneindig veel verliezen; maar, wat nood! hoe verheven, hoe grootsch zou ik dan niet over U, mijne Landgenooten! moeten denken! Hoe waardig zoudt gij dan niet uwen voorvaderen zijn! Hoe gaarne zou ik dan niet mijnen roem als dichter opofferen aan de overtuiging, dat gij nog onzen voorouderen, waardig zijt.

Ieder weet met welk een' lof reeds Tacitus van de oude bewoners dezer gewesten gesproken heeft, daar hij ze het dapperste van de Germaansche volken noemt. Zeker hadden deze aanspraak op mijnen lof, dan mijn onderwerp liet mij dit niet toe, daar ik alleen voorhad den lof der Hollandsche Natie te bezingen. Ik mogt er echter niet geheel en al van zwijgen. Ik heb dus, om de eenheid

van mijn dichtstuk niet te breken, in een' lierzang (in den vorm van een Bardenlied), mijne hulde aan dezen grond, en aan deszelfs oudste bewoners, toegebracht, en aan het hoofd van dit dichtwerk, als een' Voorzang, geplaatst.

Sommige Lezers, die met de geschiedenis van ons Vaderland gemeenzaam zijn, zullen misschien zich zeer veel groote Mannen herinneren, die zich, zoo in het rijk der wetenschappen en fraaije kunsten, als in het veld, of in den raad, beroemd hebben gemaakt, welke ik niet heb vermeld; men schrijve dit niet toe aan onkunde, of aan miskennis dier voortreffelijke Mannen. Neen! maar een dichter kan, mag en moet niet alles zeggen, vooral zijn onderwerp niet uitputten. Dat men mij dus niet al te ligtzinnig veroordeele, wanneer ik, naar het oordeel van sommigen, hier te veel, ddár te weinig mogt gezegd hebben (). Men herinnere zich de volgende woorden van Middleton, in zijne Voorrede van het Leven van Cicero: » There is another reflection likewise » very obvious, which yet seldom has it's due weight; » that a writer on any part of History, or poetry, which » he has made his particular study, may be presumed to » be better acquainted with it, than the generality of his
» rea-*

(*) Dus zal een dichter spoedig ontdekken, waarom ik, in de schildering der reis van *A. Tasman*, in den vierden Zang, hem eerst *Nieuw-Holland*, en dan de *Vrienden-Eilanden* doe ontdekken.

» readers; and when he asserts a fact, that does not seem
 » to be well grounded, it may fairly be imputed, till a
 » good reason appears to the contrary, to a more exten-
 » sive view of his subject; which, bij making it clear to
 » himself, is apt to persuade him, that it is equally clear
 » to every body else; and that a fuller explication of it
 » would consequently be unnecessary (*).» *Wanneer men
 dit wel overweegt, vlei ik mij, dat men mij zal regt
 doen. Bescheidene aanmerkingen zullen mij echter altoos
 welkom zijn.*

*Nimmer is onze vaderlandsche dichtkunst tot zulk eene
 hoogte opgevoerd, als waarop wij haar thans beschouwen.
 Is dit zoo, gelijk ik geloof dat niet moeilijk zou zijn
 te bewijzen, hoe schroomvallig moet dan niet ieder zijn,
 die het wagen durft als dichter op te treden. Het zeg-
 gen van den koelen, maar oordeelkundigen, wetgever op
 den Franschen zangberg:*

Il n'est point de milieu du médiocre au pire,

zal altoos waar blijven, in het gebied van het schoone.

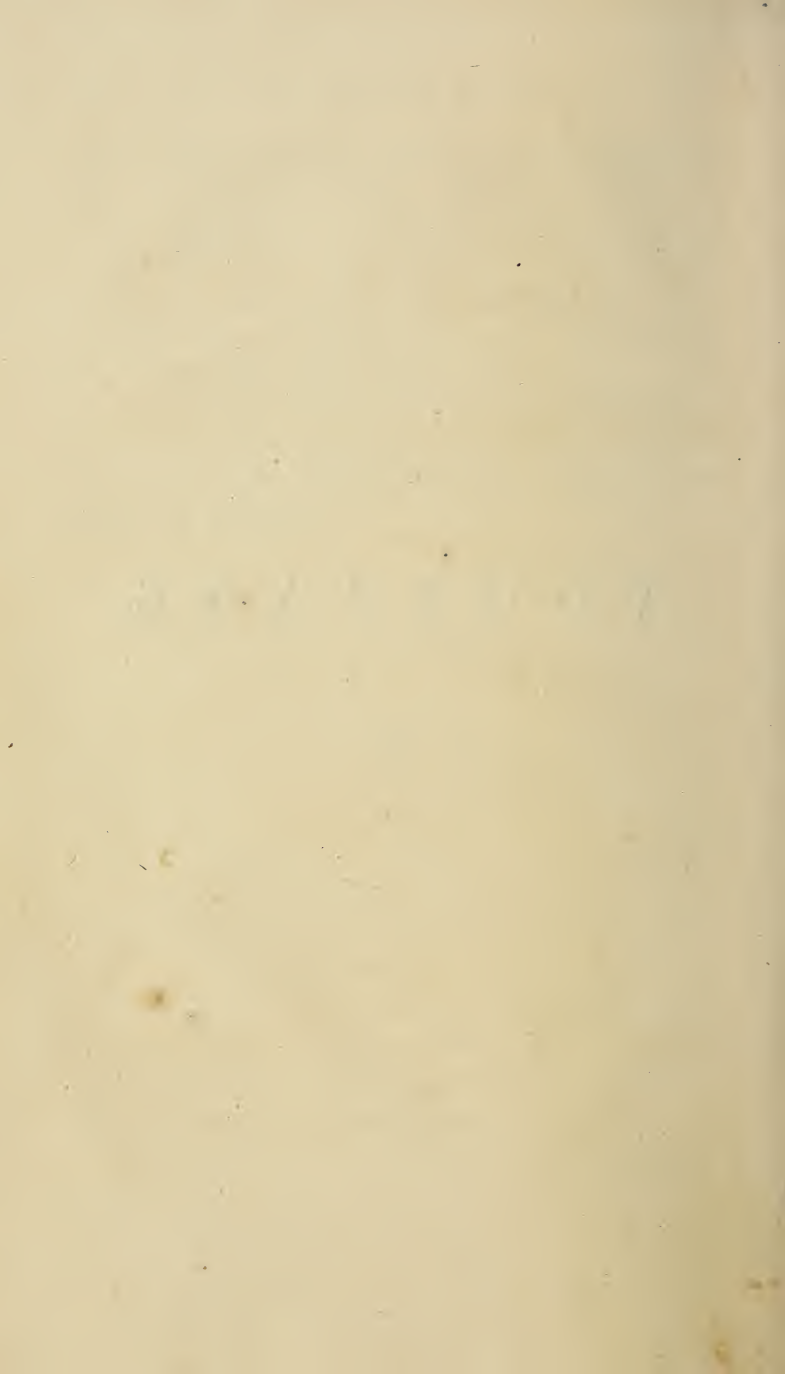
*Dit zou mij misschien van het uitgeven van dit dicht-
 stuk hebben moeten terug houden; ik heb het echter ge-
 waagd.*

(*) Middleton *the History of the life of M. T. Cicero, Pref.*, p. 17.

waagd. Mijne verzen zijn door U, waarde Landgenooten! niet ongunstig ontvangen. Maar het is geheel iets anders, eenige losse verzen, voortbrengselen van een gelukkig uur, te vervaardigen, als een uitgebreid dichtstuk op te stellen, waarin al de deelen evenredig aan elkander moeten zijn, en één gevoel het geheel moet doorzweven. Hoe het zij, mogt gij, bij het lezen van dit werk, zoo veel genoegen smaken als ik bij het vervaardigen genoten heb, dan zou ik mij dubbel beloond rekenen. En nu niets meer, dan een hartelijke wensch voor uwe welvaart en voorspoed.

V O O R Z A N G.

V O O R Z A N G.

LOF VAN HET EILAND DER BATAVIEREN.

B A R D E N Z A N G.

K O O R V A N B A R D E N.

Barst los! bezielt u, heilge snaren!
De lofzang ruisch' deze eiken rond
't Gevoel stroomde uit uw hart, gewijde priestrenscharen!
Heft aan, o Wodans harpenaren!
't Geldt de eer van d'ouderlijken grond.

T W E E B A R D E N.

Dat hij verga, die, diep verbasterd,
 Den vaderlandschen grond miskent,
 Den grond van zijn geboorte lastert,
 En 't heilig graf der Vadren schendt!
 Hij leev', maar leve een slaaf der slaven!
 Zijn rif, verworpen, onbegraven,
 Zij 't aas, waarop 't gevogelt' brast!
 Zijn naam zij elk een vloek in de ooren,
 En 't kroost, den onverlaat geboren,
 Zij eeuwig met dien vloek belast!

Wat oorden, in zijn kronklend zwieren,
 De Rijngod met zijn urn bespat,
 Het schoon gewest der Batavieren
 Schenkt hij een' dubblen waterschat.
 Waar wrocht natuur ooit schooner weiland,
 Dan hier, op dit gelukkig eiland?
 De grond biedt hier een zee van graan,
 't Wild springt in schaâuw der eiken kruinen,
 En 't strand schenkt ons zijn eeuwge duinen
 Ter borstweer tegen d'oceaan.

Roemt,

Roemt, Romers! op uw lauwerbosschen!
 Onze eik staat als der boomen vorst.
 Wat pocht ge op purpren druiventrossen!
 Het nat des Rijus lescht ook den dorst.
 Wat stoft ge op marmren schouwtooneelen!
 Daar moet gij, slaven! zelf op spelen,
 Bevallig sneven naar de kunst!
 Gelukkig, zoo gij, in uw sterven,
 Een nietig oogmerk moogt verwerven,
 Een schandlijk blijk van 's dwinglands gunst.

Ook wij, wij hebben spelen, dansen,
 Maar spelen van een' eedler' aard.
 Wij hupplen om door scherpe lansen,
 Ons speeltuig is het schild en zwaard.
 Wij roemen op geen praalgebouwen,
 Op graven, uit arduin gehouwen,
 Een zode dekt hier 't oudrengraf:
 Maar eeuwig leven ze in ons midden,
 Ja! eeuwig blijven wij aanbidden
 Den schoot, die ons het aanzijn gaf.

Wij sluiten in geen tempelwanden
 De Godheid op, haar magt ten spot!
 Een tempel, niet gevormd met handen,
 Verheffen wij den eeuwgen God.
 't Is onder 't weefsel van 't gebladert'
 Der eiken, dat elk Wodan nadert,
 En dankbaar dáár zija beden uit:
 Wij, trotsch op de eer der Batavieren,
 Wij blijven dezen grond versieren,
 En 't vaderlijk gebeent' wordt nooit der Roomren buit.

't Is wellust, voor den grond te sneven,
 Waaronder de asch der oudren rust,
 Waarop uw kroost ontving het leven,
 Waarop gij 't eerst uw gade, als moeder, hebt gekust.
 Op welk gewest ge uw eeuwge stralen,
 O God des dags! ooit af laat dalen,
 Op geen gewest ziet ge, in 't Heelal,
 Zoo schoon als Bato's vrije velden,
 De wieg en bakermat van helden,
 Waar 't Roomsch gebroed voor vlugten zal.

K O O R

Barst los! bezielt u, heilige snaren!

De lofzang ruisch' deze eiken rond!

't Gevoel stroome uit uw hart, gewijde priestrenscharen!

Heft aan, o Wodans harpenaren!

't Geldt de eer van d'ouderlijken grond.

De lof stijge als een vlam naar boven!

Hoe! zou de wolventeelt van uit het Roomsche nest

't Bataafsche volk en roem en adel rooven?

Een mistwalm zou de zon verdooven,

Waarop Germanje de oogen vest?

Neen, welpen van den broederslagter!

Vergeefs verheft ge uw zwakke Goôn.

Waar, waar bleeft gij, Saturnus zoon,

(Versteende, magtelooze wachter!)

Toen Brennus toorts de vlam in 't ledig Rome ontstak,

En d'ijzren arm, als nietig riet, verbrak?

K O O R V A N B A R D E N.

Barst los! bezielt u, heilige snaren!

De lofzang ruisch' deze eiken rond!

't Gevoel stroome uit uw hart, gewijde priestrenscharen!

Heft aan, o Wodans harpenaren!

't Geldt de eer van d'ouderlijken grond.

T W E E B A R D E N.

Gij', Rijngod! ziet ras aan uw strand,
 Bij 't bruisen van uw vloedén,
 De Roomsche beulen, in den band,
 Ons vee als slaven hoeden.
 Strek dáár, o eervergeten rot!
 Ons kroost ten dartelende spot,
 In schande en wee begraven!
 Voel dáár den scherpen geeselslag,
 Leer dáár, vóór d'aanbraak van den dag,
 Op kinderwenken draven.

Op 't Kapitoel durft gij, vol trots,
 U 's aardrijks Goden achten!
 Maar onze heerbijl, spiets en knods
 Zal, vuige Goôn! u slagten.
 Wat vloek voerde u van de Alpen af?
 Maar nadert! nadert! ziet uw graf
 In Wodans bosch gedolven!
 Ziet 't roofgevogelt', reeds vereend,
 Hier knagen aan uw wit gebeent'!
 Uw vleesch een aas der wolven.

Ziet

Ziet d'eik! hij leeft in Wodans bosch,
Schiets uit voor Bato's zonen!
Hij siert zich met een bladrendos,
Om 't heldenhoofd te kroonen!
Gordt, maagden! u in 't heilig kleed,
Maakt, jongelingen! u gereed
Om 't lausenspel te dansen;
Versiert u met des vijands roof!
De eik trilt, hij biedt zijn statig loof,
Om uwe kruin te omkransen.

K O O R V A N B A R D E N.

Barst los! bezielt u, heilge snaren!
De lofzang ruisch' deze eiken rond!
't Gevoel stroome uit uw hart, gewijde priesterscharen!
Heft aan, o Wodans harpenaren!
't Geldt de eer van d'ouderlijken grond.

Ja wij, wij doen den lofzang klimmen,
Hier, waar de Rijn zijn urn in Flevo's golven giet,
Hier daagt een eiland aan de kimmen,
Waar de onbevleete zon haar reinste glans op schiet.

T W E E B A R D E N.

Ja, ja, wij hebben stof tot roemen!
 't Is hier, in 't heilig eikenwoud,
 Dat, ongezien van 't volk, op geur van jonge bloemen,
 De schoone Hertha zich onthoudt.
 Hier praat haar goddelijke wagen;
 Hier staan haar runderen in 't wit gareel geslagen!
 Hier durven wij haar de offers bièn,
 Wanneer ze, in maagdelijke plassen,
 Haar schoone leden blank gaat wasschen,
 Nooit strafloos door het oog eens stervlings aangezien.

Wel hem! die 't daglicht mag ontvangen,
 Bataven! op deez' heilgen grond:
 Meer zoet zijn hier de voglenzangen!
 Meer schoon is hier de morgenstond!
 Meer zacht lonkt hier een zoontje u tegen,
 In moederlijken arm gelegen;
 De traan zelfs, hier door u geweend,
 Baart minder smart in Bato's dalen!
 Meer kalm ziet gij hier 't licht der oudren graf bestralen!
 Meer vreedzaam rust hier uw gebeent'!

E E R S T E Z A N G .

D E

H O L L A N D S C H E

N A T I E.

E E R S T E Z A N G.

Ik juich! schoon thans geen zon van welvaart ons meer streelt,
Dat ik, o Nederland! ben op uw' grond geteeld.
Dat, van den glans, die eens mogt op uw velden stralen,
Een nietig sprankje op mijn' schedel af mag dalen.
Dat ik ook deel in de eer, den roem, dien 't voorgeslacht,
't Verbaasd Euroop' ten trots, aan ons ten erfgoed bragt.
'k Zweer bij dat erfdeel, bij de trouw en deugd der Vaderen,
Dat steeds de dankbaarheid zal gloeijen in mijne aderen;
Ja! 'k blijf, o Vaderland! tot aan het uur des doods,
Als Nederlander, op dien schoonen eernaam grootsch.

'k Wil thans, o Vaderland! mijn hulde U doen erlangen!
 Versma mijn onmagt niet, mijn nederige zangen!
 Der Vadren deugden zal ik schildren; hun verstand,
 Hun nooit bezweken trouw voor 't heilig Vaderland;
 Hun stoute zeevaart, die gewesten op dorst sporen,
 Op de onafmeetlijkheid der wateren verloren!
 Hun grootheid van gemoed, in voorspoed nimmer trots,
 Fier in 't gevaar, in nood onwrikbaar als een rots.
 Hun wijsheid in den raad, door 't wereldrond bewonderd;
 Hunn' moed, die van de zee elk' vijand heeft gedonderd;
 Hun scheppend oog, dat door het ruim der heemlen zag;
 Hun brein, waardoor de orkaan aan hunne voeten lag;
 De palmen, die hun kruin omschaduwten en sieren,
 Met Themis, Phebus en Minerva's eerlaurieren.

Gij! die mijn Zangen hoort, gij, die bij 't kil gebeent'
 Der Vadren, nog een traan van dankbre liefde weent;
 Die voelt, dat ge alles aan hun wijsheid dank moet weten,
 Wiens eerlijk Neêrlands hart hun deugd niet heeft vergeten,
 Voor u zing ik alleen! voor u! o waardig kroost
 Dier oudren, die met mij om Hollands schande bloost!
 Gij, waardig nog het bloed waaruit gij zijt gesproten,
 U, u alleen erkent mijn hart voor landgenooten,
 U, die met gade en kroost, in nacht en eenzaamheid,
 Het ongelukkig lot van 't Vaderland beschreit.
 Verheft u! — Kunt gij thans niet heerschen op de baren,
 Gij kunt de wrakken van der Vadren roem bewaren!

Ja!

Ja! toonen wij, in 't wee, dat onzen hals bezwaart,
Ons nog den schoonen naam van Nederlander waard'!
Ja! kweekt uw kindrèn op tot zeden, tucht en orden!
Bewaakt het jong plantsoen; 't zal tot een bosch eens worden,
Dat vaste takken schiet, en vorst en stormen tergt,
En 't ons ontvlugt geluk in zijne schaduw bergt:
't Zal dan in d'ouderdom u troost en wellust geven,
En bij zijn lommer slaapt gij in tot beter leven.

U roep ik geenszins aan, Verbeelding! ik eischt niet,
Dat ge op mijn dichttafereel uw heldre stralen schiet.
Schoon gij het doode kunt bezielen, 't hart veroverd,
Aan Ariosto's zijde ons luchtkasteelen toovert;
'k Versma uw gunsten thans: — de Waarheid is 't alleen
Wier fakkel 't spoor mij toont daar 'k moedig in zal treên;
Uw dos behoef ik niet in mijn bespiegelingen;
Gij, strenge Waarheid! gij alléén spoort me aan tot zingen.

O nooit verdoofbre zucht voor mijn geboorteland!
O grondtrek, in mijn ziel voor eeuwig ingeplant,
Die overal uw stem, de stem eens gods, doet hooren!
Door wien de Kamschatdaal, in nacht en ijs verloren,
Bij walvischtraan en vet, van hut en kleed beroofd,
Zich in een' hemel op zijn barre kust gelooft,
En zj'n' verstaalden grond, nooit door de zonnestrallen
Gekoesterd, hooger schat dan 't zoet van Enna's dalen,

Beziel me! laat uw vuur, dat blaakt in mijn gemoed,
 Ook vlammen in mijn' zang, met nimmer bluschbren gloed.
 Zweef, als een genius, mij voor; laat mijn gezangen,
 Geheiligd aan mijn land, het waardigst loon ontvangen!
 Dat loon zij, dat elkeen voor 't heil van Holland blaak'!
 Door schoone daden zich dien eernaam waardig maak'!
 'k Heb dan niet vruchteloos mijn' lofzang aangeheven!
 Den tol betaald, dien elk zijn vaderland moet geven;
 'k Sta grooter dichter dan gewillig d'eerpalm af;
 'k Heb aan den plicht voldaan, en daal gerust in 't graf. —

Gelijk een jonge vrouw, ter slaapzaal ingetreden,
 Met maagdelijke schaamte, en weigerende schreden,
 Met halfgeloken oog, den aangebeden man
 't Verborgten schoon bedekt, maar niet verbergen kan;
 Zoo ook onttrok aan ons het voorgeslacht zijn daden:
 Genoeg was 't wel te doen! het kon den lof versmaden:
 Maar even als die man zijn gade in de armen drukt,
 De zwakke windsels aan haar borst en heup ontrukkt,
 En in haar liefde zwelgt met niet verzaadbre teugen,
 Zou willen we in den roem der Vaders ons verheugen!
 Ons baden in den glans die op hun deugden straalt,
 En juichen in den roem, met zoo veel bloeds betaald!

Wat volk heeft meerder regt zijn voorgeslacht te roemen?
 Den grond dien 't kroost betreedt, moet elk hun werkstuk noemen.

Be-

Beschouw een moeder, die, door kindermin verrukt,
Het afgebeden wicht voor 't eerst aan 't harte drukt!
De teedre traantjes kust en indrinkt van de wangen!
Zie 't gloeiend moederoog aan 't oog des zuiglings hangen,
Daar zij in 't zacht gelaat van 't lief onnoozel wicht
De trekjes waant te zien van 's vaders aangezigt!
Zij schijnt niet voor zich zelf, maar voor haar' zoon te leven!
Geen vreemde hand mag haar den kleinsten bijstand geven!
Zij voedt, zij kweekt het zelf! zij waakt als 't kindje rust!
En kust het in den slaap met moederlijken lust!
Wat hemelwellust ziet gij in hare oogen gloeijen,
Als zij allengs de kracht van 't wichtje aan ziet groeijen!
Als zij voor de eerstemaal den kinderlijken lach,
Daar 's vaders trek in zweemt, verrukt aanschouwen mag!
Wanneer ze, staamlend, flaauw, met halfgevormde klanken,
Door 't lief onnoozel zoontje, als moeder, zich hoort danken;
Haar nooit vermeldbre zorg vindt eindelijk het loon
Der heilige kinderliefde in 't harte van haar' zoon.
Door zulk een zorg en vlijt is Neêrlands grond voordezen,
Door onzer oudren hand, uit diep moeras gerezen.
Natuur deed niets voor ons, ontroofde ons zelfs haar gunst:
Al wat dit land ons toont, is arbeid, vlijt en kunst.

Snelt met mij d'aardbol rond; ziet, hoe, met milde handen,
Natuur haar schatten schonk aan Noord- en Zuiderlanden!
Hier roemt de Noorman op zijn eeuwig eikenbosch!
't Wildschenkt hem voedsel, en zijn vacht strekt hem ten dos.

Ginds roemt de Galliër, in meer gewenschter luchten,
 Op Bacchus heilig nat; dáár de Iber op zijn vruchten.
 Ziet hoe de vette olijf het schoon Itaalje siert,
 De blonde Ceres langs Sicieljes dalen zwiert!
 Zelfs dáár, waar 't Kreeftgestarnte, in Afrika's woestijnen,
 Der Mooren schedel roost, en d'Arabier doet kwijnen,
 Rigt zich de kemel op, die, spottend met den dorst,
 Hun vriend en leidsman is, hen kleedt en voedt en torscht;
 Gij, Paradijs der aarde! o Indus, Ganges zoomen!
 Natuur deed op uw' grond zijn eelste gaven stroomen;
 Uschonk ze, 't geen ze op de aard' het schoonst' het edelst' vond,
 Een' heldren hemel, en een' eeuwig vruchtbre grond;
 Daar bij Iacchus schat ook Ceres garven pronken!
 Dus heeft Natuur elk land met hare gunst beschonken!
 Slechts Neêrland is alleen, als 't pas geboren wicht,
 Het all' der Oudren vlijt — niets aan Natuur verpligt.

Asteria gelijk, toen ze, op de Egesche golven,
 Half water, aarde en slik, in wier en kroost bedolven,
 Het drassig hoofd verhief, ter prooi aan 't golfgebots,
 En dobbrend, als een plant in 't buldrend zeegeklots,
 Ongangbaar, onbetreên, het dor verblijf der meeuwen,
 Die, hongrend naar den buit, opriet of plompen schreeuwen;
 Maar toen Latone daar haar telgen had gebaard,
 (Het kroost van Jupiter!) veredelde zich de aard'!
 't Onvaste slik werd land, het riet verkeerde in bosschen,
 De vruchtbre wijngaard zwol van Bacchus rijke trossen!

De

De lauwer schoot omhoog, en Delos zag haar' naam
(Niet meer Asteria) verheerlijkt door de faam!
En 't dankbaar Grieksche volk bleef op haar' luister staren,
Als Phebus bakermat, verheerlijkt met altaren.

Zoo ook was, Nederland! in vroeger' tijd, uw grond;
Eerst zwalpte 't nat der zee uw bosch en weiden rond!
Geendijk bedwong den vloed, daar hij, zijn bed ontzwellen,
Zijn breede baren over de akkers voort deed rollen!
En 't volk op terpen week; maar toen, in later' tijd,
De vrijheid zich dit oord ten tempel had gewijd,
Rees 't nieuwe Delos op! uit slijk en wiermoerassen,
Zag 't menschedom, hoogst verbaasd, een nieuwe schepping wassen!
De Maas, de Waal en Lek, 'in ketenen gekneld,
Ontwongen zich vergeefs het perk, hun vastgesteld!
De ontzaggelijke Rijn, die hoofdvorst onzer stroomen,
Zag zijn onbandig nat met reuzenkracht betoomen;
De zeegod stortte toen, met donderend geluid,
In storm en nacht gehuld, vergeefs zijn watren uit!
Het edel voorgeslacht dorst, moedig op zijn krachten,
Het woeden teugelen, den god der zee verachten!
Verbrak zijn' waterstaf, en heeft, met forsche hand,
Een' ondoordringbren muur hem voor de borst geplant;
Ja! als 't Noordwesten waagt dien ringmuur aan te randen,
En zich een' doortogt knaagt met zijn verstaalde tanden,
En storm en oceaen met zich naar binnen sleept,
Wordt hij, met mannenkracht, in 't oude wed gezweept.

Dit, Voorgeslacht! deedt gij; thans lacht ons allerwegen
 De maagdelijke roos, de blanke lelie tegen!
 Thans siert der nimfen rei zich met den bruiloftskrans,
 En voert den herdrenstoet ten herderlijken dans
 Op 't juichend veld, verguld door rijpe graangewassen,
 Waar eertijds rave en meeuw, uit ontoegangbre plassen,
 Ronschreeuwden naar den roof op d'eeuwig dooden plas,
 En de aarde, naauwlijks aarde en onbewoonbaar was.
 Wanneer de Lente mij, in de altijdwerksche dreven,
 In mijmrende eenzaamheid, met Vondel, rond ziet zweven,
 Als ik der vooglen zang daar hoor in 't hoog geboomt',
 Het zilver beekje volg, door klaver rijk omzoomd,
 In 't nedrig boschje dwaal, en, onder eik of linden,
 Mij zelv' en de aard' vergeet, en eindelijk weêr mag vinden,
 Stort zich, vol dankbaarheid, mijn geest in d'ouden tijd!
 Een plegtig eenzaam uur is 't voorgeslacht gewijd;
 'k Zink in aanbidding weg, en, 't oog in 't rond geslagen,
 Herdenkt mijn geest, hoe hier, in de afgeronnen dagen,
 Het schubbig kroost der zee, door 's visschers net bespied,
 Hem 't schaamle kostje schonk, of wegplofte in het riet.

Stijg Beemster! Purmer; stijg! meldt, welige valeijen,
 Op wier beklaverd veld thans vette kudden weijen;
 Vermeldt den voorspoed, aan der oudren vlijt verpligt!
 Uw welvaart zegt ons meer dan 't schoonste lofgedicht. —
 O grond! in vroeger eeuw in schuimend nat bedolven!
 O grond! door 't voorgeslacht gewoekerd uit de golven,

Gij

Gij dondert ons in 't oor met onweêrstaانبre kracht:
 Bemint uw vaderland, aanbidt uw voorgeslacht!
 Hun brein, dat tot uw nut heel d'aardbol had omvadend,
 Schiep't land dat gij bewoont, den luchtstroom dien gij ademt.
 O ja! zoo lang één dijk nog Neêrlands stranden hoedt,
 Één schaamle visschershut haar kruin beurt uit den vloed,
 Zal Hollands volk de deugd der Vaden steeds herdenken,
 En dankbre tranen aan hun nagedachtis schenken.
 O ja! veeleer vergeet mijn regterhand zich zelf;
 Eer stijg' het visschenheer naar 't blaauwe stargewelf;
 Eer zal de gele zee langs Neêrlands vlakke zwalpen;
 Eer stort de schoone Rijn, die fiere telg der Alpen,
 Zijn stroomkruik met geweld naar 't Adriatisch strand;
 Eer zij door 't Kreeftgestarnt' de Samojeed verbrand;
 Eer zal in 't dienstbaar juk de dolle tijger zweeten,
 Eer Neêrlands volk uw vlijt, o Vaden! zal vergeten.

Rijs thans, mijn Zangster! rijs! 't geldt de eer van't voorgeslacht!
 Schiet, denkbeeld! schiet in't licht! stroomt verzen, stroomt met kracht!
 'k Wil 't vuur, dat mij bezielt, doen in elks borst ontgloeijen!
 En 't hart der kindren aan der Vaden deugden boeijen.
 Door dapperheid alleen maakt zich geen volk vermaard;
 Neen! 't Godlijk schoon der deugd is eedler zangen waard'.

Vergeefs, o Pindarus! deedt gij 't Heelal gewagen
 Van hem, die 't heilig loof bij Elis weg mogt dragen,

In

In 't zweetend worstelperk, of stuivend wagenkrijt,
 Zich zelf verwrichtend, in dien dorren, woesten strijd!
 'k Zing andre helden, die meer nut aan 't menschdom schonken
 Dan bij een snuivend ros voor 't Grieksche volk te pronken.

En gij, o eeuwge stad! waar langs de Tiber speelt,
 Roemt op de helden niet op uwen grond geteeld!
 Groot waren zij! 't is waar: maar 't was om de aard'te ontvolken:
 Hun aadlaar was een gier, die neêrschoot uit de wolken,
 Zijn' scherpen snavel in der volken hartaâr sloeg,
 Den landman met zijn kroost verscheurde bij den ploeg!
 'k Veracht die rooyrenteelt, die, met verschroeide longen,
 Zich zelf, op 't puin der aarde, een schandlijk loflied zongen!
 In eedler werkingskreits bewoog zich 't voorgeslacht,
 't Was groot door wijs beleid, meer groot door deugd en kracht.

O Adel van de ziel! o Deugd! door wier vermogen
 De mensch alleen zich kan verheffen naar den hoogen!
 Zijn waarde en grootheid kent, zijn eedlen aanleg voelt,
 De zinlijkheid beheerscht die in zijn' boezem woelt.
 Alom waar menschen zijn wordt gij, o Deugd! gevonden;
 Gij, noch aan Godsdienst, stand of luchtstreek ooit gebonden!
 Gij! door den booswicht zelv' bewonderd! gij, van 't lot
 Steeds onafhankelijk! gij, die eeuwig zijt, als God!
 Zaagt u ('k erken dit, ja,) alom in vreemde landen,
 Bij Romer, Gauler, Brit en Iber, outers branden;

Maar

Maar Neêrland was 't vooral, waar gij, bij d'eersten dag
Der Vrijheid, u door 't volk verrukt aanbidden zag.
Met wellust stort mijn geest zich in die gloricëeuwen,
Toen gij het kenmerk waart dier kloeke waterleeuwen.

Gij, goddelijke Deugd! zaagt, reeds in d'oudsten tijd,
Het hart des Bataviers aan uwen dienst gewijd!
Dat volk, eenvoudig, kuisch, zoo rein van hart als zeden,
Versmaadde uitheemsche pracht en vreemde dartelheden!
Den Godsdienst in 't gemoed, de waarheid in den mond,
Verstrekke 't woord ten eed, dat nooit Bataver schond!
Zoo zacht als fier van aard, en vreeslijk in zijn wapen,
Was hij voor huislijk heil, voor stil geluk geschapen.
De Vrijheid was zijn ziel, hem boven 't leven waard',
Een kuische en rappe gâ zijn hoogst geluk op aard',
En, op zijn terp, naast haar en 't spelend kroost gezeten,
Kon hij, trosch op dien schat, Rome en 't Heelal vergeten.
De Marser in het Noord aan Hollands kust gevest,
En de Usipeter van het Groningsche gewest,
De Vriezen, waardig 't bloed, waaruit zij zijn gesproten,
Aan wie de Vrijheid, met de melk, is ingegoten,
En 't fier Sicambriesch volk van 't boschrijk Gelderland,
Zijn waard' den Batavier als loten van één plant.

Het godlijk zaad der deugd, geworteld in dees luchten,
Schoot weelgetakken uit, droeg bladren, bloesems, vruchten,

Ja

Ja! in den heiligen strijd der Vrijheid, tachtig jaar
 Triumfelijk gevoerd voor haardstede en altaar,
 Zag de aarde een school der deugd op onzen grond verheven.

O gij, Verdraagzaamheid! alom vervolgd, verdreven,
 Die overal niets zaagt, dan een geopend graf,
 't Was Neêrlands volk dat u het eerst een wijkplaats gaf.
 Gij, droeve balling! vloodt, gedrukt door duizend zorgen,
 (Door duivlen, in het kleed van priesteren verborgen,
 Ter houtmijt heen gesleurd,) met sidderenden tred;
 Maar Neêrland wenkte u toe; gij kyaamt, en waart gered.

Het kroost van Abram vlugt van Taag en Iberboorden. —
 Ontmenschte Christnen! durft gij dus uw Vadren moorden?
 Hoe! is uw godsdienst niet ontloken op hunn' grond?
 Heeft de achtbre Leeraar van de volken niet den mond
 Gekust, de borst gezoogd, niet aan de knien gedarteld
 Van een Jodinne? en gij, gij knevelt, vloekt en martelt
 Het schuldloos overschot van 't eerst verkoren volk,
 En geeft het over als een prooi aan vuur en dolk!
 Waarheen, o Jakobs kroost! waarheen zult gij thans vlugten?
 Heel de aarde spuwt u uit! Neen, Neêrlands vrije luchten
 Omvangen u met vreugd: hier dreigt u geen schavot.
 Volg hier der oudren wet, dien hier der Vadren God;
 En de aard' leer', daar 't u ziet op Hollands grond gezeten,
 Het onuitroeibaar regt der vrijheid van geweten.

o Telg

o Telg van hemelsch zaad, behoefte en lust van 't hart,
Weldadigheid! die leeft in 't zalven van de smart!
Die honderdvoud uw' schat verdubbelt, door te geven!
Uitvloeisel van God zelv', o wellust van het leven,
Die 't dorstend weeske laaft, den naakten grijsaard kleedt,
En in der armen nood uw' eigen nood vergeet;
Waargeimmerschuilplaats hadt, waar ooit uwe outers stonden,
Uw schoonste tempels hebt ge in Nederland gevonden.

Ja, heilge Vaden! ja, gij, die van 't eind' der aard',
Door nijverheid en vlijt, u schatten hadt vergaârd;
Gij bragt uw schatten niet den wellust wuft ten offer,
Geen vrekheid sloot die weg, verloren in den koffer:
Neen, onbekrompen gaaft ge een deel den armen af,
En dankte God, die u de vreugd van 't schenken gaf!
Uw huizen waren klein: maar om den wees te spijzen,
Om d'ouden stok te voên, deedt gij paleizen rijzen.
De vreemdling stond verbaasd, daar hij op uwen grond
Alom de merken van uw liefde en weldaân vond!
Alom de nooddruft zag voorkomen, of beschermen.
Arm waart gij voor u zelv', maar mild en rijk voor de armen.
Geen Brit, geen Gauler streefde u in die deugd voorbij.
Wat zeg ik! neen, geen volk kwam ooit u hier op zij!
Gij hebt het voorbeeld aan die volkeren gegeven;
Genoeg was 't voor hunn' roem, van verre u na te streven.

Ja,

Ja, Vadren! ja, die deugd, die u onsterflijk maakt,
Is door ons, schuldig kroost! nog niet geheel verzaakt!
Het echte Neêrlandsch hart kan bij de ellend' nog weenen;
Ja, schoon uw schatten met uw deugden zijn verdwenen,
Deze ééne deugd rest ons in 't midden van den nood,
En de armoê schreit ons nog niet vruchtloos aan om brood.

Zaagt ge ooit de ratelslang aan de Afrikaansche stranden,
Op wier gevlekte huid de zonnestrallen branden,
Die door haar schitterend schoon d'onnoozlen vogel lokt,
Maar 't argloos starend dier ras in haar' gorgel slokt?
Zaagt ge ooit den wreedden boom, op Java's grond ontsproten,
Wiens hartaanlokkend blad en breedgespreide loten,
Een koele schaduw werpt op 't dorgeblakerd strand?
Maar wee den reiziger, die, magtloos, op het zand,
In 't lommer van den boom, bij 't ruischen van zijn bladren,
De matte kniën buigt! de dood schiet hem in de adren;
Hij rilt, de ellendige! hij duizelt; stort ter neêr!
Rijst op! denkt aan zijn kroost, stort weêr, en leeft niet meer!

Zoo zaagt gij ook de weelde in haar' bedriegbren luister;
Wee, wee het volk dat ze eens geklemd heeft in haar' kluister,
't Stort magt- en reddingloos in d'afgrond van het niet,
Daar geestkracht, eer en deugd dien wuften grond ontvlieft.

Gij, Godlijk voorgeslacht! schoon gij des aardrijks schatten,
 Het loon der nijverheid, mogt in uw' arm omvatten!
 Geen dartle weelde braste of rinkinkte op uw' grond!
 Neen, matig, en opregt, en kuisch aan't trouwverbond,
 Gaaft gij het voorbeeld van de vlekkelooste zeden!
 't Was wellust voor uw kroost uw voetspoor in te treden.

Wat Curiussen zag toen Neêrlands vrije Staat!
 Wat Scipio's in 't veld, wat Cato's in den raad!
 Ja! zilyerblanke deugd was 't kenmerk onzer Vadersen!
 Hoe! 'k spreek van deugd, enzou hier, Cats! uw schim niet naderen!
 Een hulde u weigren daar zich Holland in verheugt!
 Gij, groot in staatszorg, zang, geleerdheid, godsvrucht, deugd!
 Ja'k wil uw schepping, 'k wil uw Zorgvliet weêraanschouwen!
 'k Wil dáár, o heilge schim! met u mij onderhouden,
 'k Wil, priester van de deugd! dáár schreijen om 's volks val!
 Mijn hart rigt dáár voor u, in een vergeten dal,
 Een zoden outer op, waarbij mijn Hollandsch harte
 Dees lettren griffen zal, verzwolgen door de smarte:
 « Zoo lang de deugd van Cats nog leefde in ons gemoed,
 « Hield Neêrlands vrijheid stand, bij rust en overloed:
 « Maar toen 't ondankbaar kroost zijn deugden had verloren,
 « Moest Neêrland naar de stem van vreemde volken hooren!»

En gij, wiende oudheid wis in tempels had vergood,
 Als vader, vriend, gemaal en vlootvoogd even groot!

De Ruiters! ja, uw deugd doet u niet minder pralen
 Dan al de lauwrēn, die ge in strijd op strijd mogt halen.
 O gij! voor wien ons hart in dankbre aanbidding gloeit,
 Die de overwinning aan uw wimpels hieldt geboeid,
 Zie, zie ons, knielend op uw graf, in tranen smoren!
 't Volk dat uw deugd erkent is niet geheel verloren.

Dat vrij het krijtgebergte op deugd en grootheid roem!
 Dat, in der volken rei, de Gauler 't eerst zich noem!
 'k Versma zijn deugden niet! 'k eer groote stervelingen,
 Hetzij ze aan Seine, of Theems, of Donau 't licht ontvingen!
 Maar toon me, o Gauler, Brit of Duitscher! toon me één' held,
 Daar Neêrland niet terstond een' ander' tegen stelt!
 Knaag aan der Vaders roem, versma hun heldenstukken!
 Dien roem, een Atlas! zult ge uit zijnen stand nooit rukken.

Zoo smaadt het zwart gebroed, het Lybiaansche rot,
 In magtelooze spijt, den blonden zonnegod,
 Als hij de oneindigheid verheerlijkt door zijn stralen,
 En stroomēn vloeibaar goud op Ammons grond doet dalen!
 Het woest misvormd geslacht bast, in zijn' dollen waan,
 Met lasterend getier, den God van 't leven aan!
 Vegeefsche, onnut geschreeuw! op zijne kar verheven,
 Blijft Phebus door het ruim des reinen ethers zweven,
 Schoon wrok het grimmig hart van 't vuig geboeft' verslindt,
 Schiet hen de God van 't licht door zijne stralen blind.

'k Breng

'k Breng hulde toe aan 't volk , dat roemt op heldenscharen ,
Die de Alexanders , die de Cesars evenaren !
De glans , die van hen straalt , schiet ook op 't vaderland ,
En zonder moed blijft nooit een maatschappij in stand :
Maar , zal een volk alléén om moed geprezen worden ,
Zwaai dan uw hulde ook toe aan die barbaarsche horden ,
Door 't Noorden uitgebraakt , en door wier ijzren voet
De kunsten sneuvelden , en de aarde kermde in 't bloed.
Hoe schoon de lauwrén ook in 't oog eens Cesars blaken ,
Nooit zullen zij een volk gelukkig , bloeiend maken .
Neen ! godsdienst , deugd en trouw , orde en standvastigheid ,
En eerbied voor de wet , in tegenspoed beleid ,
Zijn paarden , die een volk met meerder luister sieren ,
Dan gouden wapendos , en Mavórs eerlaurieren .

Zingt , Neêrlands dichters ! zingt ! waar vindt ge ooit schooner stof ?
Europa stemt met u in onzer Vадren lof .

O Godsdienst ! door geen bij- of ongeloof verduisterd ,
O zuivre zeden ! aan geen' vreemden band gekluisterd ,
O heiligheid der wet ! o orde , en deugd , en tucht ,
Zachtmoedigheid en trouw , zijt ge allen ons ontvlugt ?
Zwerft gij , als ballingen , verlaten en verstooten ?
Neen , neen ! ik laster niet mijn land- en tijdgenooten !
De Nederlandsche trouw wordt nog alom erkend ;
Nog kermt hier de onschuld niet , vergeten in ellend' !
Nog is de deugd geen spot , de godsdienst pligtenschennis !
Het misdrijf kracht van ziel , en de ondeugd wereldkennis .

Van waar de kracht, waardoor dit volk eens werd vermaard?
 Een volk, naauw zichtbaar op de grootste wereldkaart!
 Van waar die luister, die der Vaden hoofd omhulde;
 Die voorspoed, die het land met 's werelds schatten vulde?
 Van waar die tempelen, die 't oog verbaasd aanschouwt;
 Het Kapitoel aan 't IJ, voor de eeuwigheid gebouwd?
 Van waar die grachten, die hier stad aan stad verbinden;
 Die dijken, spottend' bij 't gebrul van zee en winden;
 Die welvaart, dat geluk, weleer alom verspreid;
 Die wijze inzettingen, die tucht, verdraagzaamheid;
 Die wondren, die hier 't oog des vreemdlings tot zich troonen,
 En hem in Nederland een nieuwe schepping toonen?

Van waar?—Van deugd, van kracht, van zucht voor 't vaderland,
 In 't zilverblank gemoed van 't voorgeslacht geplant!
 Ja! deugd was 't, die alhier die wonderdaân bewerkte,
 't Land schiep, rivieren dwong, en d'Oceaan beperkte.

Waarom, o dichters! steeds in de oudheid omgewroet;
 Wanneer ge iets edels, iets verhevens schildren moet?
 Steeds Griek of Romer, als ge iets heerlijks zult vermelden!
 'k Verwerp dien vreemden tooi; 'k zing Vaderlandsche helden.
 Bewonder Regulus als hij uit Rome snelt!
 Maar waarom ook de deugd van Hambroek niet vermeld?
 Zoo lang de gele zee zal om Formosa vloeijen,
 Zal Hambroeks deugd ons hart in eedle drift ontgloeijen.

Wat

Wat zeg ik? neen! al stort Formose in d'Oceaan,
De deugd van Hambroek blijft voor de eeuwigheid bestaan!
Waarom vereert geen zuil dien grooten volksbeschermer?
Maar neen! zijn deugd is verr' verheven boven marmer!
De deugd der braven is het woên des tijds te sterk!
Zijn stalen zij's sloop' vrij der Phidiassen werk,
Maaij' steden, volken neêr, de deugd blijft altoos leven!
Ze is eeuwig, als God zelf, die ze ons heeft ingedreven.

Ziet gij die torenspits door 't woedend volk omringd,
En de eedle Schaffelaar, die zich te bersten springt?
Ziet gij dit, Neêrlands volk! kunt gij die wondren lezen,
En juicht gij niet in de eer, van de eigen teelt te wezen? —
Hoe dierbaar zijt gij mij, o stilte van den nacht!
Als in uw duister ik herdenk aan 't voorgeslacht;
Als ik de schimmen waan dier halve goôn te aanschouwen,
Als, dweepend, zich mijn geest met hen durft onderhouwen!
O dan, dan wordt de grond waarop ik 't licht genoot,
Dees grond geheiligd en onsterflijk door hunn' dood;
Dan worden gade en kroost, en vriend, en landgenooten
Meer dierbaar aan mijn hart, als uit dien stam gesproten.

Verhef u, zangster! voel al 't eedle van uw taak,
Dat Beijlings heldendood ook in uw zangen blaak'.
Dat Roomsche grootheid zwicht' voor Vaderlandsche zangen,
En Neêrland juiche in de eer, door Beijlings dood ontvangen.

Nog woedde de oude vete! en Kabbeljaauwsche twist
 En Hoeksche weêrwraak had al 't volk ten strijd gehitst.
 De haat gloeide in elks hart, en vonkelde in elks oogen!
 (Zoo bijt een vlam in 't rond, door fellen wind bewogen!)
 Slechts Beijling, aan de zij' van Hertog Jan geschaard,
 Paarde aan zijn' leeuwenmoeden hart, der menschheid waard'.
 Niet verr' van Vlissings wal, in Zeelands vruchtbre streken,
 Was 't nedrig landverblijf, waar, 't stadsgewoel ontweken,
 Thans Beijling met zijne gâ de rust van 't land genoot;
 Een zoontje was de vrucht van d'echteliĳken schoot.
 Dáár, aan zijn egâ's zijde, in 't lommer neêrgezeten,
 Kan hij 't gewoel van 't hof, en 's Hertogs gunst vergeten.
 Voor stil, voor huisliĳk heil geschapen, kent zijn hart
 Geen vreugde of weedom, dan zijn egâ's vreugde of smart.
 Zijn ziel is zacht en teêr, maar tevens fier, vol stoutheid!
 Hij heeft zijn hart gevoed in de oefenschool der oudheid.
 Nu grijpt hij voor zijn gâ de citer van den wand,
 Of zweeft met zijnen geest naar 't vrije Griekenland:
 In 't strijdperk sloeg zijn arm geheele drommen neder,
 Maar na den strijd was hij de vriend zijns vijands weder:
 Hij vloekt een burgertwist, die 't land ten puinhoop maakt,
 's Volks deugden uitroeit, en 't gevoel van 't hart verzaakt.
 Zijn gade en zoon zijn al zijn wellust, ziel, en leven!
 Zij zijn hem eindloos meer dan ooit een vorst kan geven.
 Hoe reikhalst hij naar 't uur, dat hij, op 't zalig veld,
 Zijn gade aan 't hart geperst, en van zijn' zoon verzeld,
 Zich aan de vorming van zijn jeugdig hart zal wijden,
 En ras zijn gâ hem weêr zal met een telg verblijden!

Maar

Maar 't lot bestemt dit niet: ter heervvaart opgedaagd,
Verlaat hij gade en kroost, daar elk wanhopig klaagt.
Aan de oevers van de Lek, omkronkeld van de baren,
Verheft zich een kasteel, en Beijling zal 't bewaren;
Maar ach! de bende is klein, die naast hem strijden zal.
Jacoba's heer daagt op, en sluit zich om den wal.
Zal dan die kleine hoop, in 't ranke slot besloten,
Alléén een heer weêrstaan van strijdbre keurgenooten?
Kan dan één zwakke dam, in haast bijeen gehoopt,
Een' springvloed wederstaan, die veld en steden sloop? —
Maar Beijling kent zijn' pligt! ja, hij durft weêrstand bieden!
Zijn heldenmoed ontvlamt den moed der oorlogslieden! —
Hij geldt alleen een heer; de vijand vormt zijn schans,
En hagelt pijlen op den dun bezetten trans!
De stormram beukt den muur met onverpoosde slagen;
Men rigt de ladders op, en durft een' aanval wagen;
Daar steen en pijl en knods op helm en schilden stuit!
Vergeefs! de storm mislukt! nu valt held Beijling uit!
En plast en waadt in 't bloed; de wraak holt onbeteugeld;
Maar ach! de kleine hoop wordt eindelijk overvleugeld.
Schoon Beijling keeren moet, hij keert in zegepraal,
En 't vijandlijke bloed druipt van zijn glinstrend staal.
Nu tast de honger toe met zijn ontvleeschde klauwen,
En spookt door 't holle slot, en doet de kracht verflaauwen.
In 't eind', door zwakte en pest en honger overmand,
Ontinkt aan 't volk de kracht tot verdren tegenstand:
De vijand barst in 't slot, en Beijling wordt gegrepen.
Ik zie die tijgers hem ter slagting heenen slepen;

De wreedheid spitst het brein op de ongehoordste straf,
 En levend moet 's lands held hier dalen in het graf.
 Hij hoort zijn vonnis, treedt Jacoba's slaven nader:
 « Vergun me een luttel tijds; 'k ben echtgenoot en vader;
 « Dat ik mijn gade en kroost nog eens voor't laatst aanschouw!
 « 'k Zal keeren in één maand, mijn woord borgt u mijn trouw.»
 Dus spreekt hij, wacht zijn lot! de wreedheid stemt zijn bede:
 Zijn ketens vallen neêr. Hij snelt naar Vlissings reede,
 Daar hem zijn dierbre gâ vol hoop en angst verbeidt!
 Hij komt! hij meldt haar niets van 't lot voor hem bereid!
 Wat smart doorvlijmt zijn ziel, wat gier blijft hem doorknagen,
 Als de argelooze gâ hem dweept van schoone dagen,
 Hem vrede en welvaart in het blij verschiet doet zien!
 Als ze, aan zijn borst geklemd, haar zoontje aan hare knien,
 In moederlijk gevoel verloren en verzonken,
 Hem van den zegen spreekt, aan haren schoot geschonken.
 Met wellust, angst en dank hem spreekt van 't nadrend uur,
 Waarop zij slaken zal de banden der natuur,
 En weêr haar egâ's beeld aan hare borst zal pralen!
 Wat taal heeft woorden om zijn zielangst dan te malen?
 Hij moet haar hooren, God! en juichen bij zijn smart!
 Ja, lagchen aan haar zij', met een verbrijzeld hart,
 Wanneer zijn lieveling, zoo jeugdig en onnoozel,
 Hem de uren vlugten doet in kinderlijk gekozel,
 Of streelend vergt van hem 't verhaal van d'ouden tijd,
 En blij de vordring toont der kinderlijke vlijt.

Maar, heilge banden der natuur! zal hij u breken?
 Is Beijling thans niet vrij! der hoekschen magt ontweken?
 Wie houdt aan roovers, aan verraders ooit zijn woord?
 Weet hij niet dat zijn dood zijn gade en kroost vermoordt?
 Hij weet dit: — maar zijn woord blijft heilig, ongeschonden.
 De maand krimt in, verkort tot dagen, smelt tot stonden.
 De dag, het uur breekt aan waarop de wraak hem wacht,
 Waarop hij sterven moet in d'opgedolven' nacht.
 Maar hoe zich afgescheurd? zijn gâ berigt gegeven,
 Eer zij verpletterd zinkt, eer haar de schrik doet sneven?
 Hij zet zich aan haar zij', daar zij hem vurig kust,
 Terwijl haar gloeiend hoofd op zijnen schouder rust,
 En 't wichtje, beider beeld, aan hare borst blijft hangen,
 En met zijn handjes koost des vaders bleeke wangen.
 « Ach, lieve! » zegt ze, daar een traan haar oog ontsnelt,
 « Keer spoedig; 'k weet het niet, mijn hart is zoo bekneld!
 « Gij kent mijn' staat! ach keer! keer, dierbre! spoedig weder.»
 En op haar' zwangren schoot slaat zij haar oogen neder.

God! hoe haar nu gemeld het vonnis van zijn' dood!
 Hij stamelt: « zoo eens God, mijn dierbre echtgenoot! . . .
 « Zoo God eens had begeerd... dat ik in 's vijands banden...
 (Hij klemt, daar hij dit snikt, zijn sidderende handen
 Om de aangebeden vrouw) een' eed gezworen had... »
 « Wat taal! gilt zij, mijn God! » en siddert als een blad.—
 Hij barst in tranen los, verstomt, versmoort in snikken:
 Hervat zijn' moed in die verscheurende oogenblikken.

Ach! siddrend meldt hij haar 't geen ze eenmaal weten moet:
 Zij ziet, zij hoort hem, ach! verstaat hem niet! haar bloed,
 Haar levenskracht verstijft! gewis, het zijn slechts droomen!
 Zij lacht haar' Beijling aan! neen! zij heeft niets vernomen.
 Hoe! hij zou gade en kind vrijwillig dus ontgaan,
 En levend in een graf! o God! 't is droom! 't is waan!
 In 't eind', verzekerd van haar noodlot, staart ze in 't ronde;
 Omklemt haar' gâ, bezweert hem bij haar huwlijkssponde,
 Bij zijne liefde en zoon, haar' zwangren schoot, bij God,
 Dat hij zijn dierbaar hoofd onttrekke aan 't schriklijk lot!
 Ach! 't is vergeefs! vergeefs, dat ze aan zijn borst blijft hangen
 In sprakeloozen rouw, de doodverw op de wangen.
 Vergeefs, dat zij haar' zoon van haren boezem rukt,
 En, dol van wanhoop, aan het hart des vaders drukt.
 Vergeefs, dat zij hem schetst de vreugd van vroeger dagen,
 Hem smeekt, bij 't heilig pand, dat ze onder 't hart blijft dragen.
 Vergeefs! 't is all' vergeefs! hij hoort alleen zijn' pligt.
 « Erbarming! snikt ze, o God!» en stort op 't aangezigt;
 « Erbarming! groote God! erbarming, mededoogen!
 «'k Verga!'k verzink!»—Helaas! haar denkkraft is vervlogen:
 Een marmerbeeld gelijk, verstijft de dierbre vrouw!
 Haar Beijling rigt haar op in d'afgrond van den rouw:
 Hij smeekt haar bij zijn liefde, om voor haar kroost te waken!
 Zij hoort hem niet. — Hij kust haar witbestorven kaken!
 Helaas! zij voelt het niet. — Hij dankt haar, daar hij schreit,
 Voor al de blijken van haar liefde en teederheid!
 Zij hoort hem niet. — Hij klemt zijne armen om haar henen!
 Maar schepping, gade en zoon, 't is all' voor haar verdwenen.

Hij

Hij tilt zijn zoontje omhoog, dat haar zijn armpjes biedt,
En « moeder, moeder! » snikt! zij hoort, zij ziet hem niet.—
Ach! hij bezweert haar bij het kind, nog ongebooren,
Te leven voor haar kroost. — Helaas! zij kan niet hooren.
God! nu herkomt ze, en slaat haar oogen wild in 't rond!
Hij drukt zijn' zoon aan 't hart, en kust haar' bleeken mond,
En vlugt, maar keert, om nog, op d'oever van het leven,
Den allerlaatsten kus aan gade en zoon te geven,
Ontscheurt zich aan haar oog, snelt naar zijn beulen heen;
Ziet kalm het open graf, ontsloten voor zijn schreên;
Ziet de opgedolven aard', die haast zijn hoofd zal dekken!
Aanschouwt voor't laatst de zon, die nooit hem weêr zal wekken;
En biddend' voor zijn land, zijn' zoon en echtgenoot',
Omsluijert hij zich't hoofd, en stapt in 's aardrijks schoot.

T W E E D E Z A N G .

O p de eeuwige Alpen, dik met sneeuw en ijs omschorst,
Ontwringt de schoone Rijn zich aan der bergen korst:
Eerst sluipt hij nietig voort met ongewisse gangen,
Alseen versmade beek, naauw waard' een' naamte ontvangen.
Allengskens aangegroeid, schiet hij, langs breeder boord,
Met jonglings vuur en kracht, zijn stoute golven voort,
En stort bij Lauffen zich, met ongehoord gedonder,
Ind'afgrond; schuimt, en bruist, en woelt, en wringt van onder
De klippen zich hervoort; getergd door wederstand,
Verbreekt, verbrijzelt hij de rotsen aan zijn' kant.
Een hel van water stort hij neêr met schriklijk klateren,
En heel de landstreek dreunt van de afgeschoten wateren!
Nu golft hij Duitschland door, met trotsche majesteit,
Langs rijke dorpen, aan zijn' vruchtbren boord verspreid,
Langs bergen, lagchende van Bacchus zegeningen,
En steden, trotsch gebouwd, die zijnen lof bezingen.

Van

Van Ehrenbreitsteins top ziet elk zijn' slangenloop,
 En groet hem, van die hoogte, als bronaâr van Euroop'.—
 Ach! zoekdieschoonen stroom nuweêr bij Katwijks stranden!
 Wat vindt ge? een vuile poel, gesmoord in slijk en zanden.
 Onedel en versmaad kruipt hij daar schandlijk voort,
 Eer zich zijn drabbig nat in 't zand der duinen smóort.
 De vreemdeling, die hem langs Coblents muur zag golven,
 Herziet hem hier! maar ach! in ruigte en wier bedolven.
 Hij mijmert aan zijn' zoom met waggelende treên,
 Denkt aan het oud Karthaag'! en gaat in weemoed heen.

Is, Neêrland! dit úw beeld? moet, uit die flauwe trekken,
 Mijn hart, dat voor u gloeit, uw nadrend lot ontdekken? —
 Klein waart gij, als de Rijn, bij uw' geboortestond,
 Naauw waardig dat een volk zich vestigde op uw' grond.
 Allengskens aangegroeid, zaagt gij uit uw moerassen,
 Bij steden van arduin, en tucht, en welvaart wassen.
 Ge ontwongt, met jonglingsmoed u 's Ibers overmagt,
 En bliksemde op de zee in volle mannenkracht.
 Aan 't hoofd der volken scheen uw luister elk in de oogen;
 En hield, gelijk de Rijn, elk' vreemdling opgetogen!
 Ach! zult gij, als die stroom, bezwijken in uw' loop?
 De uitfluiting zijn der aard? de schandvlek van Euroop'?
 Neen, neen! der Vaden roem verspreidt te sterk een' luister;
 En 't kroost van zulk een volk zinkt niet geheel in 't duister.

Gij, die der volken lot voor de eeuwigheid vermeldt,
 Geschiedkunde! open mij uw groot, uw leerzaam veld.
 O Vaderland! 'k zie dáár uw' naam onsterflijk pralen,
 En aller volken glans verduisterd door uw stralen;
 Op de eeuwge zuil des roems staat Neêrlands naam gedrukt,
 En wordt door vreemden trots daar nimmer uitgerukt.

Waar ben ik? op wat grond heb ik mij zelv' verloren?
 Wat diepe stilte heerscht in dees gewijde koren,
 Die mij bedwelmt, ontroert, mijn hart met sidring treft?
 't Is hier dat zich de mensch tot zijnen God verheft! —
 Wat prachtig grafgesticht rijst gindsch met hellen luister,
 Omringd met helm en speer en losgerukten kluister?
 Wat gouden lettren staan gebeiteld aan den wand?
 « Hier rust de Redder van 't verdrukte Vaderland! »
 Ja, eerste Willem! ja, 'k wil, bij uw grafgezeten,
 Al 't geen mijn hart gevoelt mijn' tijdgenoot doen weten!
 De traan, die ik hier wij' aan uw gedachtenis,
 Is 't offer, dat gij eischt, en uwer waardig is.

Verheven Vrijheidszucht! dit land als ingezworen,
 Die, door alle eeuwen heen, alhier uw stem deedt hooren!
 Gij die uit d'afgrond, waar ons Spanje in had gedrukt,
 Voor de oogen van 't Heelal, 's Lands Vadren hebt gerukt!
 Gij, vlam der Godheid! gloeide in nimmerleschbre stroomen
 Door 't hart des Bataviers: hij zwichtte nooit voor Rome.

Gelijk een waterval zich van de rotsen stort,
Daar alles in zijn' val verdelgd, vernietigd wordt,
Schoot Cesar met zijn heer van de Alpen op de Gallen!
En 't kroost van Brennus moest in 't stof voor Rome vallen.
De fiere en woeste Brit, omheind door rots en zee,
Voelde ook het snerpen van haar roede, en werd gedwee;
Maar 't onverwonnen volk, in 't land der Batavieren
Gevestigd, zag van verr' wel Cesars aadlaars zwieren,
Maar boog zijn kniën niet voor 's vijands oppermagt!
Een luttel handvol volks weêrstand des aardrijks kracht!
't Kon nooit den vrijen hals aan 't juk van slaven wennen,
Het deed als Bondgenoot van Rome zich erkennen!
En toen, in later' tijd, dier roovren euvelmoed
Zich wilde mesten met der Batavieren bloed,
Was 't eiland eensslags in een vreeslijk heer herschapen!
En vrouwenrei, en kroost, en grijsheid vloog te wapen;
Ja! de aadlaar, voor wier trots een wereld bleef gekniel!
Zag, Neêrland! op uw' grond zijn legermagt vernield.
Met siddding vloog hij weg op halfverscheurde pennen,
Gedoemd de Vrijheid van den Batavier te erkennen.

Spreekt Volkeren! die thans met zoo veel schittring praat,
Waar is de luister, die bij Neêrlands luister haalt?
Gij allen hebt eenmaal u onder 't juk gebogen;
De fiere Zwitser zelfs moest Habsburgs woên gedoogen!
Maar zuiver, onverslaafd, en rein bleef Hollands grond,
Waar Vrijheid, deugd, geluk, altoos een schuilplaats vond.

Gij, die bij 't voorgeslacht, in Wodans heilge dreven,
 Den vrijen Bardenzang met klem hebt aangeheven,
 Verhef u, zangster! dat elks hart van vrijheid gloeij',
 Bezing 't verbrijzelen van Spanjes ijzren boei,
 Den tachtigjaargen strijd! die nooitgehoorde slagen,
 Waarvan het menschdom door alle eeuwen zal gewagen;
 Wier weêrgâ de aard nooit zag, en nimmer weêr zal zien,
 Waar Griekenland voor zwicht, waar Rome voor moet vliên,
 Waar Britsche roem voor zonk, der Gallen luister daalde!
 Een niettig ondeel op een wereld zegepraalde.
 Ja, wil het noodlot dat eens Neêrland zal vergaan,
 (Waar is het volk, dat blijft voor de eeuwigheid bestaan?)
 Wanneer door d'Oceaan dit land verdelgd zal wezen,
 Zal 't twijflend nageslacht, wanneer 't de wondren lezen,
 De daden hooren zal, op dezen grond verrigt,
 Ze als fablen schatten, door der dichtren brein verdicht.

De Spaansche dwingland Phlips, trotsch op zijn reuzenkrachten,
 Dorst zich vermeten 't volk van Neêrland te verachten.
 « Hoe! zal een schaamle hoop mijne almagt weêrstand biên!
 « Mij! die het Oost en West gebukt zie aan mijn knien?
 « Dweept dat verachtelijk volk van vrijheid, regt en wetten',
 « En zet zich tegen mij! Welaan, ik zal 't verpletten:
 « 't Verga, 't verga in bloed!»—Dus sprêekt hij, en die taal,
 Gedonderd uit zijn' mond, vloog door 't Escuriaal!
 Zelfs de afgrond hoort dien kreet, en braakt zijn helsche spoken!
 Geweld, verraad, en list, heur kerkers uitgebroken,

Be-

Bezielen Alva's hart, die naar deze oorden snelt,
Door moord, gewetensdwang en dwinglandij verzeld.

Hij komt! de bloedstroom bruist, de martelvuren blaken!
'k Hoor 't siddrend Nederland op zijne grondvest kraken.
Wie stuit het vloekgedrocht? Wie kan zijn magt weêrstaan?
Hij maait 's lands eedlen weg, gelijk een landman 't graan!
Wie kan, wie zal d'orkaan in zijne vaart beteugelen?
Wie redt thans Nederland, en dekt het met zijn vleugelen?
Gij waart het, heldenvolk! gij, edel voorgeslacht,
Die 't vuige kroost der hel terug stortte in heur' nacht!
Oranje, als 't moedig hoofd der aangebeden vaderen,
Dorst d'ouden tijger in zijn aklig moordhol naderen:
Een klein, maar moedig tal van helden volgt zijn schreên!
Elk dringt door 't ijzren spits van Alva's drommen heen! —
O tijd van roem en eer! geduchte legertogten!
Triomfen dag op dag op d'avondvorst bevochten!
Ge ontgloeide altoos mijn hart als ik de plaats betrad,
Eertijds door 't eerlijk bloed dier godenteelt bespat.

Roemt Grieken! roemt thans vrij op Marathonsche helden,
Den strijd bij Salamis, Platea's, Elis velden!
De magt van Azië, gestoven op uw' grond,
Dreeft gij, 't is waar, verdund, weêr naar den Hellespont;
Maar was de Perzer niet in weelde en pracht begraven?
Gij triomferdet! ja, maar op een horde slaven.

Ons voorgeslacht bedwong het strijdbaarst volk der aard'!
 Elk land, slechts Neêrland niet, boog voor het Spaansche zwaard.
 O dagen van triomf, voor eeuwig ons ontvlogen!
 't Herdenken aan uw' glans versterkt mijn denkvermogen!
 Nu wordt elk stroom of meer voor mij de Egesche plas!
 Elk vlek Termopylé — elk held Leonidas. —

Hoe! zou ik melden al de onsterfelijke daden,
 Voor de eeuwigheid gegrift in 's lands historiebladen?
 Waar zou 'k beginnen, waar zou 'k eindigen? mijn taal
 Waar' te arm, mijn tong te zwak voor 't goddelijk verhaal.
 Waartoe ook 't koud verslag dier wonderdaân gegeven?
 Zijn ze onuitwischbaar niet in elks gemoed geschreven? —
 Waar is hij, die ooit dwaalde in Haarlems loofrijk hout,
 Wien heeft ooit Alkmaars muur, ooit Naardens walaanschouwd
 En voelde niet zijn hart van dankbre erkentnis blaken,
 En zonk niet neêr voor God, met tranen op de kaken?
 Wiens hart is zoo verstaald, wiens ziel is zoo versteend,
 Die van bewondring niet bij 't zien van Leyden weent?

't Was groot toen Brennus heer Itaalje in vlammen zette,
 De stad van Romulus met zijnen knods verplette;
 Dat in 't noodlottig uur, de fiere Roomsche raad,
 Op d'elpenbeenen stoel, in 't purper praalgewaad,
 Op 't ledig marktveld, voor 't gezigt der Vadren goden,
 Stout, onverwrikt, en koel, als offer zich liet dooden:

Maar

Maar (Nederlanders ! voelt uw' adel !) 't was meer groot,
 Toen Leydens burgerschaar, ten prooi aan hongersnood,
 Besloot, niet om den dood voor 't Vaderland te lijden,
 Maar, om voor 't Vaderland tot aan den dood te strijden.
 Tot schimmen uitgeteerd, weêrstond elk, op den wal,
 Den honger, list, verraad, en Rome, en 't Heelal!
 En liever eigen vleesch ten gorgel ingedreven,
 Dan zich der Spaanschen wraak ten wissel buit te geven.

Snelt Nederlanders ! snelt met mij naar Nieuwpoort heen,
 Nog klam van 't Spaansche bloed; aanschouwt daar de eertrofeen
 Mendoza's kruin ontrukkt; bepeins daar Neêrlands wonderen!
 Hoort Maurits daar in 't duin op spaansche benden donderen,
 Die, als een engel, door een' straffend' God bezielde,
 In heur slagorden breekt, heur oorlogstuig vernielt,
 Mendoze in ketens sleept voor Hollands zegewagen,
 En Philips doet siddren voor der Vadren donderslagen.

Ja! snelt ter bedevaart met mij naar Nieuwpoorts duin,
 Getuige van uw zege! ontbloot, verheft uw kruin!
 Vervult u met den geest der aanbeden Vaderen!
 Durft dáár de Godheid, uit uw' afgrond, smeekend naderen:
 Zweert dáár bij 't heilig bloed, gevloten op dat strand,
 Eene onverzetbre trouw aan 't dierbaar Vaderland!
 Smeekt dáár, het biddend oog tot God omhoog geheven,
 Erbarming, redding af in 't wee u toegedreven!

Dat u zijn arm verhooge en treff' der boozen kop,
Knielt neêr, aanbidt, gelooft, en staat gezegend op!

Zoo verr' gelouterd goud het koper gaat te boven,
De gloed van 't eêl gesteent' den glans van glas kan dooven,
In geur zich de Ananas op bes of noot verheft,
Het maagdlijk zilver 't lood in aanzien overtreft;
Zoo verre ook overtreft in luister, gloed en waarde,
Der Vaden heldendaân die van elk volk der aarde!
Ja, aller glans verdwijnt in neveln, mist en nacht,
Bij de onverdoofbre zon van Hollands voorgelacht.

Gelijk op 's bouwman's veld, of kaalgeweide landen
Des melkers, dor geroost door 't gloeiend zonnebranden,
Eensslags de graanhalm rijpt, het gras te voorschijn schiet,
Wanneer een zomerwolk haar vruchtbre paalen giet,
En uitspreidt over 't land, en aan de hoop des zaaïers
Gevulde halmen biedt, en gras de zeis des maaïers;
Zoo schoot (de Vrijheid was die zwangre zomerwolk,
Wier heilaanbrengend vocht zich uitgoot over 't volk,)
Eensslags op Neêrlands grond hervoort een teelt van helden!
In aantal 't gras gelijk, dat voortschiet op de velden.

Hoe! 'k handhaaf Neêrlands roem! ik zing bij Willems graf,
En dankbre erkentnis perst mijn oog geen tranen af?

'k Zou

'k Zou de eer van 't voorgeslacht op trotsche nabuurs wreken,
 En niet van Neêrlands roem, van d'eersten Willem spreken?
 Hoe! ik zou zwijgen van 't sieraad van 't aardsch geslacht,
 Wiens weergâ schaars een volk te voorschijn heeft gebragt!
 Demenschheid bloost: ik zucht! 'k voel mijn geslacht verlagen,
 Als ik een' Attila zie op zijn' zegewagen!
 Maar 'k voel mijn waarde als mensch! 'k verhef me, 'k voel mij groot,
 Als ik een' Willem groet als mijn' natuurgenoot!
 Als mensch deel ik de eer, die afstraalt van zijn' luister.

Maar hoe bezing ik u; u, breker van 's lands kluister?
 Hoe schets ik u, uw deugd, uw' moed, uw wijs beleid,
 Uw kracht, uw' gullen aard, geduld, standvastigheid,
 Uw trouw, die u, en Rome, en Spanje deed verachten,
 Uw' dood voor 't Vaderland? neen! 't overtreft mijn krachten!
 Ik voel mijn onmagt: ach! ik staar uw grootheid aan,
 'k Wil, weenend bij uw graf, mijn handaan 't speeltuig slaan
 'k Wil 't geen mijn hart gevoelt in verzen uit doen stroomen;
 Maar, 'k voel mijn tong haar klem, mijn lier de kracht ontnomen!
 'k Zoek woorden! 'k vind ze niet; 'k blijf staren op den steen
 Die uw gebeente dekt! ik kniel, aanbid! en ween:
 Maar 't geen mijn hart gevoelt, 't geen ombruist in mijne aderen,
 De grootheid van uw ziel, in trekken zaam te gaderen,
 Is mij te hoog! te groot! 'k zink, Willem! op uw graf,
 En dank der Godheid, die u 't zuchtend Neêrland gaf.

Doorluchte zonen van dien redder dezer landen,
 Die 't ranke schip van Staat beveiligd hebt voor 't stranden;
 U, Mavors Maurits! in den strijd een jonge leeuw,
 Gij, grootste veldheer in der Vaders gulden eeuw!
 En u, meer zacht van aard, maar niet min stout in 't strijden,
 U, Fredrik Hendrik! 'k wil u beiden de offers wijden,
 Die onze erkentnis op 't altaar der vrijheid biedt,
 Het offer van ons hart; versmaadt die hulde niet.

Klein, nietig was de magt, waarmede, in de eerste dagen,
 's Lands Vaderen den strijd met Spanje dorsten wagen.
 Gelijk, bij 't kleppen van een' reiger in den wind,
 Één nietig vlokje sneeuw zich van het ijs ontbindt,
 Dat de Alpen overschorst, maar spoedig meerder vlokken,
 In d'eerst naauw zigtbren val, om zich heeft zaamgetrokken,
 Zich tot een' klomp vergroot, en ras een sneeuwberg wordt,
 Die, bonzend, dommelend en dondrend neêrgestort,
 De rotsen kneust en breekt, van 's aardrijks eeuwge bergen,
 Het ijs, dat eeuwen lang den zonnegloed dorst tergen,
 Verbrijzelt, rotsen splijt, de zuilen van graniet,
 En bosschen, oud als de aard', verbreekt als siddrend riet,
 En, als een waterval in d'afgrond neêrgeschoten,
 Het klein beginsel toont, daar 't all' uit is gesproten;
 Zoo zwak, zoo nietig was de Nederlandsche leeuw,
 Toen hij in 't strijdperk trad met Spanje, in vroeger eeuw!
 Zoo spoedig wies zijn kracht, zoo ras zijn ijzren tanden,
 Zijn scherp gewette klaauw, nooit strafloos aan te randen!

Zijn

Zijnforsch gebrul drong door tot aan het verste strand!
Van Hekla's sneeuwgeberg't tot Java's gloeiend zand;
Zijn oogen schoten vuur, als de avondstar bij duister,
En de aarde knielde in't stof voor Neêrlands heldren luister.

Toen stond ge, o Vaderland! ten toppunt van uw kracht!
Den cederboom gelijk, die met de orkanen lacht;
Toen staakt ge uw fiere kruin vrijmagtig naar de wolken!
En tradt in de achtbre rij der vrijgestreden volken!
Niet zwak, niet afgemat, met halfverwrikte leên!
Maar, als een jonge held, omhuld met krijgstrofeen!
O tijd van eer en roem! o luistervolle dagen!
Ik zie voor mij het boek der eeuwen opgeslagen,
Zweef, waarheid! zweef mij voor, verlicht mij, en zet gij,
O liefde tot mijn land! mijn zangster veerkracht bij!

Zie, Neêrland! thans Euroop' geknield voor uwe stranden,
Gij draagt haar' evenaar met onverwrikte handen.
Wat volk is thans zoo dwaas, zoo hongrend' naar zj'n' val,
Dat hij, op Mavors veld, uw' leeuw beschimpen zal? —
Het kroost van Attila valt, met zijn sterke benden,
Op Denemarken aan, en trapt het op de lenden,
En zet het Noord in vlam; bestookt, verwint de Sont,
En legt haar kluisters aan, en breidels in den mond;
Maar Neêrlandduldtniet, dat een Zweed het Noord zal sloopen,
Het rukt met reuzenkracht de Sont haar' muil weêr open,
Schudt.

Schudt haar de kluisters af, en stort op Nijborg neêr!
 Hergeeft der Deenen Vorst zijne oude hoofdstad weêr!
 Verschopt Gustavus heer weêr naar zijn koperbergen,
 En leert hem, tot zijn schâ, nooit Neêrlands leeuw te tergen.

Gij! door der Muzen zang voor de eeuwigheid beroemd,
 Gij! beurtlings aangebeên, miskend, geveid, gedoemd,
 Gij, Lodewijk! die 't eerste, in Frankrijks vruchtbre dreven,
 Der schoone kunsten rei een schuilplaats hebt gegeven,
 Gij zaagt Euroop' geknield, elk bad uw' luister aan!
 Slechts Neêrland dorst alleen uw almagt wederstaan.
 's Lands Vadren, sterk door deugd, bewust van eigen waarde,
 Bedwongen in zijn' loop den dwingeland der aarde!
 Hij spreekt!—maar Neêrland wenkt!—destaatsvlam is gebluscht!—
 Wie waagt het thans den leeuw te storen in zijn rust?
 Wie is zoo dwaas, dat hij geen' bliksem zal ontvlieden,
 Als 't ouderlijk verblijf hem veiligheid kan bieden?
 Zoo dol, dat, als zijn gâ hem toelonkt met haar kind,
 Hij in den storm zich waagt, die 't krakend schip verslindt?

Gij waagt het, Lodewijk! en zweert, in euvlen moede,
 Het volk, dat u weêrstond, op te offren aan uw woede!
 Brittanje biedt u hulp; tracht, op zijn zeemagt trotsch,
 Te ontwringen Neêrlands vuist den staf des watergods;
 Vergeefs! de noordstorm huilt; maar uit dit aklig duister
 Herrijst het Vaderland met nieuwherboren' luister.

Schoon

Schoon Brit en Gauler, in het harnas zaamgeprest,
 Reeds juichen bij hun prooi, reeds deelen dit gewest,
 Bezielt geen lage vrees het hart van Neêrlands dappren!
 SchoondeAmstel'sGaulers vlagbijMuidens slot ziet wappren,
 Staat nog zijn grijze raad tot heil der stad gereed,
 En kent geen andre vrees dan 't schenden van zijn' eed:
 De marmren wanden die het Kapitool omkleeden,
 Zijn niet meer zuiver dan de ziel dier overheden!
 Schoon 't raauw gemeen hen vloekt met opgesparden bek,
 Zij traden 't oproer en den Gauler op den nek;
 Verachten 't volksgeschreeuw, hoe dol ook en vermeten,
 Sterk door hun deugd, en pligt, en godsdienst, en geweten.

Zoo zaagt ge, o Amstelaar! maar ach! in banger eeuw,
 Toen oproer, toen geweld, met gillend moordgeschreeuw,
 Toen Kannibalenwoede afschuwlijk raasde en tierde,
 En dolle plonderzucht langs Amstels grachten zwierde,
 Uw' Dedel onverwrikt uit uwe raadzaal treên,
 En moedig stappen door 't gebrul der tijgers heen,
 Zoo kalm, als of de kreet, dien helsche moordlust braakte,
 Een blij trionfied was, 't welk dankbre erkentnis slaakte.

Atheners! roemt niet meer op 't groenend lauwerblad!
 Gij vloodt, toen Xerxes heer verscheen voor uwe stad,
 De plaats daar gij uw gâ tot wederliefde wekte,
 't Oord daar gij 't eerste lachje in 't oog uws kinds ontdekte;

De tempels uwer goôn, der oudren heilig graf,
 Stondt ge, in uw blinde vlugt, den woesten Xerxes af!
 De bevende ouderdom zwierf door de ontvolkte straten,
 En doolde uw tempels door, nu eenzaam en verlaten,
 De Perzen stoven aan, en, van 't naburig strand,
 Zaagt gij uw graven, stad, en outers in den brand,
 Der Vadren asch verstrooid, de tempels leêg geplonderd,
 En 't geen de vlam ontzag door 't krijgsvolk neêrgedonderd.

Maar toen, in vroeger eeuw, in 't hart van dit gewest
 De sere Lodewijk zijn standaards had gevest;
 Toen hij's Lands ringmuur voor zijn donders deed bezwijken,
 Wist Neêrlands achtbre raad van wankelen noch wijken;
 Hij stuurde, op God gerust, door de opgeruide zee
 Van oproer en verraad, de staatshulk naar de reê,
 Ontwikkelde zijn kracht! wierp 's Gaulers vlaggen neder,
 En Lodewijk, verschrikt, vlood naar Versailles weder.

O Vaderland! o roem, die allen roem verslindt.
 Uw luister straalt den glans van alle volker, blind!
 Wat streken zijn zoo woest, wat oorden zoo verloren,
 Waar Neêrlands heldennaam niet klinkt in ieders ooren?
 De onschendbaarheid en de eer, geketend aan dien naam,
 Verkonden dien alom op wieken van de faam!
 Het eeuwig Noord ziet haar op 't ijsgebergte schijnen!
 En de Afrikaan leest ze in zijn gloeiende woestijnen!

Het

Het krijtgebergte knielt voor Hollands duinen neêr,
En 't krijgt uit onze hand een' andren opperheer.

Zaagt ge ooit d'Orion aan d'onmeetbren hemel blinken.
Het minder starrenheer voor hem in 't niet verzingen,
Als hij, zijn wolkenspoor opstijgende met kracht,
Diane stout betwist den schepter van den nacht!
De schepping overziet, en, met ondoofbren luister,
Des hemels wachters velt, of wegschopt in het duister!
En hun het eeuwig spoor, betreden door zijn' voet,
Verbleekt en siddrend, als zijn slaven, volgen doet?
Dan zaagt gij Neêrlands beeld, maar ach! in blijder dagen,
Toen 't volken kluisterde aan zijn' trotschen zegewagen!
Vol jeugdelyken moed Europa wetten gaf,
En d'Oceaan beroerde of stilde met zijn' staf.

De tweede Karel sterft: de heerschzucht, losgebroken,
Zet gansch Europe in vlam en doet den bloedstroom rooken!
Maait volk bij volken weg door 't schriklyk krijgsgeweer!
Het Noord stort op het Zuid, het Oost op 't Westen neêr!
Hoe! moet Europa weêr een prooi der heerschzucht worden?
Gewis niet! — Neêrlands raad waakt voor de rust en orden!
Wee hem, die zijn ontwerp tot vreê te ontwingen tracht:
De grijze Lodewijk herrijst in de oude kracht,
Hij zendt zijn heeren af! vergeefs; zijn benden sneuvelen!
En Neêrlands donder dreunt langs Vlaandrens vruchtbreheuvelen!

Ver-

Versailles gevelspits, die nimmer vijand zag,
 Ziet, siddrend, nu voor 't eerst de Nederlandsche vlag.—
 Nu daalt, na dit gezigt, de vreê tot heil der volken,
 En voert met Hollands roem 's Lands welvaart tot de wolken.

O Scheppers, onder God, van Neêrlands roem en kracht!
 O wondren van uw' tijd! geheiligd voorgeslacht!
 Hoe zal mijn zangster al uw godendaden melden?
 Wie telt de vlokken sneeuw, die glinstren op de velden?
 Wie telt al de eeuwen op, voordezen heengevlugt,
 Of noemt het aantal daar de tijd van is bevrucht?
 Een zelfde grondtrek was, met onuitwischbre trekken,
 Wat staatsleer ge ook omhelsde, in uw gemoed te ontdekken:
 Die grondtrek was de zucht voor 't Vaderland alleen!
 Die zucht deed u den dood kloekmoedig tegentreên,
 't Zij gij de Spanjaards moest aan Maurits zij' bestrijden,
 Of op de waten u het Vaderland gingt wijden,
 Met Oldenbarneveld onschuld'g 't leven derft,
 Of d'eersten marteldood met d'eersten Willem sterft.
 Die zucht, die heilge zucht, uw zielen ingedreven,
 Deed hun slechts Neêrland zien, alleen voor Neêrland leven!
 Thans, Vaden! smaakt gij'tloon, niet door den pronk van't graf,
 't Welk u de erkenenis van 't dankbaar nakroost gaf!
 Maar door 't besef, dat ge u hebt van uw' pligt gekweten!
 In onverstoorbre rust, de kalmte van 't geweten,
 Die gij thans zeker smaakt in 't zalig zielenveld,
 Door al wat edel dacht bij de oudheid vergezeld.—

Waar

Waar ben ik? in wat oord? mag ik mijn oog betrouwen?
Ben ik gewaardigd om het zielenveld te aanschouwen?
Schenk gij, Verbeelding! aan mijn zinnen hooger kracht!
En voer gij me in den rei van 't heilig voorgeslacht!
O ja! ik zie van verr' reeds de achtbre rij dier helden.

Een zuivre lucht kleedt hier met purperglans de velden,
Een zachte rozengeur golft over 't jeugdig land,
Met lauwerbosschen en gewijde mirth beplant.
Hier groeit onsterflijk ooft aan dikgezwollen trossen,
Het zilver beekje golft door eeuwig groene bosschen,
Omzoomd met bloemen, die zich spieglen in 't kristal:
Een andre zon beschijnt dit zalig zielendal,
Wier zachte stralen door de olijvenbladren zweven,
En, ongevergd, aan de aard' haar schatten op doen geven!
Der jaargetijden loop is nimmer hier bekend,
Elk drinkt hier in de vreugd der altijd schoone lent';
Ja, de aard van alles is hier eeuwig, onverderflijk!
't Is alles hier genot, en dat genot onsterflijk.

't Is in het lommer van dit zalig zielenwoud,
Dat zich de heldenrei van 't voorgeslacht onthoudt!
't Is hier dat elk, de mist der sterfelijkheid outtogen,
Meer redekracht verkrijgt, en hooger denkvermogen!
Wat staatsleer elk omhelsde, in dit gelukkig oord
Wordtschaars zijn wellust door een aardsch begrip gestoord!
Hier

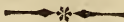
Hier zijn zij allen, die, door eerlijke wonden,
 In 't strijden voor hun land een roemrijk sterven vonden,
 En zij, wier helder brein en hoogverlichte geest,
 Tot wijze orakels in 's lands raadzaal zijn geweest.
 Van wijsgeers, dichters en van kunstnaars steeds omgeven,
 Ziet haar mijn oog in schaâuw der hooge bosschen zweven.

Wat rustige oorlogsheld, in zilvren wapendos,
 Treedt, aaneens grijsaards zij', naar't gindsche lauwerbosch?
 't Is Maurits, die zijn haat, aan Spanje toegezworen,
 Zijn diergestaafden eed aan Hannibal doet hooren!
 De Witten naderen met Oldenbarneveld,
 Van Beverning, van Hooft, van Fagel vergezeld!
 U zoek ik niet vergeefs, verbreker van 's volks kluister,
 O Willem! Spanjes schrik! onze eer, en roem, en luister!
 Ik zie u, 't godlijk hoofd omkranst met lauwerblaân,
 Met Fredrik Hendrik aan Camillus zijde staan.
 Gij, die den god der zee zijn drietand dorst ontwringen,
 De Ruiters! roem der aard', sieraad der stervelingen!
 'k Herken u, nevens Tromp en Evertse aan uw zij'
 Die helden, allen groot, maar minder groot dan gij,
 Zijn met u in het loof der bosschen neêrgezeten.
 Hier is 't geliefd verblijf der heilige poëten;
 Bij gindschen heuvel zingt het achtbaar dichtrenkoor,
 Van daar klinkt hun gezang de lauwerdreven door.

Maar ach! een wolk van rouw, een mist omhult het wezen
 Dier heldenschimmen! 't lot van Neêrland doet hen vreezen:
 De reine vreugd, de rust van dit gezaligd oord,
 Wordt door het droef besef van 's aardrijks ramp gestoord.
 Een stille weemoed heerscht ind'achtbren kring der Vadersen.
 Nu zien ze een' dichter uit de lauwerbosschen naderen!
 't Is Vondel! 't is alleen den dichter toegestaan,
 Het boek van 't noodlot voor de toekomst op te slaan.
 Hij leest er in! en spreekt, van heiligen aandrift zwanger:
 « Verheft u, helden! rijst! omwolkt uw hoofd niet langer!
 « De lach herleve in 't oog, de rust keere in uw ziel.
 « Ja, Neêrlands grootheid zonk; uw werk, uw schepping viel;
 « Maar 'k zie, een nieuwe zon rijst uit de onstuime wateren!
 « Zij schiet haar stralen af op Neêrland! donders klateren,
 « En bliksems schieten neêr! de welvaart wordt hersteld;
 « De gouden korenaar golft op het jeugdig veld!
 « 't Land wordt gezuiverd van het ongediêr! de stralen
 « Der nieuw geboren zon bezielen veld en dalen!
 « Ja, de afgemartelde aard' scheidt adem, en 't heelal
 « Herkent weêr Nederland, gelouterd door zijn' val.
 « De handel komt! de vreê ontsluit weêr Hollands stranden!
 « Zijn vlag snelt onverlet naar Oost- en Westeralanden!
 « Elk durft weêr denken! durft weêr spreken, en 'slands leeuw
 « Herneemt zijn oude kracht, als in der Vadren eeuw.»—
 Hij zwijgt! vol van den god, die hem heeft aangedreven,
 En 't heilig voorgelacht ziet weêr zijn vreugd herleven.—
 Verbeelding, gij verlaat me! ik stort op de aarde neêr!
 En 'k vind me, o Nederland! in uw en omtrek weêr.

O luister van ons land! sieraad van beter dagen,
 Op wien 't verrukt Euroop' nog de oogen heeft geslagen,
 Onsterflijke De Groot! gij gingt mij moedig voor!
 Ik druk, schoon bevende, 't door u betreden spoor.
 Gij hebt vóór mij reeds de eer van 't voorgeslacht gewroken,
 En in mijn zangster 't vuur, dat u bezielde, ontstoken!
 Maar wie, wie waagt het u te volgen in uw vlugt,
 En is niet voor het lot van Icarus beducht?
 Wie vliegt met d'adelaar, langs onnaspeurbre wegen,
 Zijn prooi in d'ijzren klauw, de zon in 't aanzigt tegen?
 Wie is 't, die Hercules zijn stalen knods ontwingt?
 De Groot, 'k volg u van verr', ik stamel daar gij zingt.

Zoo toovert, als de lente, in purpren feestgewaden,
 Door't ruinder schepping zweeft, en de aarde in vreugd doet baden.
 De teedre nachtegaal in 't statig eikenbosch!
 Zijn zang bezielt natuur, op zulk een' zanger trotsch!
 De grijsaard, met zijn kroost in 't lommer neêrgezeten,
 Heeft bij dien zang zijn zorg en zwakte een poos vergeten!
 't Hart der gelieven voelt het sterkst die melodij,
 En smelt eenstemmig weg in zoete mijmerij,
 Elk schijnt, schoon hij reeds zwijgt, nog zijn gezang te hooren;
 Nu is aan 't nedrig vinkje al roems genoeg beschoren,
 Wanneer 't, na 't rein genot dat Filomeel verwekt,
 Een oogwenk, 't luistrend oor des wandlaars tot zich trekt.

DERDE ZANG.

't Was nacht: 'k zat eenzaam in het eikenbosch verloren;
Geen wind beroerde 't loof, geen vogel deed zich hooren;
Een stilte, als die van 't graf, hield mijnen geest gewekt,
En schrikbre misternis had d'aardbol overdekt.
De maan verdween, geen star blonk aan de hemelbogen;
'k Zag niets: de schepping was voor mij in 't niet vervlogen;
't Scheen dat ik in den nacht, die mij omsluijerd hield,
Het eenigst wezen was met denkenskraft bezield.
'k Dacht, Vaderland! aan U; mijn oog doorzag het heden;
Ik zag het menschdom als een worm in 't stof vertreden.
Mijn geest bevond zich in dien staat, waarin 't gevoel
De ontvlamde werking der verbeelding strekt ten doel.
'k Waande in de toekomst mij verplaatst: mij dacht, ik dwaalde
Door moer en drassig land, waarop geen veldbloem praalde,
Geen rund zich hooren liet! Ach, Neêrland! 't was uw grond,
Waarop ik, eenzaam en verlaten, mij bevond!

Ik zocht de schoone stad, waar ik het licht aanschouwde,
 Die 't heilig voorgeslacht aan 's Amstels zoomen bouwde;
 Helaas! ik zocht vergeefs! Een ranke, kale hut,
 Naauw voor het buldren van den woesten storm beschut,
 Was alles wat ik vond! — 'k Zag naakte visschers dwalen,
 Waar certijds 't feestmuzijk klonk in de marmren zalen!
 Ik klauterde over 't puin, ik zwierf wanhopend rond,
 Of ik de graven van mijn voorgeslacht hervond!
 Ach! 'k vond geen graven meer! — Een grijsaard treedt mij nader:
 « Wie gij ook wezen moogt, ontdek me, ik smeeek dit, vader!
 « Stond hier niet Amsterdam?» dus hef ik snikkende aan! —
 « Men zegt, hier heeft voorheen een groote stad gestaan!»
 Is't antwoord, « en dit puin, waaruit thans raven schreeuwen,
 « Was 't raadhuis eens dier stad in verr' vervlogene eeuwen!
 « En gindsche bouwval, waarbij 't wild gedierte schuilt,
 « Die neêrgestorte spits, waarop de roerdomp huilt,
 « Was eens een tempel, aan der Vadren God geheiligd.
 « Maar wij, door dam noch dijk voor 't woên der zee beveiligd,
 « Wij zwerven, hongrend', om op deez' verlaten' grond,
 « Schaars hoorend' van de stad, die eertijds hier bestond.»
 Hij zwijgt: — verpletterd stort ik op een' bouwval neder!
 'k Herkom! — ja alles daalt, verheft zich, en daalt weder.
 Zoo schreeuwt de Chakal thans, zoo rooft nu de Afrikaan
 Den kreits af, daar weleer Palmire heeft gestaan.
 Waar is die marmren stad, die Romes magt dorst trotsen?
 Ach! zuil bij zuil gestort, verspreid langs naakte rotsen,
 Is alles wat er rest van de onvergeetbre stad,
 Die eens Longinus, eens Zenobia betrad.

Toen

Toen dacht mijn geest aan U, aan U, vergode Vadersen!
 Een huivring greep mij aan! het bloed stolde in mijne aderen!
 Ik zag de duisternis tot tastens toe vergroot;
 Ik hoorde een flauw geluid dat rees uit 's aardrijks schoot!
 Ik zag door 't duister heen toen flauw een scheemring breken!
 't Was 't uur van middernacht; mijn geest en denkkraft weken;
 Een licht rees uit den grond, beweegloos staarde ik 't aan;
 't Verdween: ik zag een' geest aan mijne zijde staan:
 Hij stond — een schaduwbeeld, onkenbaar; uit het duister
 Greep hij mij aan, en sprak: (het was een stil gefluister)
 «Neen, wanhoop niet aan 't lot dat Nederland verwacht;
 «De deugd stierf nog niet weg van 't heilig voorgeslacht!
 «Neen, Neêrland zal niet, alseen nachtgezig, verdwijnen:
 «De zon zal eenmaal weêr in vollen luister schijnen!
 «Zing voor den tijdgenoot der oudren heldendaân,
 «En 't kroost leere, op hun spoor, in 't onweêr vast te staan.»
 Hij zweeg; de donder scheen die godspraak klem te geven:
 'k Gevoelde weêr mijn' geest en lichaamskracht herleven;
 De wolken scheurden zich: 't werd lichter voor mijn schreên,
 De maan bescheen weêr de aarde, en 't nachtgezig verdween.

Ja, 'k zal de heldendaân van 't voorgeslacht bezingen;
 Ik voel een heilige drift door al mijn adren dringen!
 De liefde tot mijn land, in mijne ziel gegrift,
 Ontsteekt mijn' boezem, geeft mijn zangster hooger drift,
 Nu ik de wonderen van Neêrlands waterhelden,
 Die bliksems van de zee! voor 't nakroost zal vermelden.

Maar wie ontdekt mij waar 'k beginnen, einden moet?
Wie telt de baren op van d'onafmeethren vloed? —
Snelt met mij d'aardbol om; in 't hartverstijvend Noorden
Brult Neêrlands donderstem aan Nova Sembla's boorden!
De staf des Watergods, geklemd in Neêrlands vuist,
Verplet elk' vijand, die ons roekloos tegendruischt:
't Verschroeiend Zuiden, 't vruchtbaar Oosten, 't goudrijk Westen
Ziet onze standaards aan zijn sterke kust zich vesten!
Wat leeuwenmoed! wat kracht! hoe davert strand bij strand!
In ieder' golfslag klinkt de lof van Nederland!
Gewis, een godheid heeft de zee voor ons verkoren!
Haar tot het lauwerveld voor onzen moed beschoren.
Ja toen, nog zwak en klein, naauw 't Vaderland bestond,
Toen 't water nog 't gebied betwistede aan deez' grond,
Zag 't Saracijsche heer de Damiaatsche keten,
Door Haarlems heldenteelt, als rag, van een gereten.
Ja, de ochtend van 's Lands roem voorspelde reeds den dag,
Waarop Europe eenmaal zou knielen voor die vlag.
Zoo ziet een reiziger, in 't beekje, naauw te ontdekken,
Denschoonenlandstroom reeds, die't volk tot nut zal strekken:
Zoo ziet de bouwman, vóór de dagtoorts opgestaan,
Den muffen stal ontvlugt, en zorgend voor zijn graan,
Schoon nog de zon niet rijst aan gloeiende oosterkimmen,
Reeds in den bleeken glans, dien hij allengs ziet klimmen,
Den zegenrijken dag, waarop, bij 't vreugdgeschal
Van 't juichend landvolk, hij zijn schuren vullen zal.

O gij, door kunst beroemd, verschriklijk in het strijden,
 Wier glans ons nog bestraalt van uit den nacht der tijden,
 Atheners! 'k juich u toe; ik eer uw' heldenmoed,
 Toen gij uw stad ontweekt, en heul zocht op den vloed;
 De slag bij Salamis gaat nooit voor ons verloren,
 En de eeuwen zullen steeds Platea's wondren hooren!
 Maar heeft ons voorgeslacht min heldendaân verrigt? —
 Dat vrij voor Duilius Karthago's vlootvoogd zwicht',
 Dat Rome vrij's helds kruin omkrans' met frissche bloemen;
 Wij kunnen grootscher zege en trotscher wondren roemen.

Van hier, Onheiligen! die steeds bij de oudheid zweert,
 Geen andre helden dan bij Griek of Romer eert,
 Bloost! ziet de heldenteelt, op onzen grond ontsproten!
 Ziet hem in 't worstelperk, in 't dikst van 's vijands vloten!
 En juicht met mij, dat de aard' nooit grooter helden zag
 Dan hen, die ik vol vreugd als Landzaat eeren mag.
 Ja 'k voel een' eedlen trots, ik voel mijn' boezem zwellen,
 Daar 'k me als inboorling bij dien heldenteelt mag tellen.
 Vloeit verzen! 't speeltuig klink' thans schooner in mijn hand,
 't Geldt de eer der helden, de eer van 't heilig Vaderland:
 Hoor Neêrland! dichters zingt! de krakende eerlaurieren,
 Het loof van Phebus zal uw achtbre kruinen sieren.

En gij, Brittannia! die, van uw krijtbergt',
 De magt der aarde met uw duizend schepen tergt!

Gij, die Neptunus staf, weleer aan ons geschonken,
Met onverzwakte kracht hebt in uw vuist geklonken :
Die thans op d'Oceaan alleen de wetten geeft,
Geen' mededinger op den vloed te duchten heeft,
En voor wier forsche blik, gesterkt door 't donderbraken,
Elk in zijn havens sluipt, met doodverw op de kaken!
Alleen en onverzeld zweeft gij op d'Oceaan,
En wee hem, die het waagt uw wet te wederstaan!
Groot waart gij, ik erken 't, in de afgeloopene eeuwen,
Toen gij uw krachten mat met Hollands waterleeuwen!
Ja! groot en talrijk was altoos de watermagt,
Tot onzen ondergang door u bijeen gebragt;
Doch klein was 't aantal dat u moedig aan dorst randen,
En zegevierend zweefde om uw verschrikte stranden;
Vergeefs vergroot ge uw magt! wat jager is zoo stout,
Dat hij een' tijger durft bestoken in het woud?
Het oog vol vuur, het hart vol moed, zaagt gij ons naderen!
De schrik vloog voor ons uit, de vrees sloeg u in de aderen,
Als gij De Ruiters vlag zaagt wappren in 't gevecht,
En de overwinning, aan die wimpelen gehecht
Van hem, Europa's schrik, onze eer, en liefde, en wonder.
Wat stoft ge? Chattams brand getuigt van Neêrlands donder!
Gij vloodt uw havens in, ontredderd en verjaagd,
Toen ge op de ontboeide zee de vlag van Neêrland zaagt.
Zoo tracht het wild, vol angst, een schuilplaats opte sporen;
Wanneer der dieren vorst zijn schrikbre stem doet hooren,
In 't uur van middernacht, alleen, en onverzeld,
En brullend naar den roof, door Barka's bosschen smelt.

Gij

Gij, die, uit de Amstelstad, verzeld van vriend en magen,
 Bij Zefirs zacht gestreel, in blijde zomerdagen,
 Een zuivre frissche lucht genieten gaat op 't IJ;
 Denkt met mij, als de wind u Pampus voert nabij,
 Aan dien geduchten strijd, toen Spanje 't eerste leerde
 De kracht des waterleeuws, dien hij zoo stout braveerde!
 Dat vrij een dankbre traan dan vloeije langs uw wang,
 En dappren Dirkzoons schim aldaar uw hulde ontvang'. —

't Was dáár, dat onze magt ter zee eerst werd ontwikkeld;
 Bossu, door Alva tot den zeestrijd aangeprikkeld,
 Stortte op het klein getal van onze schepen neêr,
 Gelijk een waterval zich stort in 't schuimend meer.
 Hoe! zal een klein getal van onbedreven lieden,
 Meest landvolk, aan de kracht van Spanje weêrstand bieden?
 En stuiten op heur borst, door vrijheidsmin verhard,
 De magt van d'Iber, die Europe eens heeft getart?
 O ja, de strijd begint, en de oorlogsdonders klateren,
 Het weêrlicht van alom, het schuim beroert de wateren;
 De dijken siddren door 't afgrijslijk golfgeklots;
 De dood barst overal uit duizend monden los:
 Al wat verdelgen kan wordt op elkaâr geschoten,
 En de engel des verderfs waart door de beide vloten!
 De haat, de wraak en woede in 't Neêrlandsch hart gesmoord,
 Barst, als een wolkbreuk, los, bij 't hollen van den moord!
 De onleschbre dorst naar bloed bij Spaansch-en Staatsgezinden
 Wordt sterker, groeit meer aan, hoe meer ze elkaâr verslinden.

Bossu, verbitterd, daar hij tot zijn schand' moet zien,
 Hoe ranke hulken aan zijne almagt weêrstand biên,
 Beveelt terstond den brand in dorp bij dorp te steken,
 Waaruit, tot zijn verderf, het bootsvolk is geweken;
 Noordholland staat in vlam! het Staatsche scheepsvolk ijst,
 Daar uit heur woningen het vuur ten hemel rijst.
 Dees waant, dat hij zijn gade in rook en vlam ziet smoren!
 Die acht zijn eenigst kind in 't brandend huis verloren,
 Hij ziet hoe 't ziedend lood op 't hoofd van 't wichtje stort,
 Hoe 't door een gloëjend bindtmisvormd, verpletterd wordt.
 Nu kent de wraak geen perk, elks zenuw staat gespannen!
 Elk zweert, met luid gegil, den dood aan 's Lands tirannen!
 Geen strijd is 't, maar een moord! de woede rijst ten top,
 Elk entert tegen 't schip van zijnen vijand op:
 Zij storten op het dek, als uitgevaste leeuwen
 Zich storten op hun prooi, terwijl de welpen schreeuwen,
 En hongren naar den roof; het staal krast op het staal.
 Het Staatsche volk behaalt in 't eind' de zegepraal.
 Bossu, in keetnen', staaft den roem der Staatsche standers,
 En de aarde hoort verheugd den moed der Nederlanders.
 Elk vloodling, als hij 't oog op zijnen buit laat gaan,
 Is zelfs bedwelmd, verbaasd, om 't geen hij dorst bestaan.

Gelijk een jonge leeuw, nog nooit ten strijd getogen',
 Voort'teerstin't diepst van't bosch een'tijger komt voor oogen:
 Zijn manen rijzen, als hij 't schriklijk ondiër ziet,
 Dat uit het vlamvend oog op hem zijn bliksems schiet:

De jonge vorst van 't woud, onkundig van zijn krachten,
Gevoelt zich stout genoeg den tijger af te wachten,
Die oprijst, hem bespringt, en, met zijn staal gebit,
Hem wond bij wonden slaat; de leeuw, vol moed, verhit,
Ontwikkelt nu zijn kracht, slaat de onbeproefde tanden
Zijn' vijand in de borst, rijt, scheurt hem de ingewanden
Met ijzren klauwen op: de tijger, dol van smart,
Wringt vruchteloos zich los; de leeuw slaat hem in 't hart,
En plast en woelt in 't bloed, heeft wond en smart vergeten,
En laat niet af, eer hij hem heeft vaneen gereten.
Nu brult zijn forsche stem zijn zege rond door 't woud,
En als hij 't lillend rif van 't ongediert' beschouwt,
Deze eerste zege ziet aan zijnen moed beschoren,
Gevoelt hij zich tot vorst der woestenij geboren; —
Zoo voelt ook Neêrlands volk op dezen schoonen dag,
Waarop het Spanjes magt, als kaf, verstuiven zag,
Zich voor de zee gevormd, gevormd om de aard' te toonen
Dat nooit zijn waterleeuw zich straffeloos laat hoonen.

Wel hem, die 't Vaderland meer dan zich zelv' bemint,
In 't sneuven voor haar eer een' zuivren wellust vindt,
Die niet met woest getier, onvruchtbre taal of loosheid,
Dienachtbren naam misbruikt tot dekking van zijn boosheid;
Maar die door daden toont, terwijl de noodstorm brult,
Dat hij zijn pligten kent, dat hij zijn' pligt vervult!
Gelijk een diamant zijn stralen schiet in 't duister,
Schijnt ook altoos zijn roem met onverdoofbren luister.

Uw naam, o Claasens! wordt bij 't laatste nageslacht,
 Met heiligen eerbied en bewondering herdacht!
 Trotsch zijn wij op den glans, die van u af komt dalen!
 Zoo schenkt het goud meer gloed, verlicht door Phebus stralen.

't Was Neêrland niet genoeg, dat, aan het Spaansche strand,
 Philippus vloten zijn veroverd en verbrand,
 Aan 's aardrijks ander eind' ontving hij dieper wonden:
 Naar 't westerdeel der aard' werd Claasens afgezonden.
 Zijn zinspreuk is: « voor God! verwinnen of vergaan! »
 Zijn naam heeft reeds den schrik verspreid langs d' Oceaan.
 Wie durft dien dappren Zeeuw bestrijden? wie zal 't wagen?
 't Is de overmagt alleen, die schriklijk op komt dagen.
 Acht schepen, zwaar van bouw, omsinglen thans den held;
 Hij staat alleen, maar vast, gelijk een rots 't geweld
 Der eeuwen, 't woest gebrul des donders fier blijft trotsen,
 Schoon stormen aan zijn' voet in wilde golven klotsen,
 Schoon schip bij schip, met kracht geslingerd op zijn borst,
 Verbrijzeld henen stuift, staat hij, met kracht omschorst,
 Belacht het woeden van de orkanen en van de eeuwen;
 Zoo staat ook Claasens nu; de dolle Spanjaards schreeuwen
 En tieren, daar men hem in eenen kring besluit;
 (Zoo brult het ongediert' der woestenij naar buit.)
 Men tracht, schoon vruchtloos, hem tot de overgaafte nopen;
 Neen, duur wil hij de zege aan 's lands tiran verkoopen.
 Tot d'ongelijken strijd maakt hij zich straks gereed,
 Hij denkt aan God, aan Spanje, aan Neêrland, en zijn' eed.

Nu barst de dood eenslags uit duizend kopren monden;
Zijn masten, zeil en roer zijn ras in zee verslonden;
Het reddelooze schip geeft vreeslijk krak bij krak;
Twee dagen strijdt hij nog op 't halfgesloopte wrak.
Nu roept hij 't volk bijeen, en zegt, met vonklende oogen:
« Gij, die nooit hebt gebukt voor Spanjes dwangvermogen,
« Die hem de zege hebt in strijd bij strijd ontfroefd,
« Spitsbroeders! zult gij nu, met nederhangend hoofd,
« Beschimpt, gesmaad, geboeid, u schandlijk overgeven?
« Uw' beulen danken voor een afgebedeld leven?
« Of kiest gij, nevens mij, den dood voor 't Vaderland?
« Beslist: dan steekt dees lont ons luttel kruid in brand!
« Dan zal dit brandend wrak aan 's vijands vloot zich hechten,
« En stervend zult gij dus uw' beulen nog bevechten. »
Hij zwijgt; — hij grijpt de lont; 't volk roept vol geestdrift uit:
« Ja! sterven wij met roem; steek, steek den brand in 't kruid!»
Nu wijdt zich elk ter dood; er wordt niet meer gestreden'
Maar knielend storten zij heur allerlaatste beden;
En Claasens, daar hij 't hart verheft tot zijnen God,
Smeekt voor zijn gade en kroost in heur ondraaglijk lot:
Hij ziet haar wanhoop, ziet haar tranen, hoort haar klagen,
Zijn' zoon de moeder naar de komst des vaders vragen!
Hij stoot dit denkbeeld weg, bidt vurig, rijst en zucht,
En werpt de lont in 't kruid, en 't schip barst in de lucht!
Rust, ongelukkigen! rust zacht in 't hart der baren!
Vol weemoed blijven we op uw heldengrootheid staven.
Schoon gij uw Vaderland, uw erf niet weêr mogt zien,
Geen teedre maagdenhand den lauwer u zal biên,

De zee uw lijken dekt, een spel der wilde golven,
 Uw namen sterven niet: uw roem blijft onbedolven;
 Ja vlamt, en schittert hel, en weêrkaatst in 't verschiet,
 Der vlam van 't schip gelijk, waarop gij 't leven liet.
 Wij blijven op uw' moed met dankbre aanbidding staren!
 Rust, ongelukkigen! rust zacht in 't hart der baren!

Zweef, zangster! zweef mij voor, zing Neêrlands watermagt!
 En gij, mijn Landgenoot! erken uw voorgeslacht.

Ziet gij die korenzee daar golven op de velden?
 Haast zal een gunstige oogst des bouwman's vlijt vergelden!
 In de opgedolven voor wierp hij slechts weinig graan,
 En ziet thans duizenden van halmen om zich staan,
 Die ruischen op den wind, het loon van zweet en zorgen.
 Hij, aan den stal ontvlugt, vóór 't lichten van den morgen,
 Baadt zich in dauw en mist, van 't ploegpaard vergezeld,
 En staat de stormen door op 't half doorweekte veld.
 Vergeefs, dat hem het zweet gudst langs verschroeide kaken,
 Zijn schedel zich verkalkt door 't roostend zonneblaken!
 Vergeefs, dat geest, en kracht, en 't hijgend ploegvee zwicht,
 Hij denkt slechts aan den oogst! — en de arbeid is hem ligt.
 Zoo, Nederlanders! zijn uw onverwinbre vloten,
 Uit schepen, rank van bouw, uit hulken voortgesproten!
 Maar 't voorgeslacht zag ras, tot loon der heldendaân,
 Zijn vloten, wijd en zijd, de onmeetbre zee beslaan,

Als

Als halmen 't vruchtbaar veld des nijren landbeploegers:
Niets wederhield den moed van Hollands waterzwoegers!
Ze ontzagen geen gevaar, geen koude of zonnegloed!
Zij dachten aan den oogst! — en de arbeid was verzoet.
De Noordpool school vergeefs in nare schemeringen,
's Lands vloot wist door dien mist en nevel heen te dringen.

Ogij, wiens Neêrlandsch hart voor Neêrlands heil blijft slaan,
Plaats u met mij aan 't strand van d'eeuwgen Oceaan!
Beklim met mij dit duin, zie van zijn hoogte neder,
En roep daar, nevens mij, de vorige eeuwen weder.
Ja! 'k hoor de baren hier zich brijzlen op het strand,
Maar ach! geen golfje voert een schip naar 't Vaderland.
Thans zwerft één eenzaam hulkje op de onbevolkte baren,
Waar eertijds 't loflied klonk van onze waterscharen!
Thans schetst één nietig pinkje aan mijn' verscheurden geest
De honderd schepen, die hier eertijds zijn geweest. —
Verbeelding! voer mij in die goddelijke tijden!
'k Mag, heilig Voorgeslacht! u hier mijn tranen wijden,
Hier in uw grootheid mij verliezen! mijn gezigt
Blijft op de onmeetlijkheid van d'Oceaan gerigt.
Verbeelding! toover mij in de eeuwen die vervlogen!
(Ja, gij verhoort me, 'k voel aan 't heden mij onttoegen!)
'k Leef in der Vadren tijd! — Een vloot daagt uit den vloed!
Een wolk van zielen stroomt de schepen te gemoet!
Ik hoor het zegelied! ik hoor den vlootling schateren,
En't dondren van't kanon, dat dreunt langs't vlak der wateren!

De

De Nederlandsche vlag fier op haar zegepraal,
 Golft onverlet en vrij bij 't buldren van 't metaal!
 Een sleep van kielen volgt, ontredderd en doorschoten,
 Met neêrgerukte vlag, een buit op 's vijands vloten:
 'k Zie d'overwinnaar! ja, De Ruiters stapt aan land;
 Hij klemt een' waterstaf in zijn gevreesde hand.
 Vier dagen streed 's lands Held om de oppermagt der golven;
 Vier dagen was de zee in rook en vlam bedolven;
 Vier dagen heefde de aarde en zee van 't krijgsgerucht;
 Ja 't scheen dat de Etna, aan Sicieljes strand ontvlugt,
 En, vlottende op de zee, zijn sulfervlammen slaakte,
 En stroomen vloeibaar vuur uit zijnen afgrond braakte;
 Maar uit die hel van vuur, dien schrikbren zwavelgloed,
 Rees Neêrlands waterleeuw met onverzwakten moed:
 De zee, door Ruiters arm ontslagen van haar boeijen,
 Scheen meerderzacht en kalm naar Hollands strand te vloeijen;
 Ja 't scheen of in 't geruisch, dat ieder golfje gaf,
 Een loflied werd gehoord op Neêrlands waterstaf.

O! had ik woorden, had ik krachten, had ik zangen,
 Hoe zoudt ge, o Vaderen! mijn dankbre hulde ontvangen!
 Hoe zou ik, met het vuur mijns boezems toegerust,
 Uw' lof weêrgalmen doen van Oost- naar Westerkust;
 Ja, vreemde volken voor uw grootheid neêr doen knielen,
 En 't diep gevallen kroost weêr met uw kracht bezielen!
 Maar wieschetst Heemskerk ons, die naar de Noordpool streeft;
 Door vuur en ijsschots boort, en bij Gibraltar sneeft!

Van

Van Goens, die Koningen zijn ketens heeft doen dragen,
 En 't Oosten heeft geklemd aan Neêrlands zegewagen!
 Wie Kortenaar, wiens vuist voor ons de Sont ontsloot;
 Piet Hein, den winnaar van des Ibers zilvren vloot,
 Die aan Brazieljes kust op Spanje zegepraalde,
 Een' oogst van lauwrēn won, en met zijn bloed betaalde!
 Wie schetst de Brakels, wie Van Nes, die, in het vuur,
 Naast een' De Ruitter stond, als een onwinbre muur!
 Wie huldigt Wassenaar, die 't vorstlijk Kopenhagen,
 Door Zwedens vuist beklemd, heeft van 't beleg ontslagen,
 (Wat tijden! toen was de eer, de onschendbaarheid ons deel!)
 En opvloog in de vlam van 't barstend zeekasteel!
 Wie voelt zijn onmagt niet, wanneer hij in zijn zangen
 Den lauwer bij het graf der Trompen op zal hangen!

Wat Godlijk heldenvolk! — neen, 't vrije Grickeiland
 Zag nooit een' eedler' drom verzameld aan zijn strand.
 Hier nadert Evertsen! — verheft u, Landgenooten!
 Voelt d'adeldom des stams, waaruit gij zijt gesproten.—
 Hier nadert Evertsen! In 's Lands vergaderzaal,
 Alom omhangen met der Britten wapenpraal,
 Spreekt hij: « o! laat mij de eer, de onschatbare eer verwerven,
 « Om voor de vrijheid van mijn Vaderland te sterven!
 « Vier mijner broedren, en mijn vader, met mijn' zoon;
 « Zijn, strjidend voor 's lands regt, gesneuveld! ook dat loon
 « Zij aan mijn' dienst vergund, na veertig jaren strjiden!
 « 'kWil't overschot mijns bloeds aan't heil van Neêrland wijden!»

Hij

Hij gaat:— beklimt de vloot! knot Englands dwinglandij, —
 En als zijn broedren, zoon, en vader sneuvelt hij. —
 O! wie bij dit verhaal zijn borst niet voelt ontgloeijen,
 Niet naar zijn tombe snelt, dáár niet een traan laat vloeijen,
 Dáár niet, met bloote kruin, het koude marmer kust,
 Waaronder 't overschot dier martelaren rust;
 Dáár God niet knielend dankt met zaamgeklemde handen,
 Verdient des mijnslaafs lot in 's aardrijks ingewanden!

En gij, gij, die alleen een volk onsterflijk maakt,
 Voor wien in 't Neêrlandsch hart de erkentnis eeuwig blaakt!
 O schoonste flonkerstar in Hollands praalgesteente;
 Gij, afgod van de vloot, en lieveling der gemeente,
 De Ruiter! ideaal van deugd, beleid en magt,
 En trouw en vrijheidsmin, tot één geheel gebragt!
 Zou ik U zingen? neen: 't ontbreekt mijn hart aan woorden! —
 Mijn zoon! zoo ge eenmaal zwerft in vergelegene oorden,
 Dáár hoort een' onverlaat, die, bassend uit zijn niet,
 Op Hollands grootheid schimpt, op ons zijn zwadder schiet!
 Uw ziel zij op den worm niet straks in toorn ontstoken!
 Noem slechts De Ruiters naam! en Neêrland is gewroken. —
 Waar is die dichter, waar die lieveling van 't lot,
 Die Neêrlands redder en beschermer onder God
 Naar waarde zingen kan, en zijn triomfen melden?
 Wie telt de vlokken sneeuw, die glinstren op de velden?
 O schepper van u zelv'! De Ruiter! neen, geen zang
 Klimt ooit zoo hoog, dat ooit uw roem zijn regt erlang'!

Wie

Wie schetst U, daar ge Algiers doet voor uw magt bezwijken!
 Den Britschen luipaard dwongt zijn havens in te wijken,
 Den schrik in Londen voert, Sheerness in vlam doet staan!
 Wie zingt uw strijden, nooit gezien op d'Oceaan?
 U, daar ge, in lauwren rijk, in d'avond van uw leven,
 Niet weigert, voor uw land, aan Etna's voet te sneven:
 Geen zee zag ooit uw vlag, of heeft voor u gebeefd!
 Geen volk, waar niet uw naam op aller tongen zweeft!
 Maar neen! ik waag het niet, na Feith, uw' lof te zingen,
 Beschermgod van ons land! ja, 'k voel mijns snarenspringen.—
 Gij zijt het, Ruiter! die in 't wee, dat op ons drukt,
 Ons de achting voor ons zelf nog niet geheel ontrukte:
 Ik wil, bij 't marmer, dat uw asch omsluit, gezeten,
 Verstommen bij uw deugd, mij zelv' en de aard vergeten.

Men zegt, dat, toen de Brit, stout op zijn overmagt,
 In de afgeloopene eeuw ons aanviel onverwacht,
 Bij Doggersbank 's Lands vloot dacht weerloos te verrassen,
 De Ruiters schim met kracht opdonderde uit de plassen,
 En, als een sterke God, rondwarend' door de vloot,
 De kracht van Zoutman sterkte, en ons zijn' bijstand bood!
 't Zien van De Ruiters schim gaf veerkracht onder 't vechten,
 En deed de zegepalm aan onze wimpels hechten.
 Europa zag verbaasd, dat nog op Neêrlands grond
 Een onverbasterd teelt van helden zich bevond,
 Dat, aangesard ten strijd, het spoor der Vaders drukte,
 En, dwars door staal en vuur, den Brit zijn zege ontrukte,

Den Luipaard, die zoo dol 's volk krachten had getergd,
Bebloed en magtloos joeg naar 't rotsig krijtgebergel'.

Dit was de laatste straal van Neêrlands ouden luister!
De zon neeg nu ter kim, ras zonk ze in 't aklig duister!
Maar eenmaal rijst zij weêr, door nevlen niet bezwaard,
En wij, wij worden weêr De Ruiters deugden waard'.

Zoo zien wij d'adelaar, op onverzwakte pennen,
Van 't hooge rotsgevaart', door 't ruim des hemels rennen,
En storten op zijn prooi, en scheuren 't met zich voort,
Tot hij, door wolken heen, de zon in 't aanzigt boort:
Maar als hij onverwacht in 't net zich voelt gevangen,
Bezwijkt zijn kracht en moed, hij laat zijn slagpen hangen,
Het vuur van 't oog bezwijkt, het minder voglenheer
(Weleer zijn prooi!) ziet nu beschimpend op hem neêr:
Doch als het ijzer breekt, waaraan hij was gesloten,
Herneemt hij moed en kracht, en spot met donderkloten,
En stijgt verschriklijk op, als aller voglen vorst,
Die d'oppersten Jupijn en zijnen bliksem torscht.

VIERDE ZANG.

Daar staat zij, Neêrlands maagd! doorgolvend licht omschenen,
Slaat zij haar scheppend oog door 't ruim des hemels henen,
En kluistert, met één wenk, elk' stervling aan haar zij!
Elk schijnt voor 't juk gevormd, en zij alleen is vrij:
Gevoel van waarde, en kracht, en hoogheid van vermogen
Vereedlen haar gelaat en vonklen in haar oogen.
Zij drilt een zware speer in de uitgestrekte hand,
Terwijl de glans der zon op 't gouden barnas brandt!
De blanke vederbos golft in de zonnestrallen,
Die van den zilvren helm weêrkaatsend nederdalen!
Fier staat zij als een telg of lieving van de goên,
En is het ideaal van 't eedle, en 't ware, en 't schoon'! —

Daar staat zij, Neêrlands maagd! De schatting aller volken
Ontvangt zij! wierookgeur stijgt voor haar naar de wolken!

De grijze Ganges rijst van uit zijn' heilgen vloed,
 En voert, met d'Indus, haar zijn gaven te gemoet!
 De reine parel, in der watren diep verloren,
 Is haar van Ormus strand tot diadeem verkoren!
 De vrucht, die 's wijzen brein verheldert in den nacht;
 Wordt haar door d'Arabier, van Mocha's grond gebragt;
 De geurige kaneel uit Taprobaansche bosschen,
 De voedende muskaat, in dikgezwollen trossen,
 AanBanda'sgrond ontvoerd, ontvangt ze, enschenkt ze aan de aard';
 Een schat, door bloed en zweet in 't gloeiend Oost vergaard!
 Wat wolk van zielen snelt van Oost en West haar tegen!
 Haar aanblik schenkt geluk, haar komst spelt rust en zegen!
 En blank en rein van hart, als verschgevalen sneeuw,
 Staat zij daar! schuts der aard', verdedigd door haar' leeuw,
 Wiens onvernietbre muil en vlammenschieterende oogen,
 Wiens manen, golvende als de zee door storm bewogen,
 En nooit verstompte klaauw, en onverzwakte kracht,
 Haar sterken in den strijd met Spanjes overmagt.

Wat vreemde volken zien we in 't Oost haar tegensnellen?
 Elk toont de kluisters, daar de Taag hen in dorst knellen;
 De striemen, diep geploegd in de opgereten huid,
 Der Portugezen woede, en plondering, en buit!
 De maagd van Neêrland wenkt! haar leeuw, in woede ontstoken,
 Vliegt brullende op ten strijd — en 't Oosten is gewroken!
 Van Nangazaki's reê tot Babelmandels grond
 Klinkt zegenend de naam van Nederland in 't rond.

Wel-

Welaan! ik stort mij in den vloed der zonnestralen :
 'k Wil in 't verzegend Oost verkwikkend ademhalen!
 Mijn zang volgt Neêrlandsmaagd langs 't gloeiend zonnespoor.

Leen, onverbasterd kroost der helden! leen mij 't oor;
 Volg me op 't oneindig vlak der onbezochte wateren,
 Hoor dáár der oudren lof langs strand en rotsen schateren :
 Der Vadren lofsied klinkt in 't oor der kindren schoon!
 Volgt, Nederlanders! volgt mijn' Vaderlandschen toon.

De Geest die 't menschdom leidt, tot 's aardrijks gids verkoren,
 Bezielde Gama's hart om 't Oosten op te sporen!
 Het schriklijk nevelspook, dat, van het voorgebergt'
 Van Afrika, den moed des stouten zeemans tergt,
 Weêrstaat hij; hij dringt door tot die gezaligde oorden,
 Waar eeuwge lente lacht aan Indus rijke boorden!
 Waar't aardrijk, ongevergd, zijn' vruchtbren schoot ontsluit,
 En 't menschdom zegent met de keur van vrucht en kruid.
 Der specerijen geur aâmt dáár hem allerwegen,
 Als hij op bloemen rust, uit amberbosschen tegen.
 Maar ach! dit Paradijs wordt ras een aklig graf!
 De woeste Portugees zwaait dáár zijn' schrikbren staf,
 En plast in 't gudsend bloed van Vorsten en gemeente;
 En slokt 's Lands schatten in, en knaagt aan 't dor gebeente;
 (Zoo woedt een tijger op zijn prooi, met ijzren tand!)
 Heel 't Oosten kermt vergeefs om hulp en onderstand.

De geest van 't mensd'om wil die gruweldaân doen enden,
 Maar waar is 't volk, dat zich naar 'saardrijks boord wil wenden?
 Wie wederstaat den Taag, aan d'Iber thans verknocht?
 Wie deinst niet huivrig weg voor d'onafzienbren togt?

't Is Nederland alleen! — Naauw is zijn boei verbroken,
 Of 't wil zijn' vijand in zijn eigen hart bestoken,
 't Is niet genoeg dat in Europa 's Ibers magt
 Zich brijzelde op de borst van 't godlijk voorgeslacht;
 Die leeuwenteelt wil meer: wil aan des aardrijks hoeken,
 Steeds hongrend naar triomf, zijn prooi, zijn' vijand zoeken!
 Geen strand, waarop de dood en 't wild gedierte schuilt,
 Geen klippen, aan wier voet de orkaan afgrijslijk huilt,
 Geen gif, in pijl bij pijl door wilden afgeschoten,
 Geen vuur, door 't kreefgestarte op d'Oceaan gegoten,
 Bedwingen Houtmans moed, die naar het Oosten snelt,
 Met schepen, rank van bouw, en luttel volks verzeld.

Hij gaat, ziet achter zich reeds Teneriffes toppen;
 't Verzengend kreeftvuur roost de Nederlandsche koppen,
 't Gebrek spookt aklig rond, geen wolk brengt regen aan,
 En vastgeketend ligt de vloot op d'Oceaan.
 Geen wind bezielt het zeil, en de uitgedroogde longen
 Zijn door 't verpestend vuur verschroeid en toegewrongen.
 Zij vordren; nu ontsluit de orkaan zijn woest gebied,
 En zweept zijn stormen voort, en knakt elk schip als riet!

Een

Een tastbre nacht bedekt het eeuwig ruim der wateren!
't Schiprijstten hemel, stort ind'afgrond; 't schriklijk klateren
Des donders, 't rosse licht des bliksems, 's volks geweene,
Wart aklig dag en nacht, en lucht en zee, dooreen.
Het roer ontzegt zijn' dienst; de mast en stengen kraken;
Men ziet in ieder golf een' wissen dood genaken.
Hier barst de zee alom in 't reddelooze schip;
Dáár dreigt verpletterend een ongekende klip.
Maar Houtmans geest blijft kalm, schoon de elementen brullen:
Hij peinst op 't groot ontwerp dat hij nog moet vervullen. —
Nu zwijgt de orkaan, de zee wordt effen, 't zonlicht daalt:
En 't voorgebergte rijst, dat Afrika bepaalt.

Dáár heerscht de nevelvorst, die, reeds sinds Gama's dagen,
Elk scheepeling van den Taag met sidring heeft geslagen!
Vlak voor der stormen kaap steekt hij, bij 't woest geluid
Der baren, 't vreeslijk hoofd door rif en branding uit.
Hij rijst verschriklijk op, en schijnt een rotsgevaarte,
Dat met orkanen spot, gesteund door eigen zwaarte.
Voor dappren Houtmans oog slechts zichtbaar, staat hij daar.
De winden vliegen en doorwoelen 't golvend haar!
Zijn oogen staan gelijk twee kolen in het donker;
En nevlig is 't gelaat, als 't vroege daggeflonker,
Eer nog de glans der zon de ontwakende aard' bestraalt;
Waar flaauwe purpergloed reeds de oosterkim bemaalt;
Zijn forsgespierde vuist beklemt een schrikbre roede,
Gelijk aan d'oudsten eik dien Etna's bosch ooit voedde!

Zijn stem is als 't geruisch van Niagara's val,
Die van de rotsen schuimt in 't wederkaatsend dal.

« Wee, wee hem, die het waagt mijn heerschappij te trotsen!
« (Dus brult hij,) elk verga, verpletterd op mijn rotsen!»
Maar als zich Neêrlands vlag vertoont aan zijn gezigt,
Verzacht zijn stem, zijn woede wijkt, zijn gramschap zwicht.
« U groet ik (zegt hij), die de menschlijkheid zult wreken.
« 'k Zie 't Oosten, uitgemoord, zijn handen opwaarts steken,
« 't Gilt om een' redder, zijn vergoten bloed eischt wraak;
« Gij zijt verordend tot die Goddelijke taak!
« 't Is dus door 't lot bestemd! Ik zelf zal voor u zweven,
« 'k Heb d'Iber en den Taag in uwe hand gegeven;
« De schat van 't morgenland zij 't loon van Neêrlandsmoed;
« Maar 't dorste nimmer naar der Indianen bloed.
« Welaan, voor u zij 't boek van 't noodlot opgeslagen!
« Dring, Houtman! in den nacht der ongeboren dagen!
« 'k Versterk uw oog! zie toe».— O wonder! 't rotsig strand;
Door 't roofgediert' bewoond, door 't zonnevuur verbrand,
Verandert, dekt zich nu met hooge en vruchtbre bosschen,
En Bacchus schat gloeit blij in digte en purpren trossen!
Hij ziet den grond bedekt met huizen, zonder tal,
De zee met schepen, hier vereend van overal,
Beschut door 't hoog kasteel met dubblen muur en schansen;
Fier golft der Staten vlag, en wappert van de transen.
Dáár rust het sterke rund in klaverrijke wei,
Ginds drijft de landman 't staal door harde en vruchtbre klei;

Ver-

Verbaasd door dit gezigt, blijft Houtman opgetogen;
Nu wenkt de nevelvorst, — en alles is vervlogen.

« Gij ziet de heerlijkheid, die hier voor Neêrland daagt;
« (Dus spreekt hij) 't is genoeg, niet langer hier vertraagd:
« Zoo lang der Staten vlag van dit gebergt' zal golven
« Blijft ze onverwonnen staan, wordt nooit in schand' bedolven;
« Dit zij de rustplaats voor het Oost en voor Euroop',
« En voer' voortaan den naam van Kaap de Goede Hoop.»
Nu schiet zijn oog een' gloed van stralen om zich henen;
Elk schip gevoelt een' schok; hij zwijgt, en is verdwenen.

Bemoedigd stuurt de vloot langs de ongekende baan,
En toont welhaast haar vlag aan d'Oosterindiaan;
Maar slaat het spoor niet in der woeste Portugezen.
De inboorling heeft hier niet voor have of erf te vreezen;
Neen, 't hart van Neêrlands volk is rust- en vreêgezind,
Juicht, als 't een' vijand kan veranderen in een' vrind.
De landzaat staat verstomd, zag nooit Europeanen,
Dan, zwaar van staal omgord, het spoor tot roof zich banen;
't Verdalgend vuur gelijk, dat door de bosschen snort,
Vernielend als de pest, die op de volken stort.

Nu stroomt een kostbre vloed uit rijke kruidvaleijen,
Uit noot- en peperbosch, en keur van specerijen,

Naar Neêrlands schepen af, aan Java's gloeiend strand,
 En Houtman voert die weg naar 't wachtend Vaderland.
 Geen bloed kleeft aan dien schat der Oosterwerelddeelen,
 Geen stad werd uitgemoord, om onzen smaak te streelen.

Lok, zangster! thans een' toon van weemoed op uw luit,
 Wring zuchten uit ons hart, en tranen de oogen uit!
 Zing droeve Adeka's lot, de bloem van Banda's velden;
 Zing Afrons liefde en moed, 't sieraad van Timors helden;
 Beschrei Egerons lot, en zilveren ouderdom,
 Beroofd van 't licht des dags, van oudte en jammer krom;
 Vervloek, met klem van taal, der Portugezen woede,
 En meld hun tuchtiging door Neêrlands oorlogsroede.

Gelukkig was het volk van Banda, door 't bestuur
 Van vorst Egeron, die het bruisend jonglingsvuur
 Met d'ernst en wijsheid van den ouderdom steeds paarde;
 't Volk hield hem, als 't geschenk der goden, hoog in waarde:
 Drie zonen, in den bloei der schoonste levenskracht,
 In deugden hem gelijk, zag hij naar 't graf gebragt.
 Nu staat hij als een boom, beroofd van blad en loover,
 Door bliksemgloed gezengd: één dochter blijft hem over.
 Al 't vuur, waarmee hij eens zijn zonen heeft bemind,
 Stort hij verdubbeld uit op 't eenig dierbaar kind;
 Zijn grijsheid bloeit in haar, en in haar zachte trekken
 Blijft hij 't geliefde beeld van zijne gade ontdekken.

Schoon

Schoon is de teedre Adeke in 's levens lentebloei,
Rank als de kokosboom in onbedwongen groei.
Zacht is haar teeder hart, dat steeds het weldoen streelde,
En mild, gelijk de grond, in morgenlandsche weelde!
Betoovrend is Adeke, aanvallig is haar lach,
Beminlijk haar gelaat, gelijk een lentedag.
Haar ziel is zuiver als de reine zonnestrallen,
Haar stem aandoenlijk, als het lied der nachtegalen;
Elk grijsaard, die haar zag, voelde in 't verstramd gemoed
't Verstorven vuur vernieuwd van d'eersten minnegloed:
En nooit zag Banda's jeugd de schoone Adeke naderen,
Of bruisend vloog het bloed door de opgezwollen aderen;
Als zij, de schoonste bloem, in 't bloemenveld verscheen,
Spreidde al 't gebloemt' meer gloeden geuren om zich heen!

Nu was het tijdstip daar; waarin het maagdljk harte
Een ledigheid ontwaart, een ongekende smarte.
Thans zoekt zij de eenzaamheid in 't digt citroenenwoud,
Waar zij zich met zich zelve en mijmrend onderhoudt.
-Als zij bij de ochtendzon haar bloemen zal begieten,
Gevoelt ze een zachte traan haar maagdljk oog ontschieten;
En als de maan haar licht door 't lauwerbosch verspreidt,
Staart zij de starren aan, en hoopt en vreest, en schreit,
En zucht, en, ach! weet niet wat thans haar borst doet zuchten:
Wanneer de nachtegaal zijn ziel, zijn mingenuchten
Doet stroomen in den zang, woelt meerder snel haar bloed,
En 't lieve meisje weet niet wat haar schreijen doet.

Nog

Nog heeft de liefde haar niet in haar' boei geslagen,
Slechts voor haar' vader leeft ze en kweekt zijn grijze dagen.

Eensslags verschijnt voor haar in 't woud een jeugdig held,
('t Is Afron, oppervorst van Timor) onverzeld;
Zijn hulk was door een' storm gevoerd naar Banda's stranden.
Hij ziet haar, en gevoelt zijn hart in liefde ontbranden;
't Is 't eerste liefdevuur dat 's jonglings hart doorgloeit,
Terwijl een zelfde drift onmerkbaar 't meisje boeit.
Wat Bandanees durft hem Adeka's hart benijden,
Aan hem, beroemd als vorst, zeeghaftig in het strijden!

Adeka mint! — thans is voor haar ontvlamd gemoed
De schepping meerder schoon, der voglen zang meer zoet:
Verdubbeld voelt zij nu den wellust van het leven;
In 't ochtendkoeltje, dat ze in 't bloemenveld voelt zweven,
In 't lied des nachtegaals, die in het lommer speelt,
Hoort zij haars minnaars stem, ziet zij haars minnaars beeld;
En aan den rozenrand van 't beekje neêrgezegen,
Suist ieder golfje haar den naam haars minnaars tegen.
De dag toont hem aan haar in 't spieglen van den stroom,
En de avond in de lucht, de nacht in droom bij droom;
Ja! in het lauwerbosch 't gewoel van 't hof ontweken,
Schijnt zelfs de stilte haar van Afrons min te spreken.

Nu rijst de blijde dag, met schatrend vreugdgeschal,
Waarop der priestren hand dit paar verbinden zal.
t Paleis is reeds alom met bloemfestoen omhangen;
De lucht weêrgalmt, en dreunt van 's volks vereende zangen,
En op 't altaar is reeds een witte stier geslagt,
En kruid en vrucht den goôn ten offer aangebragt.

Nu zien zij uit de zee vier schepen strandwaarts streven,
Van ongekenden bouw, het zeil in top geheven.
Men landt! en Banda ziet voor 't eerst de vreemde vlag:
De Portugees verschijnt op 't feest van dezen dag,
Hij deelt in Banda's vreugd, in 't heil der echtelingen;
Maar met de hel in 't hart, om 't volk in boei te dwingen.
Der specerijen schat lokt ras zijn gouddorst uit,
Zijn hongrig oog beschouwt het eiland als zijn buit:
Een schans rijst op, waaruit hij met zijn krijgstuig dondert,
En 't Volk, als offervee, baldadig moordt en plondert.
Nu stroomt het woedend volk, van have en erf beroofd,
Naar de opgeworpen schans, met Afron aan het hoofd.
Hij is alleen een heer! des vijands donders kraken;
Vergeefs! hij vliegt, dringt door, vol drift'svolks boeite slaken.
Zijn knods is van het bloed des vuigen vreemdlings rood;
De schrik gaat voor hem uit, en met hem snelt de dood.
De Portugezen zien met schrik hun volk verdelgen;
Ras zal de zee, die hen uitbraakte, hen verzwelgen;
Een toorts vlamt schriklijk reeds in Afrons sterke hand,
Hij werpt haar in de schans, de vesting staat in brand.

De

De vijand, door de wraak vervolgd, met duizend zweepen,
 Zoekt, redloos, vlugtend, zwak, een schuilplaats op zijn schepen
 Neemt nu de list te baat, en biedt den kruidtak aan,
 En zweert, zijn roof en buit vrijwillig af te staan.
 Een niet ergdenkend hart wordt ligt door schijn bedrogen,
 En strekt ten offer aan der boozen list en logen:
 Ook Afron wordt misleid; hij stemt den vrede, en keert
 Tot schoone Adeka weêr, die in hem triomfeert,
 Zijn kruin met bloemen kranst als Banda's wraakverschaffer,
 Als vorst Egerons steun, der Portugezen straffer.

Nu rijst het uur, geschikt tot sluiting van 't verbond;
 De priesters scharen 't volk op een' gewijden grond.
 De Portugezen, die den vrede zullen staven,
 Omringen 't outer, reeds bedekt met offergaven,
 De grijze Egeron treedt voor 't outer met zijn' zoon,
 Zijndochter volgt zijn schreên; hij zweert voor't oog der Goôn!
 «Gij (zegt hij) Godheên! die we aanbidden, dienen, vreezen...»
 Eensslags blinkt in elks oog het staal der Portugezen,
 Hun schriklijk moordgeschreeuw, hun aklig krijgsgerucht,
 Versteent elk Bandancees, en dondert door de lucht.
 De schepen braken nu op 't onverwachtst hun benden,
 En storten dood en schrik d'inboorling op de lenden:
 En daar hij biddend staat voor 't outer neêrgebukt,
 Wordt Afron 's vijands staal in 't jeugdig hart gedrukt;
 Hij valt; Adeka stort zich gillende op hem neder;
 Hij sluit zijn stervend oog, ontsluit en sluit het weder,

Werpt

Werpt op zijn zielsbeminde een' laatsten, teedren blik,
En drukt haar flauw aan 't hart, en geeft den jongsten snik.
Het volk vlugt schreeuwend weg, bij 't zien dier helsche boosheid;
De Portugees gaat voort, en juicht in zijn trouwloosheid.
De grijze Koning wordt gekluisterd weggebragt,
Die om zijn telg slechts kermt, en eigen ramp veracht.

Een kleine entrouwe hoop weet haar 't gevaarte onttrekken,
En doet een wildernis aan haar tot schuilplaats strekken.
Daar klaagt ze aan de eenzaamheid haar duldelooze smart,
En gilt de wanhoop uit van 't toegeschroei'de hart!
Nu snelt ze in 't diepst van 't bosch, om Afron op te sporen,
Dan waant ze in 't windgeruisch zijn dierbre stem te hooren,
Maar, ach! het is de stem van haar' geliefden niet,
't Is 't klatren van de beek, die van de rotsen schiet.
Ach! de ochtend ziet haar oog in tranenvocht verdronken!
En de avond roerloos haar in wanhoop weggezonden,
En de eeuwige uren van den ondoorkoombren nacht
Getuigen van haar liefde en zielverscheurbre klagt.
Nu staart ze, in steen verkeerd, naar 't blaauw der hemelbogen!
Ach! heden, toekomst en voorheen zijn haar ontvlogen!
Ach! dan ziet zij zijn schim, die aan haar' arm ontvliedt!
Zij roept, en spreekt hem aan, en ach! hij antwoordt niet.
Waanzinnig zwerft zij om door 't dikst der wildernissen.
En vloekt een leven, dat haar echtgenoot moet missen.
Ja, reeds had zij zich zelf van 't levenslicht beroofd,
Ten waar' zij sidderde voor 't overdierbaar hoofd

Eens

Eens vaders, in den nacht eens kerkers wreed verstooten.

De Portugees heeft nu 's volks ondergang besloten.
 Hij plundert, rooft en moordt, schoffeert, vernielt, verbrandt,
 En de onvermijdbre dood holt door 't ontvolkte land.
 Hij, die Adeka voerde in 't hart der woestenijen,
 Wil uit der tijgren klaauw zijn' grijzen vorst bevrijen,
 Het goud ontsluit voor hem zijn' kerker, blindt zijn wacht,
 Daar, ongezien, Adeke op haren vader wacht.
 Hij komt, op d'arm gesteund des trouwsten zijner vrienden!
 Maar, ach! in welk een' staat moet zij hem wedervinden!
 Haar' grijzen vader, hoe! van 't licht des dags beroofd!
 Ja, 't goud heeft al 't gevoel der menschlijkheid verdoofd.
 Hij tast, hij voelt zijn kind, maarmag haar nooit aanschouwen,
 Nooit Banda's wal herzien of welige landouwen!
 Is d'onverdrijfren nacht, waarin hij eeuwig dwaalt,
 In 't wee, waarin geen straal van hoop zijn' geest bestraalt,
 Is 't denkbeeld aan zijn telg, aan 't goed door haar bedreven,
 Alleen de zwakke draad, die hem verbindt aan 't leven!
 Zij drukt den grijsaard aan haar zwaar beklemde borst,
 Benat met tranen 't hoofd van d'afgeleefden vorst,
 De kruin, die vijftien jaar den zilvren haarlok fierde;
 Zij zegent de achtbre hand, die eens haar jeugd bestierde;
 En, zorgend voor het pand, dat haar zoo dierbaar is,
 Voert zij hem onbemerkt in hare wildernis.
 Haar teedre voet ontziet geen scherpgepunte rotsen;
 Zij durft in 't diepst van 't bosch het wild gedierte trotsen;

Geen

Geen slang ontzet haar' moed in 't dor geblakerd woud,
 Opdat zij 't leven van haar' vader onderhoud',
 Zij waadt de stroomen door met de aanbraak van den morgen,
 En 's vaders tranen zijn het loon dier kinderzorgen.
 Zij zalft zijn hartewond, ontveinst haar boezemwee;
 (Van dezen Edipus eene andere Antigoné.)

Maar, ach! niet lang mag zij dien zieletroost genieten;
 Zij zal geen' balsem meer in 's grijsaards wonden gieten,
 Geen troost, geen hulp, geen ooft meer aan haar' vader biên:
 Zij wordt door 't moordrenrot, dat Banda blaakt, gezien,
 Gegrepen, weggescheurd, in strengen boei geklonken;
 (Wat tijger heeft zijn prooi het leven ooit geschonken?)
 Haar vonnis is de doöd! — Zij sterft op d'eigen grond,
 Waarop haar egâ door die beulen werd doorwond.
 De naam haars vaders zweeft nog stervend op haar lippen,
 En met haars Afrons beeld voelt ze ook haar' adem glippen.
 Rust zacht, Adeka! rust in 's aardrijks koelen schoot,
 Uw straf was 't leven, uw verlossing is de dood.

Wie schetst het wee, dat thans Egeron moet verduren;
 Hij wacht zijn' telg vergeefs! — hij telt de slepende uren.
 Wie is het die hem thans, uit deernis, 't hart doorbeor',
 Eer hij het gruwelstuk der Portugezen hoor'?
 Hij wacht haar! maar, helaas! Adeka zal niet komen!
 Hij wacht haar! tast in 't rond, en, ach! heeft niets vernomen;

Hij kermt haar' naam door 't bosch , herhaalt dien keer op keer ;
 Maar, dreeve vader, ach! nooit hoort ge uw dochter weêr :
 Neen , nooit zal weêr haar arm uw grijsheid onderschragen ;
 Neen, nooit zalft weêr haar troost uw ondoorkoombre plagen ;
 Geen ooft , geen laafdrank wordt u weêr door haar gebragt!
 Rampzalig vader! neen, zij rust in 's aardrijks nacht.

Hij , die den grijzen vorst den kerker wist te onttrekken ,
 Zal hem de tjdning , die hem moorden moet, ontdekken ;
 Verpletterd, zinloos, stort de vorst op de aarde neêr!
 Maar, ach! 't wangunstig lot hergeeft hem 't leven weêr ;
 Wie zal zich nu voortaan den achtbren grijsaard heiligen ?
 Wie zijn' onzekren voet op strand of rots beveiligen ?
 Helaas! door zielesmart en jammer afgesloopt ,
 Is 't van den dood alleen, dat hij zijn redding hoopt ;
 Het luttel voedsel, dat zijn zwakheid nog moet schragen ,
 Wordt in zijn wildernis hem heimlijk toegedragen! —

Nu toont zich Neêrlands vlag voor 't eerst aan deze kust ;
 Men landt op de eigen plaats waar de achtbre grijsaard rust!
 Zij nadren. Hij ontwaakt, en hoort de vreemdelingen ;
 « Gij (zegt hij) die mijn kind het staal in 't hart dorst wringen ,
 « Ontzielt cok mij, slaat toe, 'k bied mij vrijwillig aan:
 « Ziet hier mijn grijze kruin, wat mart ge toe te slaan!»
 Maar naauw heeft Neêrlands volk zijn dwalinghem ontnomen,
 Of 't melden van zijn ramp doet aller tranen stroomen ;

En

En ziedend gloeit de wraak in aller helden borst.
Vol geestdrift grijpt Van Neck de hand van d'ouden vorst:
« Wij kunnen nimmer u uw telg en 't licht hergeven,
« Maar wreken zullen we u, of op dees stranden sneven.
« Kom volg ons (zegt hij) waar het kwaad zijn straf verbeidt.»
Egeron stemt zijn bede, en wordt naar 't schip geleid.
Kort is de strijd met die gevloekte moordenaren!
Het staal maait ze allen, als de seis de korenaren.

Nu wordt de grijze vorst hersteld door Neêrlands staal,
Maar, ach! wat baat hem nu en kroon en zegepraal?
Heeft hij niet alles met Adeka's dood verloren?
Kan hem een kroon, die zij niet dragen zal, bekoren?
Schoon elk in Banda's hof hem vorstlijke eere biedt,
Hij hoort de lieve stem der liefste dochter niet;
Zij deelt zijn vreugde niet, hij mag met haar niet weenen!
Hij haakt naar 't graf, dat kind en vader zal vereenen!
Verbroken is de band, die hem aan 't leven hecht:
Maar zijne erkentnis heeft hem pligten opgelegd.
Hij wil zijn redders eerst zijn dankbaarheid betoonen!
Een edelmoedig hart vindt wellust in 't beloonen.
Hij staat aan Nederland zijn kroon en volken af,
En vriendlijk voert de dood hem in Adeka's graf.

Men zegt, dat aan de beek, die om hun graf blijft vloeijen,
De wind meer lieflijk ruischt, de bloemen zachter bloeijen,

En Afrons schim stort dáár zijn zielverscheurbre klagt
 Op de effen grafterp uit, in 't uur van middernacht!
 Adeka's dierbre naam klinkt treurig door de dalen,
 En de echo blijft dien naam met droef gezucht herhalen.

Hoeras, o Neêrland! smaakt gij 't loon thans van uw deugd!
 Gij snelt op nieuw naar 't Oost; de inboorling ziet, verheugd,
 Uw vlaggen wappren in zijn' gloed van zonnestrallen;
 Uwe aankomst zal hij niet met bloed en merg betalen!
 Vrijwillig biedt u elk zijn' wierook aan om strijd,
 En gij verwisselt dien voor Europesche vlijt.
 Zoo was de blijde staat der volkeren op aarde,
 Zoo lang Astrea's wet bij 't menschdom bleef in waarde;
 De jager stond den buit, dien hem zijn jagtspriet gaf,
 Den landman willig voor den schat van Ceres af:
 Geen sterker trachtte 't juk den zwakken op te dringen;
 Eenstemmig sloeg het hart der blijde stervelingen!
 De rede leide 't heer der driften aan den band.
 Zoo wordt, als Haydens hand het scheppendspeeltuigspant,
 Elks hartstogts ongemerkt door hem geklemd in boeijen,
 Hij stort u zielkracht in, of doet uw tranen vloeijen.

Maar d'Iber en de Taag gedoogen langer niet
 Dat Nederland het loon der menschlijkheid geniet;
 Gelijk twee stroomen, die van hooge rotsen schieten,
 Hun schuimend slingrend vocht in 't einde zamengieten,
 Dan,

Dan, met versterkte vaart heur oevers uitgesneld,
 Verwoesting storten in het omgelegen veld;
 Zoo stort de Taag nu ook, met d'Iber zaamgespannen,
 Op Neêrlands vloten af, om die naar 't West te bannen!
 Wat strijden, nooit gezien op d'Oosteroceaan!
 • Vergeefs is 't Hollands moed ter zee te wederstaan.
 Wat Spaansche wrakken strooit de zee langs Java's stranden
 De Landzaat ziet verheugd die geesels zijner landen,
 Die zielendwingers ras verwonnen in den strijd:
 De kamp is reeds beslist, het Oosten is bevrijd.

Nu klinkt dees blijde kreet der Indiaansche volken,
 Met specerijengeur en wierook tot de wolken:

« Juicht! juicht, verdrukten! heft, verheft blijmoedig 't hoofd,
 Geen Spanjaard is er meer, die u uw schatten rooft!
 Gij zult in 't amberbosch niet meer voor meesters wroeten,
 En brengen 't eêlste uws lands, geknield, aan zijne voeten!
 Gij plant geen' peperboom meer voor dat trotsch geslacht,
 Dat met uw bloed zich mest, en met uw tranen lacht;
 De parel, in den schoot van d'Oceaan bedolven,
 • Scheurt ge op zijn' strengen last niet weder uit de golven.
 Met schande vlood hij heen, verwonnen in den strijd;
 Juicht! juicht, verdrukten! juicht! door Neêrlands arm bevrijd.
 Verheft, verheft uw hoofd, o Indiaansche stroomen!
 Geen Spanjaard rooft uw' schat aan uwe ontvolkte zoomen
 F 3 Juicht!

Juicht, jongelingen! juicht! verheft blijmoedig 't hoofd,
 Geen Portugees, die meer uw huwbre maagden rooft.
 Juicht, Maagden! die niet meer uw schoonste jongelingen
 Door vreemde meesters uit uw armen weg ziet dringen,
 Juicht, Ouders! knielt met dank voor Brama's feestaltaar!
 Breng Visnou hulde toe, ontboeide kinderschaar!
 Juich, Ganges! Indus, juich! juicht, juicht, Sumatra's volken!
 Siert met gebloemde uw kruin, uw dank stijg' naar de wolken!
 De portugees vlood heen, verwonnen in den strijd,
 Juicht! juicht, verlost! juicht! het Oosten is bevrijd.»

Nooit, nooit, o Vaderland! deedt gij het staal ontblooten,
 Om met eens anders grond uw grenzen te vergrooten:
 't Was tot verdediging van uw geheiligd regt,
 Dat ge u met staal omschanste, en juichte in 't heetst gevecht,
 En d'Iber niet alleen drongt van uw vrije stranden,
 Maar hem aan d'Indus en den Ganges aan dorst randen!
 Den staf van 't kruidrijk Oost uit de ijzren vuist hem wrongt,
 En bij 't Atlantisch nat Brazilië bedwongt.

Wat tijden! — de eerste blik, die van zijn' zonnwagen
 De ontzagtbre God des dags op de aarde heeft geslagen,
 Toont hem in 't gloeiend Oost der vaderlandren moed,
 Met schepters, vrijgekocht in 't Portugesche bloed;
 En, als hij 't hoogste punt heeft van zijn' loop bestegen,
 Klinkt hem van d'Oronoke uw lof, o Neêrland! tegen.

Als

Als 't matte zonnepan met hem ter westkim daalt,
Ziet hij hoe Heemskerk bij Gibraltar zegepraalt.

Maar Neêrlands kroost dingt ook naar edeler laurieren:
't Wil, als een vogel, door de onmeetbre Zuidzee zwieren,
't Zal de aarde omstevenen van oost- tot westerkust,
En volken rukken uit den nacht, die op hen rust.

O gij! wier voorhoofd wij met diamanten vonken,
Wier kleed en gordel wij met starrengoud zien pronken,
Urania! verlicht me en zweef mijn zangster voor!
En voer met Tasman me op 't ontdekkend waterspoor!

Ik wil, Brittania! Raleigh mijne offers brengen;
'k Zal, Gaulers! om Perouse een' vloed van tranen plengen;
'k Volg Cook naar 't beergestart'; 'k snij met hem d'evenaar,
Ik hoor met hem door 't ijs; ik deel in uw gevaar
Van Couver! aan uw zij' verfrisch ik me aan de vlieter,
Die op Taiti's grond langs kokosboomen schieten;
Maar die gewesten, door de onmeetbre zee gestrekt,
Zijn reeds door Neêrlands volk in vroeger eeuw ontdekt:
Ja, 't Vaderland kan ook op zijn' Columbus roemen,
En 't vijfde werelddeel, met regt, Nieuw-Holland noemen.

Wie is de held, die 't eerst bij Neêrlands watenstoet
 Om de aardbol zeilen durft, langs de ongekenden vloed?
 Door Magellanes straat de Zuidzee ingevaren,
 Chili doet siddren voor zijn stoute heldenscharen,
 De onmeetbre eenzaamheid der Zuidzee 't eerst doorsnijdt,
 Den Japanees verschrikt, den Portugees bestrijdt?
 Na drie jaar 't Vaderland komt als verwinnaar naderen;
 Verrijkt in wetenschap, in buit en lauwerbladeren?
 Het is Van Noord, die roem en schrik van d'Oceaan,
 Met schepen rank en klein durft hij deez' togt bestaan;
 Hij keert, en 't jong gebloemt' der vaderlandsche gronden
 Wordt door der Maagdenhand om't achtbaar hoofd gewonden.

Hoe! Griekenland roemt nog op Jasons wondertogt,
 Die om het guldenvlies den Hellespont doorzocht!
 En 't schip, waarop de held naar Colchos is getogen,
 Schiet nog, als starrenbeeld, zijn stralen in onze oogen!
 En vruchtloos zoekt mijn oog naar 't marmren grafgesticht,
 Van Noord, uw' moed ter eer, door 't nakroost opgerigt.
 Versma dan 't offer niet, daar u mijn zangster huldigt,
 'k Ben dit mij selv', aan u, en 't Vaderland verschuldigd.

De zeeman, die d'orkaan hoort gieren door de lucht,
 Des hemels welving dik met donders ziet bevrucht,
 De masten, zeil en wand door 't bliksemvuur getroffen,
 Daar de afgrend schuimt en kookt, ziet in de golven ploffen,
 Ver-

Vervloekt met bleek gelaat hem, wiens vernuft en moed;
Het eerste op 't ranke hout zich offerde aan den vloed,
En zweert dan in zich zelv', dat, zoo 't hem mag gelukken
Zijn zuigling weêr te zien, zijn gade aan 't hart te drukken,
Geen magt, geen godheid hem weêr voeren zal op zee:
Welnu! de orkaan vlugt heen; hij ziet, herkent de ree;
Met de armen uitgestrekt vliegt hem, langs dorre wegen,
Zijn teedre en jonge gâ, zijn lieve telgen tegen,
Zij drukken hem aan 't hart en kussen mond en wang,
En 't staamlen van zijn zoontje is hem de schoonste zang:
Gewis! de ontrouwe zee zal hem niet weêr aanschouwen!
Hij zal zijn huisgoôn nu voorzeker de outers bouwen!
Omringd van gade en kroost leeft hij gelukkig voort;
Vergeefs! 't geluk vliegt heen, zijn zielrust is gestoord;
Zijn geest zwerft steeds op zee, walgt van de landvermaken,
In de armen van zijn gâ hoort hij de masten kraken;
Hij hoort, op 't dons gestrekt, hoe 't roer de golven snijdt;
De zee die, nu bedaard, aan hem zijn rust verwijt;
Zijn droom toont hem het schip met zeilen breed gespannen,
Dit schoon gezigt kan hij niet uit zijn' geest verbannen,
Ontvlugt in 't eind' zijn gade en 't jonge en lieve kind,
En leeft niet, voor dat hij zich weêr op zee bevindt.

Zoo, Cook van Nederland! o Tasman! voelde uw harte,
Na reeds volbragten togt, een heimelijke smarte,
Uw huisgoôn roepen u op Java's vruchtbren grond,
Maar onvermoeid zwerft steeds uw geest den aardbol rond;

Tot loon voor al 't gevaar, zoo worstlend doorgestreden,
 Eischt gij in nieuw gevaar voor Neêrland op te treden;
 Columbus eeuwge roem, en Gama's lauwerblaân
 Zijn prikkels, die zijn geest onmoglijk kan weêrstaan.
 Hij laat aan andren de eer, om 't Oost in 't juk te snoeren,
 Om de overdierbre bast eens booms Ceilon te ontvoeren,
 En Amboïna's schat, der Westerlingen hoop,
 Bij Banda's geurge noot te voeren naar Euroop'.
 Neen, stouter is 't ontwerp, dat hij durft onderwinden:
 Een nieuwe wereld wil hij zoeken, wil hij vinden.
 Het wordt hem toegestaan. Hij spoedt zich tot den togt,
 Hij zwerft door d'Oceaan langs wegen, nooit doorzocht,
 Ziet nieuwe starren aan een' nooit gezienen hemel;
 En 't water toont elk uur hem 't vreemdste zeegewemel.
 De zeilsteen derft de kracht waardoor hij 't Noorden zoekt,
 De stormen bulderen, het scheepsvolk muit en vloekt;
 Maar Tasmans ziel blijft op zijn grootsche ontwerpen staren,
 Hij hoort geen volksrumoer, noch worstelen der baren.
 Dus, Siracuse! hoorde uw grootste burger niet
 't Geschreeuw des Roomschen heers, toen u 't geluk verliet.
 'k Zie 't volk, dat woedend nu om Tasman zich vergadert,
 (Der voglen vlugt toont hem dat hij zijn wenschen nadert.)
 Hij spelt thans 't muitend volk het lang begeerde land,
 En ras toont zich aan 't oog het nooit geziene strand.

Wat wellust! 't scheepsvolk durft naauwhun gezigt betrouwen
 Nu zij die mengling van 't be korendst groen aanschouwen,
 En

En op der bergen rug de bosschen zien gestrekt,
En heuven, overal met bloemen overdekt,
Daar reine geuren uit der bloemen kelken zweven,
En ze in elk boschje 't lied der voglen hooren leven;
De grond is een tapijt, met kruiden rijk bedeed,
Niet door de hand der kunst, maar door natuur geteeld,
En van der heuven top vloeit, met een zacht geklater,
Door't slingrend veldplantsoen, een stroom van levend water,
Waarin de kokosboom zich spiegelt met zijn vrucht.
Geen vogel is hier voor een menschenhand beducht;
Vertrouwlijk plaats en zij zich bij den scheepeling neder,
Zoo rijk in tooverzang als overschoon van veder.
De zwaan, in zwarten dos, plast hier in 't beekje rond,
De baars, met purpren vin, speelt op de blanken grond;
Het koelend ooft stort neêr van dikgetakte boomen,
En 't wild weet nog de hand des jagers niet te ontkomen,
Maar springt vertrouwlijk, blij, den scheepeling te gemoet,
En boet ras zijn geloof in zijn onnoozel bloed.

Verzoend met Tasman, zie ik 't volk te zaam vergaderen;
Verjongde levenskracht vliegt bruisend' door de aderen!
In breede schaduwen hukt elk ter neêr op 't kruid,
Daar bij het landmaâl 't volk zijn hartewenschen uit.
De orkanen, brandingen en rotsen zijn vervlogen,
Dedrinkhoorn zwiert in'trond, de vreugd glanst in elks oog:
Dees drinkt van 's aardrijks eind' zijn gade 't welzijn toe,
Die schetst zijn meisjes liefde, en meldt het waar, en hoe
Hij

Hij 't eerste kusje schaakte op haar ontsloten lippen;
 Een ander ziet den kroes zich door den lach ontglippen:
 Maar Tasmans hooge geest maakt van 't gewoel zich los,
 Hij zoekt naar de eenzaamheid in 't bijgelegen bosch,
 Hij stapt er in, en denkt zijn stoute ontwerpen over:
 Eensslags verheldert zich 't hem overdekkend loover,
 Het bosch schiet stralen uit als 't schittrendst diamant,
 Een reine wierookgeur rijst op van allen kant.

Hij ziet of waant te zien een bovenmenschlijk wezen;
 Het nadert! Tasman staat; hij wacht het zonder vreezen:
 «'k Ben de beschermgeest van den grond dien gij betreedt,
 «'t Is grooter dan Euroop', 't is min beschaafd, min wreed.
 «(Dus spreekt het) maar 'k duld niet dat gij u hier zult vesten,
 «Verlaat mijn' grond, zeil heen, zoek andere gewesten.
 «De tijd is nog niet daar, waarop d'Europeaan
 «Door mij vergund wordt hier zijn tenten neêr te slaan:
 «Maar, opdat de eeuwen niet uw' stouten togt vergeten,
 «Zult gij dit werelddeel, ik wil 't, Nieuw-Holland heeten.
 «Wanneer uw Vaderland, naar 's noodlots hoog besluit,
 «Ontzenuwd, zwak, verlamd, den watren strekt ten buit,
 «Praalt eeuwig hier die naam met starrengloed omschenen:
 «Volgt mijn bevel.» Het zwijgt, en 't spooksel is verdwenen.

Nu roept held Tasman 't volk, verspreid aan 't oeverstrand,
 Ontrolt het zeil, gaat sloop, verlaat dit vruchtbaar land,
 Waar aarde, en lucht, en beek, van vreugd en wellust schateren;
 Het onafzienbaar ruim der onbetembre wateren

Wordt

Wordt wederom doorploegd, naar Tasmans hoog begrip;
De visschen, vogelen, verlaten 't eenzaam schip;
Nu schijnt, daar zij alleen op de uitgebreidheid dwalen,
De gansche schepping tot hun schip zich te bepalen!
Dan schijnt het dat hun geest zich boven 't stof verbreidt,
En God zelf hen verbindt aan zijne onmeetlijkheid.

Naauw merkbaar blaauwt in't eind' een stip aan de effen kimmen:
Het nadert, rijst, vergroot, verdubbelt zich bij 't klimmen:
Een rij van bergen steekt welras haar' breeden top,
Met bosch bij bosch omgord, door 't ruim der wolken op.
Ja, Neêrlands Magellaan! u mag het thans gebeuren,
Nieuw-Zeeland aandenacht, waarin het ligt, te ontscheuren.
Dit is u niet genoeg, hoe veel ge ook hebt verrigt,
Nog meerder volken wilt gij brengen in het licht:
Gij wenkt! het schip ontvlugt den oever, en in 't Westen
Zoekt ge opeen' nieuwen grond uw standaards weêr te vesten:
Gij ziet uw' wensch voldaan; ras biedt de onmeetbre zee
U 't Vriendeneiland aan met zijn gewenschte reê;
De naam van Amsterdam hebt ge aan dat oord gegeven!
Ach! waarom is die naam dien grond niet bijgebleven?
Wie gaf aan Cook het regt tot slooping van dien naam?
Of meldde hij te sterk aan England Neêrlands faam?

't Was in dit zalig oord, dit Paradijs der aarde,
Dat Tasmans scheepsvolk weêr zijn eerste kracht vergaarde!

Hij

Hij werpt het anker uit; straks stroomen naar het strand
 De kindren der natuur, met korven in de hand;
 Zij werpen zich in 't nat, en zwemmen naar de schepen:
 De maagden lokken 't volk met dartele minneknepen!
 Als waternimfen schiet en speelt elkeen door 't nat,
 En plast en duikt en lonkt, door 't blanke schuim bespat:
 Elk biedt zijn korfjes aan, en schijnt nog meer te bieden,
 En 't vonkledoog schijnt niet des scheepplings arm te ontvlieden.
 Held Tasman treedt aan land: straks ligt aan zijnen voet
 Het dier dat gnorrend zich met Ceres eikels voedt,
 De frissche kokosnoot, yams, druiven en plauwieren;
 Hetscheepsvolk spoedtaanland, om door het bosch te zwieren;
 Een wellust, niet gekend, sluipt ieders boezem in,
 En elk voelt d'invloed hier der blijde mingodin.

Men zegt, dat Venus eens, aan Paphos grond ontvlogen,
 Op de elpenbeenen kar, door zwanen voortgetogen,
 Om d'aardbol henen zweefde, en, uit het luchtgewest,
 Haar minlijke oogen toen had op deez' grond gevest;
 Zij waande 't oord te zien, waarin ze, in blijde weelde,
 Adonis had gekust, en aan haar' boezem streelde,
 Haar zwanen daalden af; — beschaduwd door de zon,
 Trad ze in het myrtheboschje, en zag een zilvren bron;
 Het kleed, door Iris haar uit rozengeur geweven,
 Deed ze aan een lauwerstruik op dartle windjes zweven;
 Zij lei haar' gordel af, en daalde in 't helder nat:
 Maar toen de mingodes weêr uit het water trad,

Sloop

Sloop ze in een koele grot, om eenige oogenblikken,
Door balsemenden slaap haar leden te verkwikken;
Toen trad een meisje van het eiland door dees streek,
De toovergordel lag op bloemen, bij de beek;
Zij waagde 't kostlijk pand te strenglen om haar leden,
En voelde d'invloed straks van Venus godlijkheden,
En de ingezworen kracht, die in den gordel brandt.
Met ongekenen lust legt ze af het dierbaar pand;
En Venus' keert, gereed naar Paphos heen te spoeijen,
En doet, bij elken tred, hier jonge rozen groeijen.

Sinds dien tijd heerscht de min in dit gelukkig oord;
Geen wensch blijft onvoldaan, geen minnaar onverhoord;
Elk boschje wordt beziel'd door lachjes, kusjes, lonkjes,
Elk grot met kozerij en teedre minnevonkjes;
Elk scheep'ling voelt een' gloed, nu hij deez' grond betreedt;
De maagdelijke rei, slechts door natuur gekleed,
Daar vlechten, ongesnoerd, de schoonste leden dekken,
Ontwijkt het volk alléén om 't sterker aan te trekken.
Dees vlugt, maar lagchend vlugt ze, en snelt nu in een grot;
Die lonkt, en wijkt, en vliedt, en haakt naar 't mingenot;
Dees sluipt uit 's minnaars arm langs digte lauwerpaden;
Een bloemenregen doet hem ras haar schuilplaats raden;
Deez' scheep'ling voert de min langs bron of waterval,
Hij volgt een maagd, die ras geen maagd meer wezen zal.
't Gevogelt', rijk in dos, blijft in de takken hangen,
En viert het feest der min in teedre huwlijkszangen.

O Eden! zaalge grond! o volk! o blijde staat!
 Nog niet vergiftigd door den angel van den haat;
 Mogt, met Europa's kunst, haar schrikbre wanbedrijven,
 Haar razernij en woede u steeds verborgen blijven!

't Is hier, dat Tasmans volk, in d'arm der nimfenschaar;
 Belooning zoekt en vindt, voor 't doorgestaan gevaar:
 Maar, Neêrlands held duldt niet een lang wellustig leven,
 Der stem van 't Vaderland wil hij voldoening geven:
 De volken, door zijn hand getogen uit het niet,
 Die rijke ontdekkingen voor Nederlands gebied,
 Wil hij, als rijke buit, zijn volk in handen stellen:
 Hij wenkt; het scheepsvolk keert, de blanke zeilen zwellen;
 En ras groet Java's strand dien tweeden Magellaan,
 Daar hem de onsterfelijkheid bekranst met lauwerblaân:
 De tempel van den roem ontsluit voor hem zijn zalen,
 En bij Columbus beeld blijft hij naast Gama pralen.

Verlaat, o Zangster! thans het gloeiend zonnespoor,
 En dring met Neêrlands lof tot aan de Noordpool door.

Vergeefs hebt ge, o Natuur! met nevlen, mist en stormen;
 Met vlottende Alpen, die uit eeuwig ijs zich vormen,
 Het hartverstijvend oord der Noordpool digt omzet;
 Vergeefs! ook eenmaal gaf dáár Nederland de wet.

Wat

Wat baat het dat de zon slechts schuinsche en flauwe stralen
Op nooit ontdooiden grond en sneeuwgeberg't doet dalen,
En, wars van 't grimmig oord, hetwelk haar' invloed tergt,
Zes maanden haren gloed beneên de kim verbergt,
Den scep'ter van den nacht Diana stelt in handen,
Die onbepaald dan heerscht op die versteende stranden;
't Is alles vruchteloos! Ja, Neêrlands heldenschaar
Braveert en koude, en nacht, en ijs, en stormgevaar;
Langs Nova-Zembla's kust wendt Barendsz zijnen steven,
Hij wil langs 't kille Noord naar 't brandend Oosten streven;
Hij hoort door 't krakend ijs, door zeeën, nooit doorzocht,
Maar onherroeplijk stuit natuur zijn' verdren togt;
Doch zoo dit pad bestond, het waar' door hem gevonden,
En Neêrland had, door 't Noord, Europe aan 't Oost verbonden.

Dring verder door, mijn geest! dring tot de Noordpool voort,
Volg Barendsz, die voor 't laatst door storm en neveln boort.
Nu ziet hij bergen ijs verschriklijk zamenhorten,
Dan, door elkaâr verdelgd, in brokken nederstorten:
Van 't land grimt de ijsbeer hem met hongerigen muil
En brandende oogen aan; der wolven naar gehuil
Verliest zich in 't geschreeuw van gier en adelaren;
De walrus geeselt met zijn' staart de Noorderbaren;
De kiel stoot op het ijs, als op een vaste klip,
Een onafzienbre schots omringt het ranke schip;
De kiel ligt vast in ijs, het kroost van 'honderd winters,
Zij rijst, zij klemt, en kraakt, en barst in duizend splinters.

G

Ach!

Ach! 't volk kermt nu op 't ijs, daar 't alle hoop verliest;
 Daar de adem van den mond tot scherpe kegels vriest;
 Ach! zullen zij nooit weêr, in sneeuw en nacht verloren,
 Hun gaden wederzien, hun lieve kindren hooren?
 Elk barst in wanhoop uit, vloekt zijn' geboortedag!
 Maar Barendsz taal verzacht en lenigt dit geklag:
 Het wrak van 't schip biedt elk een luttel hout en spijzen,
 En 't bijgelegen land ziet ras een hutje rijzen,
 Dat, op de sneeuw gebouwd, en hoog door sneeuw gedekt,
 't Ellendig scheepsvolk tot een ranke woning strekt.

Ach! nu onttrekt de zon zich die gedoemde stranden,
 Een nacht, zes maanden lang, daalt op dees Noorderlanden;
 Verkwijnend' loost elkeen de bangste zielenklagt,
 En niets breekt de eenzaamheid van d'eeuwig langen nacht,
 Dan 't grommen van den beer, en 't huilen van de wolven,
 En 't scheuren van het ijs, en 't klotsen van de golven;
 't Vuur geeft geen warmte meer, het geestrijk vocht wordt steen;
 Het bloed kruipt traag en mat door 't stervend ligchaam heen.
 In 't eind' zien ze aan de kim weêr de eerste lichtstraal gloren,
 De maan verlaat dit oord, de dag wordt weêr geboren,
 Bij 't rijzen van de zon wordt ieders moed vergroot;
 Uit spaanders van de hut bouwt nu het volk een boot,
 Der ranke hulk gelijk, waarop, in de eerste dagen
 Der zeevaart, zich de mensch dorst op de golven wagen.
 Daar dobbren ze op de zee, langs 't ijs en 't barste strand,
 En werpen 't gretig oog naar 't lieve Vaderland!

Nu

Nu dwingt hun 't stormgeweld de boot op 't ijs te beuren;
Waar de uitgevaste beer hun dreigt vaneen te scheuren;
Dan zwerven zij, van rots naar rots, op 't blind geval,
Ach! zonder voedsel, zwak, vergeten van 't heela!
De hoop ontvlugt hunn' geest, de wanhoop sluipt in 't harte,
Elk wenscht slechts om den dood, als 't einde van zijn smarte,
En Barendsz, in wien 't volk een hoofd en leidsman derft,
Kwijnt weg, stort magtloos neêr, denkt aan zijngade, en sterft.

Ach! 't was u niet vergund in Nederlands landouwen,
O Held! uw kindren noch uw teedre gâ te aanschouwen!
Die gâ, die daaglijks aan het strand verlangend zat,
En dáár, met vorschend oog, om uw terugkomst bad;
Het hartverplettend nieuws is zij gedoemd te hooren,
Dat ge onder schotsen ijs gingt door gebrek verloren;
Dat slechts een luttel sneeuw uw heldenlijk bewaart:
Zij hoort het! stort ter neêr, en is niet meer op aard'.
Het overschot des volks mag 't eindelijk gelukken,
Verzwakt en uitgeteerd, der Vaden grond te drukken,
't Meldt dáár het einde van dien schrikkelijken togt,
Helaas! door Barendsz dood zoo vreeslijk duur gekocht.

Nu waagt Europa 't niet nog meer door 't ijs te boren,
En 't pad, dat niet bestaat, na Barendsz, op te sporen:
Maar Hollands heldenkroost dringt weêr naar 't kille Noord,
De onmeetbre walvisch wordt daar in zijn rust gestoord:

De zeeman ziet naauw in 't verschiet de watren koken,
En twee fonteinen, uit de golven opgebroken,
Zich heffen naar de lucht, of 't volk stort in de boot;
Zij nadren 't zeegedrogt, dat uit der watren schoot
Zich heft, een eiland schijnt, waarop twee stroomenspringen,
En sterke brandingen van alle zijde omringen;
De harponier, het staal in de opgeheven hand,
Een lijn in de andre, wenkt: zij nadren; hij houdt stand,
Heeft onverwikt het oog op 't vreeslijk dier geslagen,
Om zijn driepuntig staal 't gedrogt door 't hoofd te jagen;
Hij staart, hij werpt, hij treft; het monster voelt de wond,
Blaast stralen waters uit, schiet krimpens naar den grond;
Een breede stroom van bloed verwt straks de onstoken golven:
De walvisch, in den schoot des afgronds nu bedolven,
Beroert den bodem van den diepen Oceaan;
Hij wil zich, door de vlugt, van 't hechtend staal ontslaan;
Vergeefs! een sterke lijn aan 't ijzer vast gedreven,
Verraadt den schepeling waar 't monster is gebleven:
Het staal dringt dieper door, verscheurt de grove leên;
(Zoo scheuren wroegingen des booswichts hart vaneen,
Hij tracht zich door de vlugt heur slangenbeet te onttrekken,
Vergeefs! zijn knagend hart blijft hun ter woning strekken).
De smart, den dood ten prooi, verlaat nu 't zeegedrogt
Der watren zwarten schoot, en snakt naar ademtogt;
Hij rijst: schiet stroomen bloeds uit stervende ingewanden,
En geeselt met zijn' staart de golven, tot zij branden,
En kokend stijgen naar de lucht, en met geweld
Een draaikolk vormen op het schuimend pekerveld.

Nu

Nu wordt de laatste pijl 't gedrogt in 't lijf gedreven,
En 't scheepsvolk ziet in 't bloed het vreeslijk monster sneven.

Nu stroomt des aardrijks schat, de geur van 't morgenland,
't Ivoor van 't kreeftgestarnt' naar Hollands nijvrig strand:
De God des handels rijst aan 't IJ! met gouden baren
Golft de Amstel, en 't heelal blijft op die welvaart staren!
Der zonnetelgen kroost moet in Potozie's mijn,
In Spaansche ketenen aan Neêrland dienstbaar zijn.
De poorten van den dag ontsluiten ons haar schatten!
De handel van 't heelal durft Hollands hand omvatten.
De steden rijzen, en verbreedten zich elk uur!
De welvaart, vlijt, en kunst verwinnen hier natuur!
Ja, Holland ligt niet meer in diep moeras bedolven;
De handel spreekt! hij scheurt de polders uit de golven!
Geen winden zijn er of zij voeren 's aardrijks schat
Naar de oevers van den Rijn, de Maas, en Merwestad.

Gij, volkeren! die thans door handel zijt verheven,
't Is Holland, dat alleen u 't voorbeeld heeft gegeven!
Van waar uw welvaart, roem, beschaving, schat en magt?
Gij volgtet slechts de les van 't godlijk voorgeslacht;
Ja, zoo de handel thans uw' schat vermenigvuldigt,
Ons voorbeeld toonde u 't spoor! dien schat zijt ge ons verschuldigd.

Ja, 't valt den Zeeman ligt, op de onafmeetbre zee,
Te ontdekken hier een kaap, ginds een rivier of reê,
Nadat Columbus geest, uit nooit doorzochte golven,
Een nieuwe wereld riep, vóór hem in 't niet bedolven.
Is niet elk volgling hem een deel zijns roems verplicht?
Aan hem, wiens scheppend brein die wereld schoot in 't licht?

't Is ligt met Herchel door 't oneindig ruim te zweven,
Nadat hem Metius zijn kunstglas heeft gegeven.

Ik breng mijn hulde niet den maaier, die het graan,
Naar't eeuwig oud gebruik, in halmen neêr kan slaan,
Maar hem, maar hem alleen zal't menschdom wierook schenken,
Wiens godlijk scheppend brein het stoutstontwerp dorst denken
Met de aard' te woekeren; die peinsde, zag, besloot,
En de eerste moederkern wierp in des aardrijks schoot.

V I J F D E Z A N G.

Gij, mijn Gelcigeest! gij, o Dichtkunst! die, sinds 't uur
Van mijn geboorte, mij omzweefdet; die het vuur
Dat op uw voorhoofd gloeit, en schittert op uw kaken,
Ook in mijn' boezem hebt ontstoken, dáár doet blaken;
O gij! door wien ik leef, gij, die me altoos verzelt,
't Zij ik de stad doorkruipe of rondzwerve over 't veld;
Die mij met u verheft in 't grensloos ruim der hemelen,
Waar Serafs in den gloed van nieuwe zonnen wemelen,
En morgenstarren zich verliezen in heur lot,
Waar 't all' aanbidding is, licht, schepping, heil, en God!
Gij, die me in 't duister bosch, dat de eeuwen zagen groeijen,
Het bloed meer sneller door zijn buizen om doet vloeijen,
Mijn oog dáár tranen, dáár mijn borst een zucht ontruikt,
Als ik, in 't heiligdom der schepping neêrgebukt,
De onsterflijke natuur aanbeddend mag bewonderen,
En, verr' van 't menschedom, dáár met u mij af mag zonderen!

Gij, die bij middernacht aan mijne sponde waakt,
 Die, als mijn Hollandsch hart voor't heil van Neêrland blaakt,
 Mij zangen instort, die der kennren gunst verwerven!
 Geleigeest! die mijn' naam behoeden zult voor't sterven;
 Want gij voorspeldet mij: ('k neem uw voorzegging aan!)
 « De taal, die Hooft eens sprak, zal nimmermeer vergaan!»
 Neen! schoone vuist destijds, naar nooit verstoore wetten,
 Der Vadren schepping, met heur steden, zal verpletten,
 (Want, waar was ooit een volk, dat de eeuwen wederstond?)
 Zal't kroost, 't zij spade, o God! zal't kroost, op vreemden grond,
 Verr' van Europa, ja, welligt aan de Oosterbaren;
 De taal van Vondel, Hooft, en Bilderdijk bewaren;
 En als dan 't nageslacht die godenzonen roemt,
 Wordt, schoon op lager' toon, ook dáár mijn naam genoemd.

Dit, mijn Geleigeest! dit ben ik aan u verschuldigd;
 Wie wraakt het dan, dat u mijn zangster dagelijks huldigt?
 U 't offer aanbiedt? neen! gij stort in mijn gemoed
 Uw vlammen! gij bezielt me, en zet mijn borst in gloed!
 Geleigeest! Dichtkunst! blijf, blijf altoos om mij zweven,
 En 'k zweer, 'k zweer, tot aan't graf, in uwen dienst te leven!

Welaan, met kracht me omgord, mijn vrienden! stout een tred
 In 't worstelprek der kunst, met vasten voet gezet!
 Ik zie den Tempel! ja, daar nadren de ingewijden! —
 'k Ben ook gewaardigd in het lauwerveld te strijden,

In

In 't koor te dringen van de Godheid! — Welk een licht
 Weërkaatst langs grond en wand van Phebus aangezigt!
 Geen sterflijk oog doordringt den stroom van zonnestrallen,
 Die van het godlijk hoofd, van d'elpen schouder dalen!
 Geen aardsche en dikke lucht, neen, hemelsche etherstof
 Vervult, doordringt, bezielt het wijde Tempelhof!
 Uit gouden vaten plengt het hoofd der offeraren
 Het levend hoefbronnat op wierookrijke altaren!
 De Hymnen rijzen op, als, toen, op Delos grond,
 Latona's schoot zich van den jongen God ontbond!
 En zevenwerf een drift van Godgewijde zwanen
 Het Jubel stemde langs het vlak der waterbanen!
 Of 't Iö wedergalmde en schaterde langs 't strand,
 Bij 't rif van 't vloekgedrogt, verslagen door zijn hand.
 Ook ik, ik mag een drup van 't heilig nat ontvangen!
 'k Voel d'invloed van den God: mijn boezem stort in zangen
 Zich uit! — het outer vlamt! de heilige lauwer kraakt!
 Hoor, aarde! Dichters, knielt! — de God, de God genaakt! —

Wat kracht, wat magt ontvoert me aan de aarde en aan mij zelve;
 En schiet met mij door 't ruim der hooge stargewelven?
 Zijt gij 't, Verbeelding? ja, 'k herken u aan den gloed,
 De vlam, die uw gelaat als 't zonlicht schittren doet.
 Waar voert uw hand mij heen? naar nooit geziene kringen?
 Naar zonnen, nooit gedacht in 't brein der stervelingen,
 Of naar het duister oord, waar nog geen schepping leeft,
 De stof, verward en dood, zich niet ontwikkeld heeft,

In eeuwge onrust van herbaring en herslooping,
 Van strijden, worstling, van ontbinding, zamenknooping?
 O neen, Verbeelding! neen! mijn geest heeft trager vlugt,
 'k Hervind mij weêr op de aarde in Neêrlands zoete lucht.
 Welaan, met geestdrift dan den zang weêr aangevangen!
 't Geldt de eer van Nederland; stroomt, vaderlandsche zangen!

Weg met den onverlaat, wiens borst niet staat in gloed,
 Als hij den grond betreedt, gemest met godenbloed.
 Weg met den aterling, den overwonnen basterd,
 Die, met versmaden lach, der Vaden deugden lastert,
 En 't tachtigjarig pleit beschimpt in trotschen waan!
 Maar zulk een booswicht heeft nooit op deez' grond bestaan;
 O neen! der Oudren deugd blijft in ons hart nog leven:
 Welaan dan, fier en stout den lofzang aangeheven!

Juicht, landgenooten, juicht! in 't rijk der Wetenschap
 Staat Nederlandsche roem op d'allerhoogsten trap;
 Ja, heilge Wetenschap, in uw gewijde koren
 Hebt gij aan Nederland eene eerste plaats beschoren;
 Ik dring uw tempels in, en waar ik de oogen wend',
 Wordt Hollands Wetenschap bij volk aan volk erkend.

De mensch is niet bestemd om als een plant te groeijen:
 Hij voelt zich niet, als 't dier, aan 't stof ende aardeboeijen!

O neen! zijn geest kan zich van't logge stof ontslaan;
Hij stort, en baadt zich in der starren oceaan!
Schiet door het eindloos tal der zonnestelsels henen;
Miljoenen rijzen, en miljoenen zijn verdwenen;
Hij stort in d'afgrond der onmeetlijkheid zich neêr!
Vergeefs! — zijn geest hervindt zich op een' melkweg weêr:
Hij wil zich denken 't oord, beroofd van stargeflonker,
Waar't niet een' aanvang neemt in d'afgrond van het donker;
Vergeefs! — waar hij zich wendt is alles licht en vuur,
Is alles leven, kracht, God, schepping, en natuur!

Verheven Starrekunst! ge ontvoert den geest aan de aarde!
Ook Neêrlands voorgelacht erkende uw hooge waarde.
't Is waar, Copernicus sprak eerst zijn' vasten wil:
Hij wenkte! — de aarde dreef, hij sprak! — de zon stond stil.
Ik kniel voor Newton neêr! zijn geest blijft onverwonnen,
En eeuwig duurzaam als 't onmeetlijk tal der zonnen!
Columbus Herchel heeft meer heemlen ons ontdekt,
Dan Cook gewesten vond op d'Oceaan gestrekt!
De Gallileïs, de La Landés zal ik noemen,
Maar, Nederlander, blijft mijn geest op Huijgens roemen.

O gij, die, nevens mij, in 't stille van den nacht,
Naar d'eeuwgen hemel ziet, en wegzinkt bij die pracht,
Zoo lang gij nevens mij, dáár ziet planeten dwalen,
Zal ieder starrenbeeld u Huijgens lof herhalen;

Zoo

Zoo lang saturnus dáár zijn breede baan beschrijft,
 Zijn derde wachter, op zijn' wenk, door d'ether drijft;
 Zoo lang d'Orion gloeit, de Wagenaar blijft leven,
 Staat Huijgens naam met vuur aan 't luchtgewelf geschreven.
 't Is hij! 't is Hollands teelt, die 't eerste dorst bestaan
 Een' dubblen gordel om Saturnus heen te slaan;
 Ja! door één wachter meer deed hij den held verzellen.
 Hij dwong de Maan meer juist om d'aardbol heen te snellen,
 Schreef haar zijn wetten voor, haar wisling, zwaarte en stand,
 En 't slingeruurwerk kreeg Europa uit zijn hand.

Die roem behoort aan ons, aan ons, mijn Landgenooten!
 Planeten moeten zelfs der Vadren lof vergrooten!
 't Is niet op 't land alleen, op 't vlak van d'Oceaan,
 Dat gij de bakens van der Oudren roem ziet staan!
 Neen, starrenbeelden zelfs doen u den lofzang hooren
 Van 't goddelijk geslacht, op Hollands grond geboren.

'k Zet, Wetenschappen, in uw koren vaster schreên!
 Hoe straalt hier Neêrlands roem langs wand en zuilen heen.
 Wie ooit in 't worstelperk der kunst een' strijd dorst wagen,
 Geen Nederlander heeft den kamp ooit afgeslagen.

De vreemdling blooze en zwijg', die schreeuwt, in trotschen waa
 Dat nimmer geestkracht heeft op Hollands grond bestaan;

Dat

Dat nooit de kunst hier heeft haar heilig vuur ontstoken.
Ik noem Boerhave, — en mijn landaard is gewroken.

Wat vloed van zielen stroomt hier heen naar Leydens wal!
Dáár leeft de Genius, die 't menschdom redden zal.
Boerhaves woning wordt, Geneeskunst, thans uw tempel!
De kranke, uit Noord en Zuid, treedt waggelend op den drempel.
't Orakel spreekt, en de aard' geeft aan die taal gehoor!
Een nieuwe levenskracht stroomt straks elks adren door!
Ja! van het gloeiend Oost, in stroomen vuurs bedolven,
Tot in den nacht van 't Noord, een spel der wilde golven,
Geeft Hollands Esculaap zijne onherroepbre wet.
Hij spreekt, de ziekte vlugt, — het menschdom is gered.

Wat kreet doordavert thans, o Wetenschap! uw koren!
En roemt Albinus, Ruisch, doet Kampers naam mij hooren?
Van Kamper! Neêrland juicht bij 't beeld des grooten mans.
Hij, heldre flonkerstar aan onzen hemeltrans:
De kunst van eeuwen, en geleerdheids reinste schatten
Doorzag zijn valkenblik, zijn geest wist die te omvatten.
Hij ziet, hij vergelijkt, ontleedt, bepeinst, bepaalt
Het vreeslijk roofgedrogt, dat aan den keerkring dwaalt!
De monsters van de zee, het kroost der beide polen,
Doorziet zijn scheppend brein: niets blijft voor hem verholen;
Hij toont de grenslijn aan van 't schoone in ons geslacht,
En handhaaft 's menschen waarde, en eer, en oppermagt.

Wat

Wat smaalt ge, o trotsche Brit! als of in Neêrlands luchten
 De geest, door diep en damp in 't stofgeboeid, moet zuchten!
 En nevel, mist en vocht, ook onzen geest verdikt,
 Voor't schoone onvatbaar maakt, voor denkkraft ongeschikt!
 Herhaal uw lastertaal! treedt toe: durft gij het wagen;
 Men houdt op Kamper, op Boerhave 't oog geslagen!
 Dat dan, uit schaamte, u't bloed terstond in 'taanzigt stijgt!
 Zink, zink verpletterd in uw' afgrond! — vlugt! en zwijgt.

De Zwitser, sinds zijn jeugd de liefelijke streken
 Van d'ouderlijken grond, met wederzin, ontweken,
 Heeft naauw in d'ouden dag, in een verwijderd oord,
 Het blijde volkslied van zijne Alpen weêr gehoord;
 Naauw dringen in zijn oor die onvergeetbre zangen,
 Of tranen gudsen langs zijn mannelijke wangen,
 Hij vindt zich eensslags in zijn blijde jeugd verplaatst;
 Hij ziet den heuvel weêr, waarop zijn kudde graast,
 Hij vindt weêr d'ouden eik, waarbij hij sprong en speelde,
 En 't lieve plekje gronds, waar 't moederhart hem streeelde.
 O! de afgeronnen tijd vernietigt zich voor hem:
 Hij ziet zijne Alpen weêr, hij hoort zijns Vaders stem;
 Verbeelding doet hem weêr zijn blijde jeugd genieten,
 Hij klimt de bergen op, hij baadt zich in de vlieten,
 Hij kranst de hoornen weêr van zijn geliefkoosd rund;
 Maar 't is Verbeelding slechts, die hem die vreugd vergunt,
 Ach! nimmer zal hij weêr die zalige landouwen.
 De vaderlijke hut, het moedergraf aanschouwen;

Hij

Hij denkt dit, slaakt een zucht, en zegent nog het oord,
Het zalig Zwitserland, en treedt in weemoed voort.

Aldus ook ik, ik waande, in mijn bespiegelingen,
Dat ik mij door de rij der Vaden zag omringen!
Ik dacht, daar Hollands lof weêrgalmde uit ieders mond,
Dat ik mij in dien tijd, dien gulden tijd hervond.
Ik dweepten mij terug in de onvergeetbre dagen,
Toen de aarde 't oog alleen op Neêrland had geslagen!
Toen wetenschap en kunst, geleerdheid, smaak en geest,
De schat, het eigendom van Holland is geweest.
'k Zag Maurits aan mijn zij! 'k dorst met de Witten spreken!
Ik zag De Ruiters de eer van onze wimpels wreken:
Maar 't tooverbeeld verdwijnt! 't is nachtrondom mijn schreên;
En ach! ik vind mij met mijn Zangster thans alleen.

Welaan, den moed hervat! weêr Hollands eer gewroken!
Het heilig outer vlamt, het reukwerk is ontstoken.
Ik trede als Priester in het hooge heiligdom!
Het volk ligt diep geknielt, en de eerbied maakt elk stom.
Staat af, onheilgen! — staat af! terug, vermetelen!
Die u in 't kunstenkoor op Neêrlands plaats wil zetelen!
Vlugt ongewijden, vlugt! ontsnelt dit heilig oord;
En gij, gewijden, rijst, aanbidt, gelooft en hoort.

Dus

Dus galant de orakelstem in 't koor der wetenschappen:
 « Elk' stervling is 't vergund mijn' tempel in te stappen!
 « Geen volk wordt afgeweerd! ik heb, van 't eind' der aard',
 « Mijne ingewijden uit de bloem des volks vergaard.
 « Geeneerdienst sluit hier uit, Chinees, en Jood, en Christen,
 « En Mecca's volgeling vergeten hier hun twisten:
 « 't Zijn allen broeders van hetzelfde huisgezin,
 « Bezield door wetenschap, ontvlamd door waarheidsmin!
 « Wees mensch! dit is genoeg mijn' tempel in te treden:
 « Voelt gij dit niet? ontwijkt, bezoedelt door uw schreden
 « Dees heilge gronden niet, verbasterden! staat af!
 « Hier voert de Wetenschap alleen den hoogsten staf.
 « Zing, Neêrlands Dichter! zing! mijn glans zal op u stralen!
 « Zie de achtbre beelden van uw Vaders hier pralen;
 « Bezing ze! dat elks lof voor hunnen lof verdwijn'!
 « En Neêrland juiche in de eer van d'eigen stam te zijn.»

Wat flonkerstarren zien mijne oogen in dees koren!
 De onsterfelijkheid is hun door hunnen geest beschoren!
 Wat hooge ontdekkingen zijn niet aan 't licht gebragt
 Door d'onafmatbren geest van 't godlijk voorgeslacht!
 Gij, die dit dichtstuk leest, verschoon mijn zwakke zangen!
 Ik voel mijne onmagt, ach! ik weet niet aan te vangen!
 Mijn boezem, ja, gevoelt wel wat ik melden moet,
 Ik grijp wel 't speeltuig aan, maar, ach! me ontzinkt de moed.
 Moet ik mij dan alléén in 't stuivend renperk wagen?
 Heeft Neêrland niet het oog op Bilderdijk geslagen?

Heeft

Heeft grijze Feith dan reeds het harnas afgelegd?
 Moet ik, onmagtige! ik? ik, zwakke legerknecht!
 Aan 't spits dan treden, om der Vadren eer te wreken?
 Zwijgt Kinker, Loots, Van Hall? wil Klijn noch Tollens spreken?
 Zij, keurgenoeten in Apollo's heiligen kring,
 Zijn waardig, dat hun lier der Oudren deugden zing'.

Maar neen! ik laat mij niet deze eedle taak ontwringen!
 Ook ik trede in den rei van Phebus lievelingen.
 Mijn lier klink' minder schoon in mijn verdorde hand;
 Mijn hart slaat hun gelijk in zucht voor 't Vaderland.

Welaan! ik nader stout: geen schroom weêrhoudt mijn schreden!
 Daar schittert Huig de Groot, en de eerbied boeit mijn treden.
 Hoe hulde aan hem gedaan? wiens geest is zoo verdwaald,
 Dat hij den gloed der zon met doode verwen maalt?
 Ja! hebben niet vóór mij onsterfelijke tongen,
 Heeft Cras niet voor Euroop', De Groot! uw' lof bezongen?
 En ik zou 't wagen hem te volgen in het spoor!
 Drong ooit het vinkje tot het rijk des aadlaars door?
 Maar pligt, bewondring en verrukking doen mij zingen,
 't Is schoon voor Huig de Groot de citersnaar te dwingen.

Men zegt, toen 't wonderkind in 't schomlend wiegje lag,
 En 't zachte moederhart verkwikte door zijn' lach,

De Genius der aarde een' vloed der rijkste gaven
 Deed stroomen op het kind, dat Hollands roem zou staven.
 Al wat ooit de oudheid wist, de wetenschap der aard',
 Had hij, als jongling reeds, in 't schrander brein vergaard.
 Het menschdom had zijn regt, zijn titelen verloren:
 De Groot verschijnt! — dat regt, die titlen zijn herboren!
 Europa knielde voor de orakels van zijn' mond,
 En zegende de zon, die straalde op Neêrlands grond!
 Het regt van vrede en krijg wist hij, naar wijze wetten,
 (Kniel aarde voor 't geschenk!) voor eeuwig vast te zetten.
 Als overwinnaar 't rijk van wijsheid ingesneld,
 Was ieder stap een zege op onkunde en geweld.
 Het licht der wetenschap, door hem voor de aarde ontstoken,
 De Godentaal, door hem zoo klemmend uitgesproken,
 Wordt nimmer uitgedoofd, zal nimmermeer vergaan,
 Zoo lang één maatschappij op de aarde zal bestaan. —

Bij wien, bij wien, De Groot! zal ik u vergelijken?
 Elk beeld schiet hier te kort, moet voor uw' glans bezwijken;
 't Verspreide en strijdige vereent uw magtig hoofd,
 Gij zijt als de Atlas, waarvan de oudheid heeft geloofd,
 Dat, op denzelfden tijd, op zijne onmeetbre gronden,
 En Lente, Zomer, Herfst en Winter wordt gevonden!
 Die zich met ooft en sneeuw, gebloemte en ijs omschorst,
 En op zijn breede schoft des hemels welving torscht!
 D'orkaan ziet worstlen, en den waterval hoort ruischen,
 En 't lentekoeltje door zijn lauwrn om voelt suizen!

Aan zijnen voet verneemt der herdren minnetoon,
En hoort aan zijne kruin het rein muziek der goôn.

Pascal van Nederland! hoe, zou ik U vergeten?
U! jonge bloem! te vroeg door stormen neêrgesmeten!
Van 't menschdom ongezien, ontloekt ge op dorren grond,
Maar schoon, maar sterk door 't sap dat ge in u zelven vondt!
Een hovenier, De Bosch, plaatste u in vetter aarde,
En Neêrland en Europe erkenden Nieuwlands waarde.
Ach Nieuwland! ja gij waart! — ontvang mijn hulde en lof!
Ge ontloekt, gij bloeidet, stierft! thans bloeit ge in beter' hof.

Waartoe voor Hollands lof me in eedlen toorn ontstoken,
En de eer van 't Vaderland op vreemden trots gewroken?
Waar is de ellendeling, die, bassend uit zijn niet,
Op Neêrlands heilig beeld zijn giftig zwadder schiet?
Vergeefs! — wie zal, als 't licht der zon ons straalt in de oogen,
Het aanzijn van den dag in dorre taal betoogen?
Wie roemt op vos of das, bij 't aanzien van den leeuw?)
Smaalt philomeles zang, bij 's eksters raauw geschreeuw?
Vloekt, in der mijnen nacht, op Indus balsemluchten?
Neen, Neêrlands roem heeft hier geen wederspraak te duchten.

Komt, Volken, nadert! trotsch op uw voortrefflijkheid!
Beklimt den regterstoel! beslist gij zelf het pleit!

Durft vonnissen, en wij, bewust van onze waarde,
Wij schroomen't vonnis niet, noch de uitspraak van heel de aarde.

Neen Neêrland zwicht niet! In het rijk der Wetenschap
Handhaaft zij haren roem, staat ze op den hoogsten trap.
Gij, die de oneindigheid der heemlen durft doorsnellen,
En afstand, grootte en loop der bollen vast kunt stellen,
De lucht kunt wegen, spreekt! wat magt verheft uw oog
Van uit dit slijk der aard' tot aan der starren boog?
Zijt gij het kunstglas, dat u voert door 't ruim der hemelen,
Waardoor ge Orions ziet in melk- bij melkweg wemelen,
Uit d'afgrond van het niet kometen scheurt in 't licht,
Niet Drebbler, Jansen, niet aan Metius verpligt?
En Gallileï had zich nooit zoo hoog verheven,
Had Neêrlands kunstglas niet zijn eedle vaart gesteven.

Natuur zelfs wijkt hier voor de stoute vindingskracht
Van Bakker, die haar dwingt te zwichten voor zijn magt.
Aanschouwt dit zeekasteel! het hongert om in 't Westen
's Lands onverwonnen vlag in 't rijk Brazil te vesten;
Het Pampus werpt vergeefs een droogte voor zijn' voet!
Het lastdier van het Oost herrijst hier op den vloed,
En torscht op breede schoft de onmeetbre zeekasteelen,
Daar Tritons Neêrlands lof op 't schuim der golven spelen.

De hoofdstof zwicht hier op uw' wenk, o Vaderland!
Uitgeest legt hier den wind met wieken in den band!
Ja de eik van't Noord herschept zich hierin duizend schepen,
Om d'Oosterwierookgeur in Hollands schoot te slepen.

Hier staat Stevin ter zij' van Neêrlands grootsten held,
Daar hij het Statenheer op zijnen hoefslag stelt,
En Nederlands Vauban slaat hier een' gordel schansen
Om onzen ringmuur heen, met bolwerk, mijn en transen.
Waar achter de overvloed een lucht van rozen kweekt,
En Mavors donder sterft, waar onze Koehoorn spreekt.

Had ik, o Vondel! thans uw geestkracht, kon ik zingen,
Hoe zou der Vadren roem elk volk in de ooren dringen!
Hoe galmde en bosch en vliet mijn stoute zangen na,
Voor Bekker, Aldegonde, Arnijn en Venema.

Mogt niet de Wijsbegeerte, in Hollands zachte linden;
(Verdreven van heel de aarde) een schutsen wijkplaats vinden?
Descartes dacht hier aan den Amstel, op wiens grond
Zijn brein het eerst de wis- en stekunst zaam verbond.
En gij, nog door geen' zang der Hollandsche Poëten
Geroemd! Spinoza! neen, u wil ik niet vergeten!
Gij, rein van zeden, vroom van wandel zacht van hart,
Verdient de hulde van den Vaderlandschen Bard.

Hoe ruischen in mijn oor hier de Idumesche palmen!
 'k Hoor, Schultensen! uw' lof door 't loof der cedrengalmen;
 Gij voert me in 't dor gewest, ik rust aan Kisons vloed,
 Waar 't kroost van Ismaël zijn kemels drenkt en voedt,
 En, van zijn' hengst verzeld, die nooit hem't spoor doet missen,
 De onmeetlijkheid doorrent dier eeuwge wildernissen.

Wie heeft geleerdheid eerst ontslagen van den band;
 De kennis aangebragt? Gij waart het, Nederland!

Met stouter' golfslag ruischt de Rotte, doet zich hooren;
 De groote Desideer is aan haar' zoom geboren!
 En Hella's wetenschap den Bosphorus ontvlugt,
 Doet hij herbloeijen in de Vaderlandsche lucht!
 Meer duurzaam leeft zijn roem bij u, mijn Landgenooten!
 Dan 't standbeeld zijn zal uit de kostbaarste erts gegoten.
 Hoe! zoudt gij twijflen wie u allen overtreft,
 De Wetenschap, waarop gij u zoo fier verheft,
 O Vreemden! kunst en smaak, die thans Europa huldigt,
 Zijt gij dat alles niet aan Nederland verschuldigd?

Door wien is 't dat de nacht der middeleeuw verdween?
 Wie schoot het eerste licht door dezen chaos heen?
 Het is de Drukkunst; ja! op onzen grond geboren,
 Deed zij van hier haar stem het stervend menschedom hooren.

't Is Koster! Neêrland is 't, die, uit den duistren nacht
 Der eeuwen, weêr het licht te voorschijn heeft gebragt.
 Al wat gij waart, en zijt, al wat ge eenmaal zult worden,
 O Volkeren! uw stand, beschaving, wet en orden,
 Dit alles zijt ge alleen aan Nederland verpligt!
 't Wasnacht: de Drukkunst kwam! zij sprak, en deaard' was licht!

Dringt met mij, Volken! in der Wetenschappen koren,
 Dáár zult gij Neêrlands lof, den lof van Koster hooren!
 En gij, die de adel voelt des stams, waaruit gij sproot,
 Volgt, Nederlanders! volgt me, ik zing uw' Landgenoot.
 « Een nacht, een tastbre nacht daalde op de volken neder!
 Het menschdom lag verlamd; een uurwerk zonder veder!
 Wie zal het redden? wie 't ontscheuren aan d' orkaan?
 Wie bijgeloof en dwang den ijzren kop verslaan?
 Wie is gezaligd om dit wonder te verrigten?
 Waar is de Hercules, die 't monster zal doen zwichten?
 Juicht, volken! menschdom, juich! uit Neêrland komt uw held,
 't Is Koster! Hollands roem! die 't rijk der domheid velt! »

« Juicht, volkeren! geen nacht stort weder op u neder!
 Ge ontwikkelt nu uw kracht, als 't uurwerk door zijn veder!
 Ja! Koster heeft uw' geest die krachten ingestort,
 Waardoor gij uit uw' nacht u zelv' hergeven wordt.
 Thans ziet gij aan uw' voet den stroom der kunsten vlieten,
 Rust aan zijn' bloemenrand, verzaadt u in 't genieten.

Juicht, volken! menschdom, juich! uit Neêrland kwam de held,
 't Is Koster! Hollands roem! die 't rijk der domheid velt! »

« Zoo lang nog Zwitserland roemt op zijn eeuwige Alpen,
 Zoo lang de gele zee om China's grond zal zwalpen,
 Zoo lang nog de adelaar de zon in 't aanzigt boort,
 Snelt naar de onsterflijkheid de naam van Koster voort;
 Want hij, hij heeft den geest ontscheurd aan slaafsche boeijen!
 Den stroom der Wetenschap deed hij voor 't menschdom vloeijen.
 Juich; aarde! omkrans het hoofd van Neêrlands letterheld!
 Zing, Neêrland! Koster's lof! de geestkracht is hersteld! »

« Dat ieder volk vrij roeme op grootheid, magt en luister!
 De glans van Nederland schiet allen glans in 't duister!
 Ja! Attika zij vrij door Pallas gift vermaard,
 Roeme op d'olijvenscheut en 't brieschend oorlogspoord.
 Dat vrij de Tiber roeme op Kapitoolgewelven;
 Gij, Nederland! ontleent uw grootheid uit u zelve,
 Gij noemt slechts Koster's naam! dien naam, daar 't all' voorzwich;
 Die naam, die naam alléén is 't schoonste lofgedicht! » —

Zoo klinkt in 't kunstenkoor, voor 't oor van alle volken,
 De lof van Nederland bij wijsheids achtbre tolken!
 De heilige laurier, die voor den tempel bloeit,
 Beweegt zich, schudt, en ruischt, terwijl de lofzang vloeit;

En

En biedt zijn godlijk blad der priesterlijke handen!
Het offervuur schijnt met een' hooger' gloed te branden,
En schiet door 't tempelkoor een' beter', reiner' dag;
De volken naderen met eerbied en ontzag!
Komt, ingewijden! komt! ik zie d'aartspriester naderen,
En van 't geheiligd loof een krans van lauwren gaderen!
Thans nadert in dit koor de maagd van Nederland!
Hoe zacht is haar gelaat, hoe schoon en fier haar stand!
Beminlijk is haar oog, haar gang is fier en edel,
De Priester drukt het loof haar op den elpen schedel;
Een reiner geur zweeft door den tempel thans alom,
En een onsterflijk licht doorgloeit het heiligdom!

Zoo straalt, als 't Godendom ten disch is aangelegen,
Een zachte en reine dag van alle kant hun tegen!
Maar als de Mingodin treedt in de rij der Goôn,
Verdwijnt die zachte dag voor haar aanbidlijk schoon,
Zij komt!—een stroom van licht doet ze uit haar' gordel vloeijen!
Zij komt! — één oogwenk slaat het Godendom in boeijen!
Zij komt! — en waar zij zweeft herleeft een hooger dag,
Zij komt! — de Olympus juicht, bezield door haren lach;
Een ieders hart heeft straks haar schoonheid aangebeden,
En elk gevoelt de kracht van Venus godlijkheden.

Z E S D E Z A N G .

Lof! Schoone kunsten! lof! door duizenden van tongen
Wordt U, met dankbaarheid, het zegelied gezongen:
Gij zijt het die ons hart veredelt en verheft. —
Wee, wee d'ellendige, wien gij de ziel niet treft!
Wat is hij? — ach! een plant, die't schoon, de wonderwerken
Der scheppende natuur nooit voelt, nooit op kan merken.
Vergeefs, dat voor zijn oog, uit stroomen licht en vuur,
De goddelijke Zon, beheerschster der natuur,
De schepping overziet, den nacht verschopt in 't duister;
Hij ziet (de ellending!) niets van al die pracht en luister.
Nooit heeft de Lente voor zijn hart een bloem geteeld:
Geen schoone daad, geen maagd heeft ooit zijn ziel gestreeld!
Ach! nimmer kende hij den wellust van te weenen!
Als plant, als dier kruipt zoo zijn leven, stervend henen;
Geen Dichter nam voor hem ooit 't speeltuig in de hand.
Stijgt met hem de Alpen op van 't godlijk Zwitserland!

Gij

Gij, door de onmeetlijkheid, de oneindigheid verwonnen,
Stort spraakloos u ter neêr voor d'Eeuwgen, d'Onbegonnen!
En hij, wat ziet zijn oog? — slechts hoogten, ja! nietsmeer.
Stort bij Antiparos u in zijn holen neêr!

Ach! hier aanschouwt hij niets dan zwarte rotsgewelven.
Hij, nutloos pak der aarde, onkenbaar aan zich zelve,
Ligt, als 't herkaauwend dier, daar uitgestrekt op de aard!
Een onbezielde klomp! den naam van Mensch onwaard'.

Maar gij, van fijner' vorm, uit eedler stof geweven,
Wiens aanzijn zich verhoogt, door voor de kunst te leven,
Gelukkigigen! voor u is 't dat natuur bestaat!
Voor u kleedt zich de Lente in 't geurig bloemgewaad;
Den beker der Natuur drinkt ge aan haar frissche zoomen!
En 'k zie, bij Niobé, verrukt uw tranen stroomen!
De schoonheid, door een' lach der Goden voortgebragt,
Ontvenkt uw' boezem, en gij voelt haar tooverkracht!
Wanneer de Godheid op haar' storm- en donderwagen,
Het menschdom en het vee doet krimpen voor haar slagen,
Bepeinst, bewondert gij de krachten der Natuur!
Elk polslag baart genot! uw boezem staat in vuur.
Gij, sijn bewerktuigd, door den gloed der kunst beschenen,
Kunt met Virgilius bij 't graf van Dido weenen!
Het schoone treft u, waar uw oog het ook ontmoet,
In filomeles zang, en in der duiven gloed,
In d'onbedwongen leeuw met bliksemschietende oogen,
En in den colibri met goudfluweel omtogen!

In 't duister eikenbosch, en in het kunstgesticht,
Door schepper Angelo voor de eeuwen opgerigt!
Driewerf gelukkigen! o! mogten ook mijn zangen,
(Vermetel is de wensch!) eenmaal uw hulde erlangen;
Dan trad ik stout in 't perk, gerust, dat, na mijn' dood,
Mijn naam niet sterven zou bij mijnen Landgenoot.

Dat fijn gevoel voor kunst, dat reiner, hooger leven,
Is, Nederlanders! u, bij uw geboort' gegeven!
Geen Brit, geen Gauler, geen Germaan, geen Itaaljaan,
Zal in het worstelperk der kunst u nederslaan.
Gij, vastgeworteld, en gevoed door eigen krachten,
Kunt vrij het kreupelhout van vreemden grond verachten.
Gij spreidt uw takken uit in vollen bladrendos,
Den heilgen eik gelijk in Wodans duister bosch!

'k Erken 't, er was één volk, dat, in der kunsten koren,
Alle andre volken naar zijn achtbre wet deed hooren!
O zalig Griekenland! wiens borst blijft koel en koud,
Als hij de scheppingen van uwen grond aanschouwt!
Gij hebt uw Goden ons verzinlijkt! waar wij dwalen
Zien wij uw' Jupiter, zien wij uw' Phebus stralen!
Uw taal, zoo krachtig, rein, zoo smeltend, huigzaam, rijk,
En in welluidendheid Apollo's luit gelijk;
Uw grond, waarop de Lente, omstuwde met haar gespelen,
Aan zilvren bron en beek, niet ophield u te streelen;

Uw

Uw lucht, wier ambergeur vervulde en bosch en dal;
 Uw heuvelen, verfrischt door beek en waterval;
 De welstand, aan uw leest, de kracht, uw hart geschonken,
 Dit alles moest voor 't schoone uw vlamvend oog ontvonken.
 Van daar die scheppingen, waarop het menschdom staart.
 Wij, telgen van het Noord, door dikker lucht bezwaard,
 Wij kunnen (ik erken 't,) niet aan uw zijde treden;
 Maar Neêrland zet, na u, in 't kunstenkoor de schreden.
 En schoon der kunsten zon u schenkt een' hooger' gloed,
 't Is slechts voor Attika dat Holland zwichten moet.
 Zooblijft de Maan steeds schoon, en't voorwerp onzer zangen,
 Schoon zij haar zilverlicht heeft van de Zon ontvangen;
 Zoo blijft ook Juno steeds de gemalin eens Gods,
 Schoon zij den appel derft, in Ida's lauwerbosch;
 Zij ziet de mindre Goôn aan hare voeten wemelen,
 Schoon zij voor Venus zwicht, blijft zij Vorstin der hemelen.

Hadt gij, o Dichtkunst! met uw kracht mij toegerust,
 Hoe klonk dan Neêrlands roem aan Oost- en Westerkust.
 O! had ik thans die lier, die tooverliër! wier snaren
 Den bosschen ooren gal! en d'afgrond deed bedaren,
 Toen Orfeus in het rijk van wrevlen Pluto drong,
 En daar Euridicé schier aan dien God ontwong,
 Hoe zou ik galmen! hoe zou Holland naar mij luisteren!
 En ik der vreemden glans door Neêrlands gloed verduisteren!
 Maar neen, ons hart behoeft die stoute zangen niet;
 Dat vreemde Dichters vrij, in 't huichlend logenlied,

Door

Door dorre lastertaal heur kleinheid op ons wreken;
 Waartoe die woordenpraal, daar onze daden spreken?

't Is niet genoeg, dat, in het rijk der wetenschap,
 De roem van Holland staat op d'allerhoogsten trap;
 Dat moed, dat dapperheid en deugd deez' grond versieren,
 Ook wij, wij pralen met Apollo's eerlaurieren.
 Hier was het heiligdom dier Godheid! op deez' grond
 Klonk, reeds voor eeuwen, 't lied der Barden in het rond.

Als ik in 't duister van een bosch mij heb verloren;
 Waan ik het godlijk lied dier zangren nog te hooren;
 Ik vind mij in heur bosch, heur donker woud verplaatst!
 'k Voel Wodans invloed, die door heilige eiken blaast!
 'k Hoor d'Opperpriester; ja! ik zie de Barden naderen,
 En knielen onder 't wulft der levendige bladeren!
 Daar rijst er een! hij treedt voor Wodans ruw altaar!
 De lof van 't Godendom stroomt uit zijn harpesnaar,
 Bij 't rookend outerbloed van ram en offerstieren,
 En 't klettren van de spies der strijdbre Batavieren.

Verr' hoven de aarde, in een versijnde en zuivre stof,
 Rijst, schoone kunsten! uw geheiligd Tempelhof:
 Al wat op de aarde schoon en edel is te noemen,
 Zinkt weg bij dit gesticht, als 't wier bij lentebloemen;

Een

Een geurige amberlucht dringt hier elks boezem door!
Verbeelding, jong en vlug, omzweeft het heilig koor;
Een gouden sleutel draagt ze in haar sneeuw witte handen,
En sluit den tempel op voor hen, die de outers branden.
In 't midden van dit koor heeft, in een' gloed van licht,
't Onsterfelijke schoon een' gouden troon gesticht.
't Is niet dat aardsche schoon, zoo vlugtig als vergankelijk,
Van luim, en mode, en smaak, gewest of tijd afhankelijk;
Neen! 't is die hemelsche, die goddelijke maagd,
Die 't scheppend ideaal op 't vlamvend voorhoofd draagt!
Voor wie Homerus, voor wie Phidias eens knielde,
Die Tasso, Rafaël, Voltaire en Hooft bezielde!
Die d' ingewijden slechts haar hoog geheim ontvouwt,
Wie nooit Ostade zag, Jan Steen nooit heeft aanschouwd.
Ik waag het, huiverend, haar' tempel in te treden:
Verbeeldings tooverhand geleidt en sterkt mijn schreden.
Een trotsche zuilenrij omringt het grootsch gesticht,
Van marmer, van agaat, en jaspis opgerigt;
De onmeetbre koepel rust op onverzwakte bogen;
Met levend beeldwerk zijn de wanden overtogen;
Een' heilgen eerbied, een verplettring van mij zelv',
Voel ik bij ieder trede in 't stoutste kunstgewelf.
Hier staat dat Godenkroost, hier vlammen die bezielers
Van ons, ons, doode stof! — die scheppers! die vernielers
Van domheid, dweezucht van geweld en bastaardij!
Onsterflijk staan zij daar! hoe gloeijen, schitteren zij!

Homerus, thans niet meer beroofd van 't licht der oogen,
 Vlamt aan het hoofd der rij, zich selv' en de aarde onttoegen!
 't Verleden, 't heden, en de toekomst staan gelijk
 Voor't godlijk scheppend brein; d'Olimp, het schimmenrijk
 Doorziet hij als het hart van menschen en van Goden!
 En hoofdstof en natuur erkennen zijn geboden.
 Hij wenkt! — een tranenvloed gudst langs mijn wangen neêr!
 Hij spreekt! — en als een stroom doorwaad ik 't Grieksche heer!
 En, magtloos, zwichtend voor den God, in hem gevaren,
 Ben ik zijn speeltuig slechts! niet anders dan de snaren
 Der citer leven, door des kunstnaars vingrenklem!
 En 'k sidder, vlugt, verwin, ik haat, en min met hem.
 Hij, onuitputbre stroom, doet trotsch zijn golven zwellen,
 En de eeuwen putten uit zijn nooit verdroogbre wellen,
 En door geen dam of dijk beperkt of afgeleid,
 Stort hij zijn levend vocht in 't meer der eeuwigheid.

Juicht, Landgenooten! juicht! hoe zie ik, in dees zalen,
 Uw Vadren in de rij dier fiere scheppers pralen!

De Dichtkunst eischt, dat ik haar 't eerst mijn hulde breng',
 En d'offerwijn op haar geheiligd outer pleng'.
 Onsterfelijke! ja! sinds mijne kindsche dagen,
 Heb ik uw heilig vuur in mijne borst gedragen!
 Gij hebt mij opgekweekt! Geleid aan uwe hand,
 Wreek ik op vreemden trots den roem van 't Vaderland!
 Der

Der oudren deugden breng ik hulde en offerande!
De beker van den roem, de drinkschaal van de schande
Draagt gij, o Zangeres! gij vat ze, gij stort ze uit,
En de ondeugd siddert voor het stemsel van uw luit.

Hoe thans't gevoel geschetst, dat ombruischt door mijn âren!
Den echten greep gezet op half verstramde snaren?
Hoe hulde aan U gedaan, mijn Meester? ja, 'k erken
Dat ik mijn kunst, mijn' roem, U, Vondel! schuldig ben!
Mij, doode stof, hebt gij bezielde! de vonk geslagen,
En in mijn' chaos 't licht, dat U omstraalt, doen dagen!
Wat ware ik zonder U, ik, nietig Bard, geweest!
'k Ontstak mijn dor vernuft aan uw' verheven' geest!
En wil thans Neêrland naar mijn zwakke zangen hooren,
Aan U zij al mijn roem, zij al mijn dank beschoren.

Toen Vondel 't licht aanschouwde, in d'Agrippiÿnschen wal,
Verscheen, op 't onvoorziens, op 't zilver Rijnkristal
Een blanke zwanendrift met uitgespreide vlerken,
En deed het zalig oord van zijn geboort' bemerken.
Die zwanen, wonderschoon, aan Leda's zwaan gelijk,
Verkondigden zijn komst op 't schuimend waterrijk,
En deden de aarde toen haar' tweeden lofzang hooren;
Want d'eersten zongen zij, toen Phebus werd geboren.
De dag was nevelig eer hij het licht genoot:
Maar toen het wonderkind ontgleed den moederschoot,

Schoot eensslags uit de lucht een dubbele bundel stralen,
 En scheen in starren gloed om 't godlijk hoofd te pralen.
 Geen blanke moedermelk gaf aan het wichtje kracht,
 Neen, nectar, van den disch der goden aangebragt,
 En door een' geestenrei onzichtbaar ingeschonken,
 Gaf veerkracht aan den geest, en deed het vuur ontvonken.
 De wingerds, aan den boord des Rijnstrooms uitgestrekt,
 Vertoonden zich alom met trossen overdekt,
 En toen hij, fiere zwaan, den landstroom af kwam dalen,
 Weërgalmd' 't strand alom het lied der nachtegalen.
 Als jongling zong hij, en 't gebloemt' bloeide om hem heen!
 Als man wist hij het hart als buigzaam was te kneên!
 Ja, schepper van de taal en dichtkunst dezer Landen,
 Mij hart blijft eeuwig voor uw outer wierook branden!

De jonge dageraad, ter oostkimme opgevoerd,
 Het zuiver bronkristal, door hieldren onberoerd,
 De zielversmeltbre toon van Philomeles klagten,
 En 't zilverlicht der maan in stille zomernachten,
 Ja, 't stroomend zonnegoud dat Phebus kruin omsluit,
 Zijn niet meer zuiver dan de toon van Vondels luit.

Wie bad zoo schoon als hij? — hoort gij dien rei van engelen,
 Verloren in hunn' God, de galmen zamenmengelen,
 Daar 't *driemaal heilig!* klinkt door 't ruim der vlotte stof?
 Volgt jeugdige Eva na, in Edens bloemenhof,

Daar

Daar zij met haar' gemaal in dankbaarheid verzonken,
 Meer schoon dan al't gebloemt' der jonge schepping blonken.
 Hoort hier de dondertaal van trotschen Lucife',
 Ziet hem aan 't hoofd van 't heer! gezonken morgenster!
 Aanschouwt hem met zijn rot, door't bliksemlicht verbrijzeld,
 En met dat vloekgespan in 's afgronds nacht gegijzeld;
 En knielt bewondrend neêr voor 't schoone kunstgewrocht,
 Dat geen Germaan, geen Brit ooit overtreffen mogt.
 Sinds achttien eeuwen deed zich Melpomeen niet hooren!
 Maar Vondel vond haar' dolk, en 't treurspel was herboren.
 Wie greep met vaster hand de lier van Flakkus aan?
 Wie wist meer 't menschlijk hart in zijne boei te slaan?
 En wij, wij wagen 't nog dien aadlaar na te stijgen,
 Kunstbroeders! — ik kan slechts bewonderen en zwijgen.

Ja, U, Corneille! zij mijn hulde ook toegebracht!
 Gij hebt Romeinen ons geschilderd in hun kracht;
 Maar eer uw fiere Cid aan Frankrijk kon bekoren,
 Had Vondels stem zich reeds aan Amstels boord doen hooren;
 Dáár had reeds Badeloch haar hartverscheurbre klagt
 Op 't gloeiend Amsterdam welsprekend uitgebragt.

En Gij, die met uw taal steeds zoo verruklijk toovert,
 Racine! en ons gemoed met zacht geweld veroveret,
 Ja, onweêrstaanbaar volgt mijn hart uw zangen na!
 'k Beef om Brittannicus, gruw van Athalia;

En, zuiver, als het blad der jonge Lenterozen,
 Verrukt me uw woordenpracht, bevallig uitgekozen!
 Natuur en kunst vereent ge in uw voortrefflijk dicht;
 Maar hoe veel zijt gij niet Euripides verpligt!

En Gij, die aan Euroop' den blinddoek af dorst rukken,
 Voltaire! o ja, 'k aanbid uw stoute meesterstukken!
 De wijsbegeerte, van den hemel afgedaald,
 Hebt gij het eerst, met Pope, ons zinlijk afgemaald!
 Maar hoe veel zijt gij niet uwe eeuw, uw volk verschuldigd!
 Doch Vondel stond alleen. Wie wordt het meest gehuldigd,
 Hij, die aan 't hoofd van 't heer d'onwinbren wal bespringt,
 Of hij, die door de bres met andren binnendringt?

Toen de Agrippijnsche zwaan zong in Bataafsche plassen,
 Was 't naar gerikkekik der vorschen uit moerassen
 Alleen het wildgezag van Hermans nageslacht!
 Ja! Duitschland had geen kunst, geentaal, geen smaak: 't was nacht.
 Germanje! ja, 't was nacht! en op uw barre gronden,
 Werd toen geen Haller, Kleist geen Hagedorn gevonden!
 Europa hoorde toen geen Wielands tooverlied,
 En Schiller, Göthe, Gleim en Klopstok zongen niet.

Toen de Agrippijnsche Zwaan op dons van zilvren pluimen
 In d'Amstel dartelde, dáár deed zijn watren schuimen,
 Was

Was Sheakspears wansmaak in het oor der Britten schoon,
En Johnsons ruwe taal de taal der hemelgoôn.

Zaagt gij ooit d'adelaar op onverzwakte pennen,
Van 't hooge rotsgevaart', door 't ruim der wolken rennen,
Daar hij zijn prooi met klem in d'ijzen klaauw besluit,
En, Oppervorst der lucht, de hemelen vrijbuit:
Maar als hij onverwacht in 't net zich voelt gevangen,
Bezwijkt zijn kracht en moed, hij laat zijn slagpen hangen,
Het vuur van 't oog bezwijkt, het minder voglenheer
(Weleer zijn prooi!) ziet nu beschimpend op hem neêr;
Doch als het ijzer breekt, waaraan hij was gesloten,
Herneemt hij moed en kracht, en spot met donderkloten,
En stijgt verschriklijk op, als aller voglen vorst,
Die d'oppersten Jupijn en zijnen bliksem torscht!
Zoo, Dichtkunst! was uw staat, in de eeuw, toen Vondelleefde.
Ja, hij was de adelaar die in het zonlicht zweefde,
Door de onbegrensdeheid heen zijn scheppende oogen sloeg,
En 't menschlijk hart, zijn prooi, met zich ten hemel droeg.
Maar toen de Monens, toen de Sewels, door heur wetten,
(Uit rag gevormd) uw rijk heur perken dorsten zetten,
Laagt ge in heur kooi geklemd, der rijmren hoop ten buit:
Maar thans hereischt ge uw regt, en zendt uw aadlaars uit.
Stijgt, Godenvogels! met uw borst in de ethertransen!
Wij, klein gevogelt', zien u in de zonneglansen
U domplen! spelen in het ongeschapen licht!
Ik wil u volgen. — 'k voel mijne onmagt! 'k zwijg, en zwicht.

Ja, Nederlanders! laat U nooit uwe eer ontrooven!
 In 't worstelperk der kunst streeft ge andren ver te boven.
 Zweert, keurgenootten van Apollo! zweert met mij,
 Dat ge in 't gebied der kunst, den staf der heerschappij,
 Waarvoor, in blijder eeuw, de nagebuur moest bukken,
 Door vreemden trots, u nooit laat uit de handen rukken.

Wie praat aan Vondels zij' met ridderorde en band?
 't Is Hooft! de Tacitus, de roem van Nederland.
 Kortspreukig, krachtig, stout, spreekt hij zijn gouden lessen,
 Gevoedsterd in den schoot der Roomsche Zanggodessen.
 O waar is 't hart dat niet ontvlamt in eedlen gloed,
 Als hij de gruweldaân van Spanje ons hooren doet?
 Hij, telg des bestevaêrs, brengt ons dien grijsaard nader!
 In hem herkennen wij den grooten Burgervader,
 Die, toen de heerschezucht hier en wet en orde brak,
 Tot Maurits in den raad gelijk een Cato sprak!
 Men zegt, dat de achtbre schim des grijsaards om bleef zweven
 Twee eeuwen in de zaal, waar hij het regt deed leven.
 Maar toen, in later' tijd, een telg des achtbren mans
 Het Burgermeesterschap beroofde van zijn' glans,
 En op het Kapitool de rol van Gracchus speelde,
 En, waggelende op een bank, het graauw met klanken streelde,
 En bundelbijn, en eer ter prooi gaf aan 't gemeen,
 Vlood de aangebeden schim voor eeuwig, eeuwig heen;
 Ja! 'k zag die heilige schim het hoofd met floers bedekken,
 En, blozende om den zoon, van 't Kapitool vertrekken.

Maar

Maar gij, gij, drossaard Hooft! die niet uw' glans ontleent
 Van Henriks ordeband, maar glans schenkt aan 't gesteent',
 Gij praalt naast Tacitus in deze heilige koren,
 Waar Montesquieu, Gibbon, en Hume uw spreuken hooren;
 Zoo staat gij, als de muur van China's rijksg gebied,
 Die twintig eeuwen aan zijn voeten sneuveln ziet.
 'k Zie 't eind' van 't renperk reeds! hoe gloeijen asen raderen!
 Het brieschend hengstgespan brandt om het doel te naderen:
 De teugels vastgeklemd! het rokende gebit
 Moet schuimen in den bek, door zegedorst verhit:
 Mijn zweeps slag klieft de lucht! het zand stuift voor den wagen!
 Elk' mededinger fier den zegepalm ont dragen!
 Ja, 'k grijp den lauwer reeds in de uitgestrekte hand:
 Wie overtreft me in zucht voor 't heilig vaderland?
 Hij kome! die meer drift voelt in den boezem blaken,
 Voor d'aangeboden grond, waarop hij 't licht mogt smaken!
 Hij kome! die me in zucht voor 't Land te boven streeft,
 Die in elk' polsslag meer voor 't heil van Holland leeft.
 Hij kome! maar ik voel 't, die drift, mij ingezworen,
 Doet in geen ander hart zich met meer veerkracht hooren.
 Ja, ik bedrieg mij niet, ik had me, in vroeger' tijd,
 Gelijk een Decius aan 't Vaderland gewijd.
 'k Had ook, ontdekt van hoofd, den vloekzang aangebeven,
 Eu de eerkroon door mijn' dood aan 't Vaderland hergeven.
 Ja, eer die heilige vlam wordt in mijn hart gebluscht,
 Zwerf ik verlaten, arm, aan een vergeten kust.
 Ja, zoo die zuivre zucht gaat in mijn hart verloren,
 Zij mijn gezang versmaad, mijn naam een vloek in de ooren.

Waartoe den bardenrei, waarop mijn Holland roemt,
 Hier in het licht gesteld, en allen opgenoemd?
 Waar is hij, die niet denkt aan Neêrlands minnezanger,
 Die't zoet van't land bezong, van liefde en teêrheid zwanger,
 Die door natuur en Hooft gekweekt aan Abtswouds vliet,
 Theocritus! uw luit den Rijngod hooren liet?
 Ja, de IJgod jaagt meer fier zijn golven voor zich henen,
 Nu hem Antonides, zijn lievling, is verschenen:
 De blanke zwanendrift, die, golvende op het nat
 Der Rotte, haren boord met zilvren schuim bespat,
 En pluim en wieken net in reine vocht kristallen,
 Herhaalt den Godenzang, die Smits aldaar deed schallen.

Wie denkt aan Abraham, en denkt aan Hoogvliet niet?
 Wiens borst is zoo versteend, die niet in vlammen schiet,
 Als 't edel broederpaar, de Harens, opgevaren
 In 't spoor van Pindarus, door de almagt van heur snaren
 Ons overmeesteren! ons, dwergend nageslacht!
 Doen blozen, bij 't besef der Geuzen heldenkracht?

Wie kent Van Winter niet, die Thompson op dorst dagen!
 De fiere Melpomeen aan zijne lier dorst wagen,
 En d'Amstelstroom bezong: wie denkt niet aan zijn' zoon,
 Die Flakkus heeft gevolgd op onnavolgbren toon!
 Die, als Van Winter, dwaalde in Voorlands stille dreven,
 Hem dáár, in Hollands taal, zijn' zang heeft ingegeven,

Ja,

Ja, om hem zwevende op een purpren zomerwolk,
Tot zijnen geest dáár sprak, niet hoorbaar aan het volk.

Schreit Nederlanders! schreit! plant treur- en lijkeijpressen
Om 't graf van Bellamij, te vroeg der zanggodessen
Onttrukt! o zie hem, daar zijn vrije ziel, verhit,
De bliksems van zijn' zang ter neêrschiet op den Brit:
Tyrtus van mijn land! nog blijft me uw zang bezielen!
En ik zweer op uw graf, nooit voor den dwang te knielen.

Als Bato's heldenschaar, gewijd aan 't vaderland,
Der Roomren adelaar deed vlugten van hun strand,
Werd door der Barden lied niet slechts hun moed gesteven,
Neen! door de vrouwen werd de zang ook aangeheven:
Van uit den Wagenburg verhief zich 't godlijk lied!
Vellede, in 't wit gedost, wier oog de toekomst ziet
Als 't heden! Wodans stem! verhief zich op haar' wagen,
Door witte runderen in 't blank gareel geslagen,
Ter heerbaan heengeleid! de strijdzang klonk door 't bosch,
En neêrgebliksemd lag in 't stof der Roomren trots.
Zoo, Nederlanders! hebt gij ook uw zangeressen
Gevoedsterd, opgekweekt, in schut der Zanggodessen!
Wie denkt aan Schuurmans niet, die roem van haar geslacht!
Wie heeft aan Hoofman, aan Lannoy, niet toegebracht
Een hulde harer waard'! Wie zal u ooit vergeten,
Van Merken! flonkerstar der heilige poëten?

Zacht, als een lentelucht, die door de bloemen zweeft!
 Bevallig als de zwaan, die door de vlieten streeft,
 Voor de uitgezette borst de watren heen ziet schuimen,
 En vloeibre parels spat op zilverblanke pluimen!
 Ja, zielverheffend, als 't bewustzijn van een' pligt,
 Ten koste van ons bloed, voor 't Vaderland verrigt!
 Betoovrend, als het lied der jonge nachtegalen,
 En rein, als de uchtenddauw, en gloed van zonnestralen,
 Is 't lied, dat uit uw ziel, Van Merken! zuiver vloeit,
 En eeuwig Nederland aan uw gezangen boeit.
 Een moeder heeft haar ziel, haar eenigst kind verloren;
 Zij kermt in wanhoop om; gij doet uw zangen hooren,
 En 't nut des tegenspoeds giet balsem in 't gemoed,
 En zoo zij tranen stort, die tranen zijn haar zoet.
 De dolk van Sophokles grijpt gij met vaste vingers,
 Om weedom, hoopenschrik in 't menschlijk hart te slingeren,
 Als de almagt van de kunst, door Melpomeen-Wattier,
 Bij Gelonides klagt, ons hart versmelt in wee.
 Ja, zoo lang Hollands taal bij 't menschedom blijft in wezen,
 Zal 't nageslacht, verrukt, uw gouden verzen lezen.

Herrijst Athene hier in Neêrland! hoor ik 't lied
 Der Roomsche zanggodes aan Rijn- en Amstelvliet?
 Ja! 'k zie Europa op de Dousa's, Valkenaren,
 De Burmans, Heinsius, De Bosch, met wellust staren!
 Voert Plato-Hemsterhuis alhier de wijsheid heen?
 Ja, ja, mijn Vaderland is 't nieuw hersticht Atheen.

Zoo praalt ge, o Neêrland! in Apollo's heiligdommen,
 Voor de oogen van 't heelal, en doet de nijd verstommen,
 Onschokbaar, als een eik in Wodans heilig bosch!
 En onverwrikbaar, als de vuist des dondergods.

Het schoon Itaalje roemt op marmren tempelbogen;
 De bouwkunst heft dáár fier 't gelauwerd hoofd naar boven;
 Bramante en Angelo verheffen naar het zwerk
 't Ontzaglijk kerkgevaarte, Itaaljes wonderwerk.
 't Isschoon; maar'saardrijkszweet, het goud van de Iberzooenen,
 Moest, voor dit meesterstuk, naar Leo's wallen stroomen;
 Maar door den handel, door de welvaart, heeft één stad
 Haar Kapitoel gesticht in Gijsbrechts bakermat,
 Waarop het nageslacht zal met verrukking staren,
 Zoo lang één visschershulkje op d'Amstelstroom zal varen;
 En in het heilig koor der kunsten ingewijd,
 Weêrstaat Van Kampens naam het woeden van den tijd.

Der Grieken grootste Bard, wiens hartverheffend zingen,
 Vooreeuw'g 't voorbeeld blijft van al zijn volgelingen,
 Toont ons zijn' Jupiter, op zijnen wolkentron
 Verheven, magtig, sterk, als 't opperhoofd der goôn:
 De Krijgsgod buigt zijn speer voor de almagt van zijne oogen!
 De Zeegod zijnen staf, wiens nooit geknot vermogen
 De winden voor zich drijft, de zee beroert en stilt.
 De glans verdooft, en sterft op Pallas godlijk schild!

En

En gij, wiens vlamvend hoofd we in eeuwge jeugd zien pralen,
 O Phebus! zonnestroom! gij matigt dáár uw stralen!
 En de urn des noodlots ligt dáár Themis aan den voet
 Des grooten Donderaars, verzwolgen door zijn' gloed!
 Terwijl de lachjes, die de mingodes omgeven,
 Op purperwolken om den gouden zetel zweven!
 Daar hij, hij, Jupiter! beslisser van het lot
 Der aard', zijn wenkbraauw fronst, als aller goden God.

Zoo praalt ook Neêrlands maagd in de achtbre rij der kunsten,
 Zij is gevoedsterd, zij gezaligd door de gunsten
 Des hoogen dichtrengods! wie durft in 't worstelperk
 Haar heup ontwrichten? wie haar nadren? neen! aan 't zwerk
 Zal eer de gordelriem der eeuwge zonnelichten
 Verdooven, eer uw roem, o Nederland! zal zwichten.

Hier rijst de Schilderkunst! en 't menschdom ziet, verbaasd,
 Het leven der natuur op doek of hout geplaa'st!
 Zal ik mijn hulde hier dien wonderwerkers brengen!
 Den wierook van mijn' dank in gouden schalen plengen!
 Hun offren op 't altaar! het godgeheilgd vuur
 Oatsteken! U ter eer, bezielers der natuur?
 Gewis niet! 'k hoor alreeds, door duizenden van monden,
 Den lof van Hollands kunst, door Oost en West verkonden:
 Hoe vlamt de trotsche Brit op Neêrlands schilderschat!
 Wat magt van kunst de Seine ook in haar' arm omvatt'

Op

Op Hollands Schilders is zij moedig! 'k zie ze pralen,
 Zij doen alle andere kunst de schedels onderhalen:
 De vreemding knielt daar voor Da Vinci, Titiaan,
 Bewondert Rafaël, en bidt zijn godheid aan!
 Maar't oog, het hart, voelt zich aan Hollandskunst gekluisterd,
 En door ons koloriet het vreemd penseel verduisterd!

Zal ik die scheppers hier vermelden? mijn gevoel
 Doen stroomen in mijn' zang? O neen! wie is hier koel!
 Wiens borst staat niet in vlam! waartoe hunn' roem te melden!
 De zon behoeft geen' lof, daar ze afstraalt op de velden.

Wat zangster duizelt niet bij de onuitputbre stof!
 'k Heb elders reeds mijn hart ontlast in dankbren lof.
 Neen, Van der Velde! schoon 'k uw' waterval hoorklateren!
 Ostade! uw jaarmarkt zie, en hoor uw landjeugd schateren!
 Van Huissem! schoon uw kunst en vrucht en bloem beziel!
 En Holland, nevens mij, voor Dou en Mieris knielt!
 Metz u en Bot en Hals, en Slingeland hier tovert!
 Lairesse en Van der Werf op 't graf zijn' buit herovert!
 En ik met Ruisdaal dweep, bij 't murmlen van een' vliet!
 O, goden in de kunst! U, scheppers! zing ik niet.

En gij, o Rembrandt! gij, Prometheus! die de stralen
 Der zon, als magtig God, op uw paneel deedt dalen,

En 't gloeiend zonnevuur rooft van den hemelboog,
U allen zing ik niet! gij zijt mijn' zang te hoog.

Voel Neêrland! voel u zelv'! zijt trotsch op eigen waarde!
Blijf, blijfoorspronkelijk! zwicht in kunst voor niets op aarde,
En kniel, kniel nevens mij, voor 't godlijk voorgeslacht,
Ja! eeuwig blijv' hunne asch ons wierook toegebracht!

'k Heb thans mijn hart voldaan! mijn' boezem uitgegoten!
Der Vadren deugd vermeld! voor U, mijn Landgenooten!
Mijn' zang doen ruischen! Zwak en nietig was mijn taal,
En stamelend mijn klank, en flauw en doodsch 't verhaal
Der godendaden onzer Vadren! maar mijn pogen
Versmaadt ge, o Neêrland! niet, is roemrijk in uwe oogen:
Ja, 't pogen zelfs is grootsch in 't worstelperk der eer,
En 'k leg mijn speeltuig voor 't altaar der dichtkunst neêr.
Gelukkig zoo mijn zang, als ik niet meer zal wezen,
Slechts door mijn kindren wordt, in eenzaamheid, gelezen:
Zoo, mijmrend, dan mijn kroost nog aan den vader denkt,
En, dankbaar voor deez' zang, mijne asch zijn tranen schenkt.
O gij! in wie ik leef, en adem! o mijn zonen!
Dit denkbeeld is mij meer dan lof en lauwerkroonen!
Voor mij zijt ge alles, ja veel meer dan lofgeschal,
En pracht, en schat en rang, ja meerder dan 't heelal.
O, als gij schrijvende, mijne assche zult vergaderen,
En mijn gebeente rust bij 't overschot der Vaderen,

Zegt

Zegt dan, als gij uw ziel in mijn gezang hervindt :
« Mijn Vader heeft met vuur zijn Vaderland bemind.»
En Gij, mijn Landgenoot! o, zoo ik 't lot mogt danken,
Dat ik één harte slechts bezielde heb door mijn klanken,
Één ziel ontgloeide heb tot der Vaders moed en kracht,
O, dan is niet vergeefs mijn zang U toegebracht.

Eén graankorl, achtloos in een' vruchtbren grond bedolven,
Zien we, als een' zwangren halm, ras op den luchtstroomgolven,
Hij schudt zijn vruchten af, die, rijpende in den grond,
In halmen opslaan, waar eerst ruigte en heester stond:
Dan duizendvoud herteeld en duizendwerf herboren,
Doorgolft een gansch gewest een gouden zee van koren:
En 't land, eerst naakt en woest, nu rijk en mild gevoed,
Dankt blij aan d'eersten korn zijn vrucht en overvloed.

KORTE
I N H O U D

VAN HET VOORGAANDE DICHTSTUK.

E E R S T E Z A N G.

Z E D E L I J K H E I D.

Aanhef. — Voorstelling van het onderwerp. — Aanspraak aan mijne Landgenooten. — Aanroeping. — Liefde tot het Vaderland. — Alles zijn wij aan onze voorvaderen verpligt. — De Natuur heeft andere landen begunstigd, alleen Nederland niet. — De grond dien wij bewonen is een voortbrengsel der kunst. — De Zedelijkheid onzer voorvaderen. — Deugd. — Verdraagzaamheid. — Weldadigheid. — Matigheid. — Godsdienst. — Voortreffelijkheid onzer voorvaderen in zedelijkheid. — Cats. — De Ruiter. — De welvaart der voorouderen, een gevolg hunner deugd. — Hambroek. — Schaffelaar. — Reijling.

TWEE-

TWEEDE ZANG.

HELDENMOED TER LAND.

Nederland bij den Rijn vergeleken. — Bespiegeling over 's lands geschiedenis bij het graf van Willem I. — Zucht voor de vrijheid, het kenmerk der Batavieren en der Nederlanders. — Strijd tegen Spanje. — Alkmaar. — Naarden. — Leyden. — Slag bij Nieuwpoort. — Lof van Willem I. — Nederland uit kleine beginselen groot geworden. — Oorlogen met Engeland, Frankrijk, Zweden, enz. — Liefde tot het Vaderland. — De Dichter wordt verplaatst in het zieleveld. — Beschrijving. — Aanspraak van Vondel. — De Groot heeft ook den lof van Nederland verdedigd.

DERDE ZANG.

HELDENMOED TER ZEE.

Nachtgezicht van den Dichter. — De zee is het lauwerfeld der Hollanders. — De Grieken en Romeinen zijn geene grootere Helden dan de Nederlanders. — Engeland heeft altoos met overmagt tegen ons ter zee gestreden. — Zeeslag op de Zuiderzee tegen Bossu — 's Lands zeevaart uit kleine beginselen groot geworden. — Dood van Claassens. — Vierdaagsche Zeeslag. — Lof onzer Zeehelden. — Lof van De Ruiter. — Slag op Doggersbank.

VIERDE ZANG.

ZEEVAART.

De Nederlandsche maagd ontvangt de schatting van het Oost en West. — Togt naar het Oosten. — Houtman aan de Kaap de Goede Hoop. — Een geest verschijnt hem. — Voorspelling. — Geschiedenis van Egeron en Adeka. — Overwinningen. — Lofzang der Oostersche volkeren. — Voorspoed van Nederland. — Togt van Van Noord. — Van A. Tasman. — Ontdekkingen in het Noorden. — Togt van Barendsz. — Walvischvangst. — Handel.

VIJFDE ZANG.

DE WETENSCHAPPEN.

Aanspraak aan de Dichtkunst. — Voortreffelijkheid der Nederlanders in de Wetenschappen. — Bestemming van den mensch. — De Sterrekunst. — Huygens. — Boerhave. — Albinus. — Kamper. — Verplaatsing in de dagen der voorouderen. — Aanspraak van den Priester in den tempel der Wetenschappen. — Aansporing aan Neêrlands Dichters. — Hugo de Groot. — Nieuwland. — Dreber. — Jansen. — Metius. — Bakker. — Stevin. — Erasmus enz. — Drukkunst. — Koster. — Lofzang op Koster. — De Nederlandsche maagd door den Priester der Wetenschappen bekroond, enz.

ZESDE ZANG.

DE SCHOONE KUNSTEN.

De lof der schoone kunsten. — Voortreffelijkheid van derzelver beoefenaars. — Voorrang der Grieken. — Voortreffelijkheid der Nederlanders. — Beschrijving van den tempel der schoone kunsten. — Homerus. — Vondel. — Vergelijking met Franschen, Engelschen en Duitschers. — Hooft. — Nederlandsche Dichters. — Dichterssen. — Van Merken. — Latijnsche Dichters. — Bouwkunst. — Van Kampen. — Schilderkunst. — Schilders. — Besluit.

THE HISTORY OF THE

REIGN OF

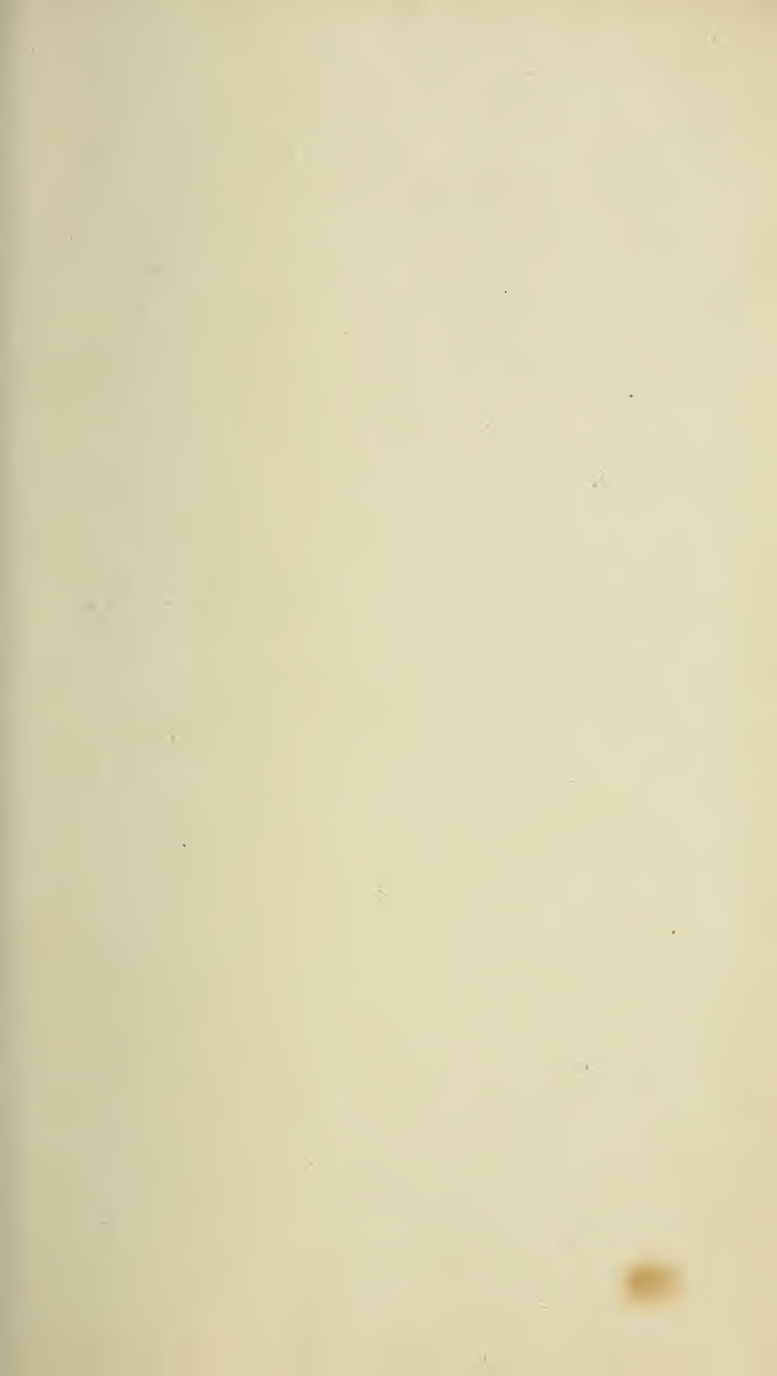
CHARLES THE FIRST

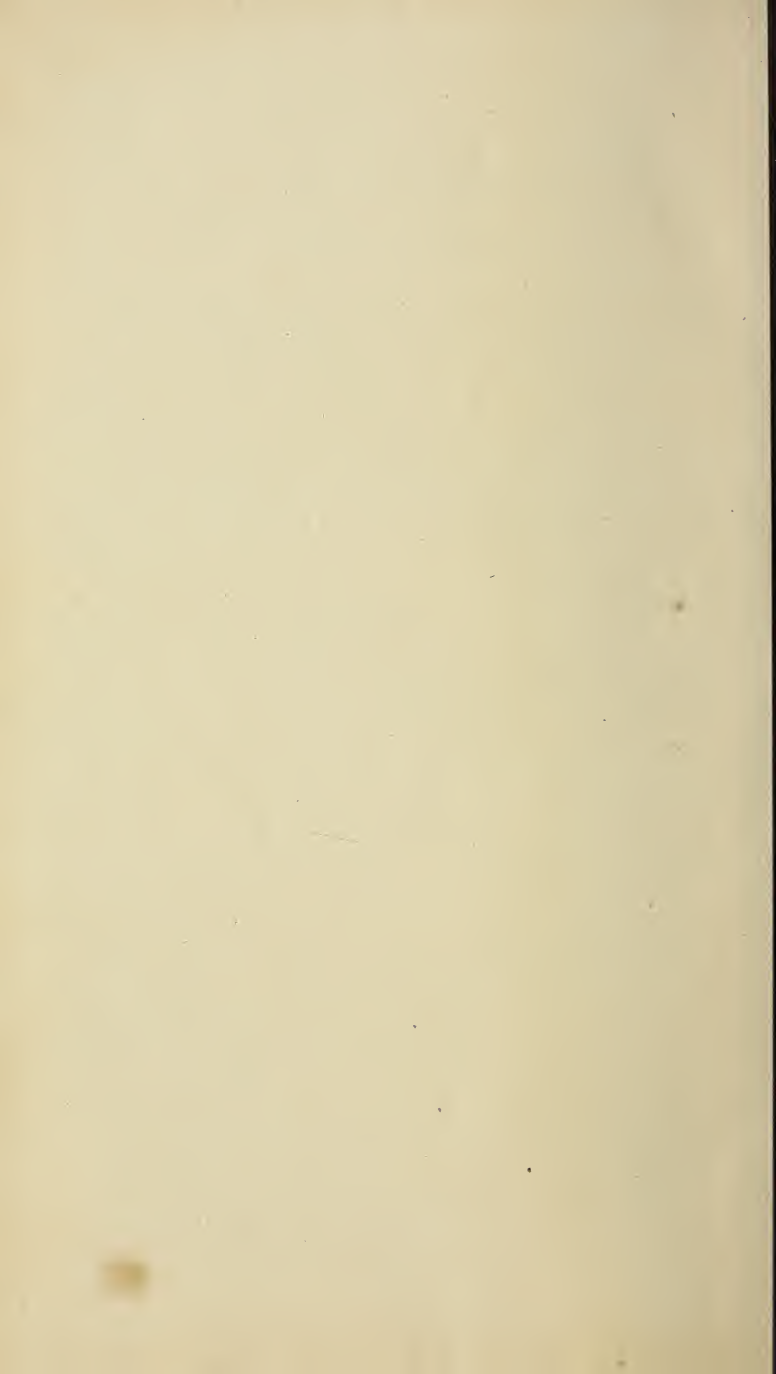
The first part of this history is a general account of the reign of Charles the first, from his accession to the throne in 1625, to his death in 1649. It is divided into three parts, the first of which is a general account of the reign, the second is a particular account of the civil war, and the third is a particular account of the trial and execution of the king.

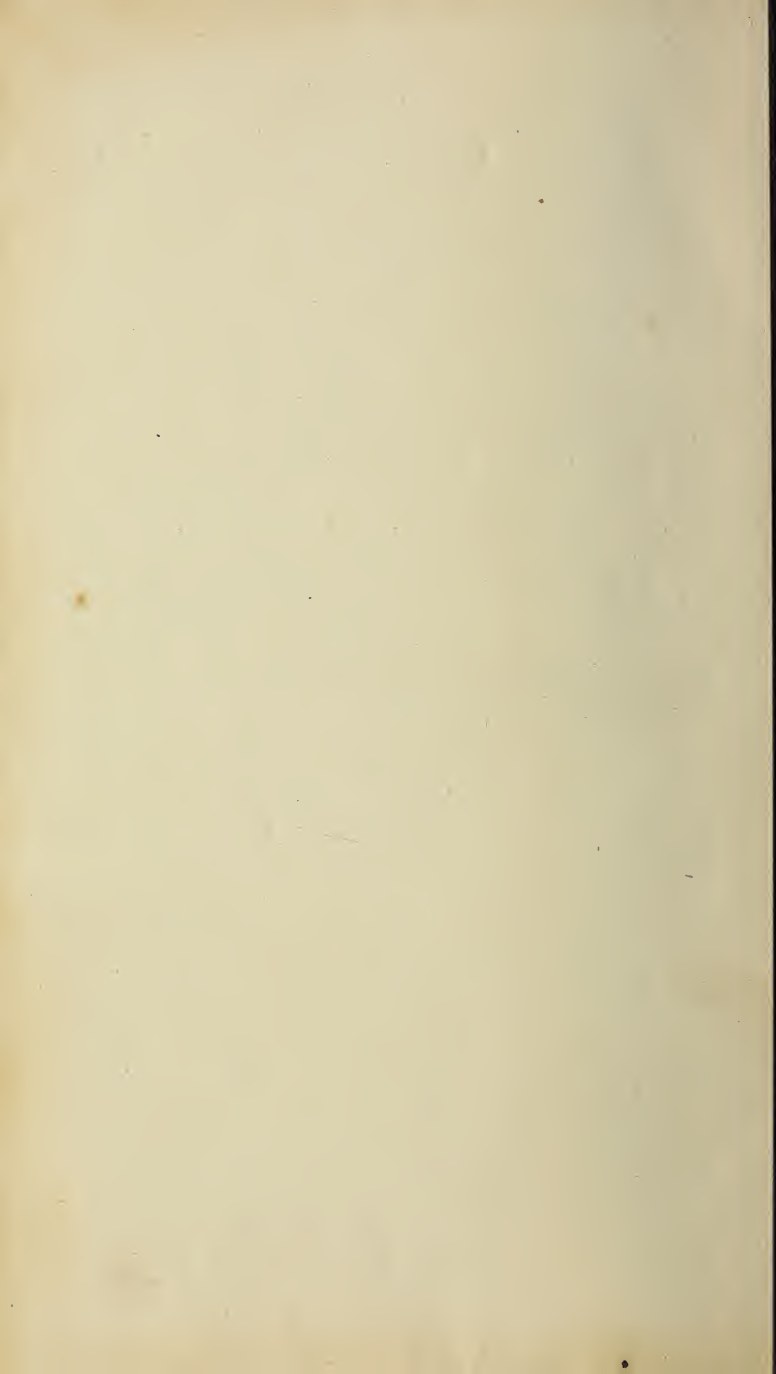
—

—

The second part of this history is a particular account of the civil war, from the beginning of the war in 1642, to the death of the king in 1649. It is divided into three parts, the first of which is a general account of the war, the second is a particular account of the battles, and the third is a particular account of the trial and execution of the king.

Deacidified using the Bookkeeper process.
Neutralizing agent: Magnesium Oxide
Treatment Date: Nov. 2009

PreservationTechnologies

A WORLD LEADER IN COLLECTIONS PRESERVATION

111 Thomson Park Drive
Cranberry Township, PA 16066
(724) 779-2111

LIBRARY OF CONGRESS

0 024 358 841 8

